

č. 9-2016

MESIČNÍK O FILMOVOM DIANÍ NA SLOVENSKU

WWW.FILMSK.SK

film.sk

CENA 1 €

ROZHOVOR

► Zuzana Mauréry

TÉMA

► Dva roky programu
Podpora audiovizuálneho
priemyslu

RECENZIA

- Lily Lane
- Rodinný film
- Učiteľka
- Zem, ktorá hľadá svoje nebo

Blu-ray kolekcia
Blu-ray collection

Slovenský film

Slovak Film

01

Boxer a smrť
The Boxer and Death (1962)

02

Slnko u sieti
The Sun in a Net (1962)

03

Vtáčkovia, siroty a blázni
Birdies, Orphans and Fools (1969)

04

Ja milujem, ty miluješ
I Love, You Love (1980)

05

Chodník cez Dunaj
A Path Across The Danube (1989)

06

Všetko čo mám rád
Everything I Like (1992)

07

Papierové hlavy
Paper Heads (1995)

08

Sila ľudskosti - Nicholas Winton
The Power of Good - Nicholas Winton (2002)

09

Slepé lásky
Blind Loves (2008)

10

Pokoj v duši
Soul at Peace (2009)

NA ÚVOD

V januárovom čísle *Film.sk* sme uverejnili anketu, v ktorej zástupcovia inštitúcií, profesijných a záujmových združení z oblasti slovenskej audiovizie odpovedali na otázku, čo očakávajú od roku 2016. Zo strany Slovenskej asociácie producentov v audiovizii aj Asociácie nezávislých producentov vtedy zaznelo, že by sa malo prehodnotiť nastavenie systému podpory audiovizuálneho priemyslu a znížiť hranicu na získanie dotácie z tohto podporného programu tak, aby bol dostupný aj pre domáce produkcie. Zdá sa, že túto otázku vníma aj ministerstvo kultúry, ktoré v lete oznámilo, že minister Marek Maďarič o nej začal rokovať s ministerstvom financií. Aj to bol impulz na vznik Témy aktuálneho čísla, ktorá sa venuje práve programu Podpora audiovizuálneho priemyslu. Ďalším bolo to, že Audiovizuálny fond otvoril program presne pred dvomi rokmi a nás zaujímalo, ako doteraz fungoval. No a počas leta oň prejavili záujem noví žiadatelia, takže sme sa pozreli aj na ich projekty.

V septembri sa do kinodistribúcie dostanú tri slovenské novinky, o ktorých informujeme: *Sloboda pod nákladom* Pavla Barabáša a minoritné koprodukcie *Ani vo sne!* a *Smrteľné historiky*. Slovenské tituly *Učiteľka*, *Zem, ktorá hľadá svoje nebo* a minoritný *Rodinný film* v čísle zase recenzujeme (spolu so snímkou Benceho Fliegaufa *Lily Lane*). A hoci bolo leto bohaté na podujatia (rubrika *Ohlasy*), živo bude aj v septembri – vďaka MFF Cinematik v Piešťanoch i putovnej prehliadke Projekt 100, ktorú opäť predstavuje špeciálne vydanie *Film.sk*.

V Teme sa dočítate, aké zahraničné produkcie plánujú prísť na Slovensko, no v aktuálnom čísle sme sa zároveň pozreli na to, ako pracujú tunajší (nielen) producenti smerom k zahraničiu. Odtiaľ potom môžu prísť aj dobré správy, ako je to v prípade hereckej ceny z MFF Karlove Vary pre Zuzanu Mauréry, ktorá nám poskytla rozhovor.

► Daniel Bernát

MOJE OBĽÚBENÉ SLOVENSKE FILMY

▲ Martin Kellenberger, malier, ilustrátor, grafický dizajnér

Mám veľa obľúbených filmov. Samozrejme, aj tých slovenských, hoci sa mi ako neoborníkovi zdá, že v minulosti boli akoby silnejšie vo výpovedi. Ale žiadna kritika. V tomto stĺpčeku by som vyzdvihol úžasné filmové diela *Medená veža* a *Orlie pierko*. Celý príbeh, kamera, herci a hudba sú na úrovni francúzskych filmov. Doteraz mám radosť, keď tieto filmy pozerám. Ďalší vynikajúci film, ktorý mi ostal v pamäti, je Lutherov titul *Zabudnite na Mozarta*: silný príbeh, výborná atmosféra a herecké výkony. Samozrejme, aj *Ružové sny*. Z novších filmov sa mi celkom páčil Pišťankov príbeh *Rukojemník* o chlapcovi na hraniciach. A nesmiem zabudnúť ani na výbornú ságu *Tisícročná včela*. Mám rád aj staršieho Jakubiska – *Kristove roky*. Tak som si zaspomínal a prajem slovenskému filmu skvelú budúcnosť, silné témy, ale aj dobrú komédiu, ktorú nie je ľahké natočiť, no inšpirácie je dost. ▲

18

12

14

MYSLÍM SI

Film.sk
Mesačník o filmovom dianí
na Slovensku (17. ročník)

Vydavateľ:

Slovenský filmový ústav

Adresa redakcie:

Film.sk / Slovenský filmový ústav
Grösslingová 32 / 811 09 Bratislava
TEL.: 02/57 10 15 25
FAX: 02/52 73 32 14
E-MAIL: film.sk@sfu.sk

Šéfredaktor:

Daniel Bernát

Redakcia:

Zuzana Sotáková

Redakčná rada: Peter Dubecký

generálny riaditeľ SFÚ

Alexandra Strelková

riaditeľka NKC – SFÚ

Marián Brázda

vedúci edičného oddelenia SFÚ

Miroslav Ulman

odborný referent Audiovizuálneho

informačného centra SFÚ

Simona Nötová-Tušerová

tlačová tajomníčka SFÚ

Andrea Biskupičová

vedúca predajne Klapka.sk

Štefan Vraštiak

Jazyková redakcia:

Jaroslav Hochel

Design & grafická úprava:

p & j

Tlač: Dolis, s. r. o.

Uzavierka čísla 9/2016:

25. 8. 2016

Snímka na titulnej strane:

Zem, ktorá hľadá svoje nebo

– Filmpark production

Film.sk vychádza s podporou MK SR

ISSN 1335 – 8286

Názory redakcie sa nemusia zhodovať

s názormi prispievateľov.

Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafov
vrátane údajov v elektronickej podobe len
s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.

© Slovenský filmový ústav

- 03 MYSLÍM SI
04–05 KALENDÁRIUM
06 KALENDÁRIUM: 11. MFF Cinematik Piešťany
07–11 PREMIÉRY v kinách
12–13 NOVINKY: Sloboda pod nákladom podľa Pavla Barabáša
14 NOVINKY: Ani vo sne! podľa Petra Oukropca
15 NOVINKY: Smrteľné historky podľa Jana Bubeníčka
16 AKTUÁLNE: Filmový kabinet PLUS SK
17 Správy Z FILMOVÉHO DIANIA
18–21 ROZHOVOR: Zuzana Mauréry
22–23 TÉMA: Program Podpora audiovizuálneho priemyslu po dvoch rokoch
24–26 RECENZIA: Zem, ktorá hľadá svoje nebo podľa Erika Prausa
27–29 RECENZIA: Učiteľka podľa Jana Hřebejka
30–31 RECENZIA: Rodinný film podľa Olma Omerza
32–33 RECENZIA: Lily Lane podľa Benceho Fliegaufa
34–35 FILMOVÉ PUBLIKÁCIE / DVD NOSIČE / ČO ROBIA
36–37 AKO VZNIKÁ FILM
38–39 OHHLASY: 9. Fest Anča
40 OHHLASY: 18. Letný filmový seminár 4 živly
41 OHHLASY: 42. LFŠ Uherské Hradište
42–43 OHHLASY: 51. MFF Karlove Vary
44 OHHLASY: 22. MFF Sarajevo a koprodukčná platforma CineLink
45 Správy Z FILMOVÉHO DIANIA
46–47 PROFIL: Zuzana Gindl-Tatárová
48 PROFIL: Eduard Grečner
49–50 VÝROČIA / Správy Z FILMOVÉHO DIANIA
51 SVET SPRÁVODAJSKÉHO FILMU: Týždeň vo filme
52 STALO SA ZA 30 DNÍ / Klapka.sk a kino Lumière

Lukáš Teren,

kameraman

V júni som sa ako zástupca Asociácie slovenských kameramanov zúčastnil na podujatí International Cinematography Summit (ICS) v Los Angeles. Na týchto zahraničných cestách sa dá veľa dozvedieť a naučiť, no pre mňa znamenajú aj prísun novej energie. Páči sa mi pozitívny prístup k veci, keď je problém výzvou na spoločné hľadanie a nájdenie riešenia, nielen dôvodom na neprestajné ponosovanie. Alebo inak, keď je prvoradá predstava diela a na základe nej sa hľadajú spôsoby, ako ju čo najlepšie zhmotniť.

U nás sa často prispôsobuje dielo dostupným technológiám, ktoré sú zväčša nedostatočné. Iste, v tunajšom prostredí sa nedá hovoriť o filmovom priemysle, no rozdiel je predovšetkým v myslení ľudí. Pritom problémy, o ktorých sa hovorilo na ICS, sú podobné – práca pod čoraz väčším časovým tlakom, zvyšujúce sa nároky na objem obrazového materiálu, oslabovanie kameramanej kontroly nad vizuálnou stránkou filmu ako negatívna súčasť technologického vývoja... To všetko súvisí s digitálnou érou, v ktorej žijeme. Chápem, že kameramani nostalgicky spomínajú na časy filmovej suroviny, lenže vývoj sa nedá zastaviť, treba sa s tým naučiť žiť. A vývoj prináša aj úžasné výsledky, ako počas samitu ukázali kameraman Emmanuel Lubezki a digital imaging technici Arthur To na príklade filmu *Revenant: Zmŕtvychvstanie*.

V čase neobmedzených možností, ktoré sa vo veľkej miere viažu na postprodukčnú fázu výroby filmu, má o to väčšiu váhu a hodnotu schopnosť rozhodnúť sa a zaujať jasné stanovisko už pred nakrúcaním a počas neho. Stotožňujem sa s myšlienkou kameramana Deana Cundeyho, že táto profesia je v rámci filmu jedna z najkomplexnejších. Kameraman by sa mal vedieť vyjadriť k hereckej akcii, režijnému zámeru, ku kulisám, kostýmom, k zvuku a mnohým ďalším prvkom, ktoré pretekajú kamerou ako lievikom. V súčasnosti však musí byť aj dobrým diplomatom a v kreatívnej diskusii obhájiť svoju autorskú koncepciu, ktorá je v digitálnej ére čoraz zraniteľnejšia. A ak dokáže držať krok s technologickým vývojom, myslím si, že si môže udržať pozíciu rešpektovaného alchymistu.

Súčasnosť so sebou prináša aj ľahší prístup k informáciám, čo vo veľkej miere umožňuje internet, no narastá aj počet kameramanských workshopov. Rád by som využil svoje kontakty a priťiahol niektorého z etablovaných zahraničných profesionálov na Slovensko. Na ich prístupe sa mi totiž páči aj to, že nemajú problém podeliť sa o svoje poznatky s kolegami. ▲

► FILMOVÉ PODUJATIA NA SLOVENSKU

■ BRATISLAVA – A4 – PRIESTOR SÚČASNEJ KULTÚRY

► www.a4.sk

6 / SEPTEMBER ► 20.00

Kino inak: *Niž* (r. U. Lorenzen)

8 / SEPTEMBER ► 20.00

Kino inak: *Drifter* (r. G. Hörcher)

20 / 28 / SEPTEMBER ► 20.00

Zoom Olmo Omerzu

Premietanie snímky *Rodinný film* a kolekcie režisérových študentských filmov

21 / SEPTEMBER ► 20.00

Kino inak: *Sonic Outlaws* (r. C. Baldwin)

■ BRATISLAVA – KC DUNAJ

► www.kcdunaj.sk

6 / SEPTEMBER ► 20.00

Večer filmových bizarností a experimentov

Prednáška Petra Konečného

■ BRATISLAVA – FTF VŠMU

20 / 27 / SEPTEMBER

Filmový kabinet PLUS SK

Pokračovanie vzdelávacieho cyklu, tentoraz na tému filmových profesií. Na prvom stretnutí bude hovoriť Zuzana Gindl-Tatárová o scenáristike a dramaturgii, premietne sa film *Správca skanzenu* (r. Š. Uher). Na druhom stretnutí predstaví František Kráhenbiel na príklade filmu *Eva Nová* (r. M. Škop) profesiu strihača.

► O Filmovom kabinete čítajte viac na strane 16.

■ TRNAVA – BERLINER DKP

► www.malyberlin.sk

8 / SEPTEMBER ► 19.00

KineDok: *6 stupňov* (r. B. Dombrowski)

20 / SEPTEMBER ► 19.00

KineDok: *High Shorts*

Pásmo krátkych filmov

■ KOŠICE – TABAČKA KULTURFABRIK

► www.tabacka.sk

6 / SEPTEMBER ► 19.00

KineDok: *6 stupňov* (r. B. Dombrowski)

■ PREHLIADKY A FESTIVALY NA SLOVENSKU

1 / JÚL – 6 / SEPTEMBER

(POVAŽSKÁ BYSTRICA, PÚCHOV, TRNAVA, FESTIVAL VRBOVSKÉ VETRY

– VRBOVÉ, PIEŠŤANY, PRIEVIDZA, HANDLOVÁ, BANSKÁ BYSTRICA, RIMAVSKÁ SOBOTA, LUČENEC, ZVOLEN, NITRA, SEREĎ, TRENČÍN, ŠENKVICE, MALACKY, NOVÉ MESTO NAD VÁHOM, ČADCA, ŽILINA, MARTIN, RUŽOMBEROK, LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ, POPRAD, SPIŠSKÁ NOVÁ VES, KEŽMAROK, BARDEJOV, PREŠOV, SNINA, KOŠICE, NOVÉ ZÁMKY, HLOHOVEC)

Bažant Kinematograf 2016

Putovná prehliadka slovenských a českých filmov

► www.kinematograf.sk

1 – 4 / SEPTEMBER

(LEVICE, HONTIANSKE TESÁRE, TLMAČE, KOZÁROVCE)

Kinobus 2016

► O podujatí čítajte viac na strane 17.

► www.kinobus.sk

9 / SEPTEMBER 2016 – 28 / FEBRUÁR 2017

(SLOVENSKO)

PROJEKT 100 – 2016

Najväčšia putovná prehliadka filmov na Slovensku pokračuje 22. ročníkom, v ktorom uvedie snímky *Spojené štáty lásky* (r. T. Wasilewski), *Sedem stotočných* (r. J. Sturges), *Mustang* (r. D. Gamze Ergüven), *Cesta do fantázie* (r. H. Mijazaki), *5 October* (r. M. Kollar), *Toto je náš svet* (r. M. Ross), *Oheň na mori* (r. G. Rosi), *Zväčšenina* (r. M. Antonioni), *Skúška dospelosti* (r. C. Mungiu) a *Komorná* (r. Ch. Park). Špeciálne uvedenie bude mať film *Je to len koniec sveta* (r. X. Dolan).

► Viac informácií nájdete vo zvláštnom vydaní Film.sk – Projekt 100.

► www.asfk.sk

13 – 18 / SEPTEMBER

(PIEŠŤANY)

11. MFF Cinematik

► O filmovom festivale čítajte viac na strane 6.

► www.cinematik.sk

POZNÁMKA: Kino Lumière na Špitálskej ulici v Bratislave bude počas septembra zatvorené. Dôvodom sú stavebné práce, ktoré súvisia s renováciou kina.

► PODUJATIA SLOVENSKÉHO FILMU V ZAHRANIČÍ

31 / AUGUST – 4 / SEPTEMBER

12. ročník festivalu Spotkania z filmem

górskim, Zakopané (POĽSKO)

Sloboda pod nákladom (r. P. Barabáš)

► http://en.spotkania.zakopane.pl

1 – 3 / SEPTEMBER

Medias Central European Film Festival 7 + 1,

Medias (RUMUNSKO)

Koza (r. I. Ostrochovský)

6 – 9 / SEPTEMBER

Producers Lab Toronto 2016, Toronto (KANADA)

Na networkingovom podujatí pre producentov, ktoré organizuje European Film Promotion a koná sa počas MFF Toronto, sa zúčastní Mira Fornay ako producentka za spoločnosť Mirafox.

► www.efp-online.com, www.aic.sk

8 – 18 / SEPTEMBER

19. FF Cine Europa, Manila (FILIPÍNY)

Stanko (r. R. Boroš)

9 – 11 / SEPTEMBER

6. FF Hommage à Kiesłowski,

Sokolowsko (POĽSKO)

Ja, Olga Hepnarová (r. T. Weinreb, P. Kazda)

► www.hommagekieslowski.pl

11 – 12 / SEPTEMBER

13. MFF Jameson CineFest – Deň Košic

a Miškovca, Miškovec (MAĎARSKO)

Čas, ktorý žijeme (r. I. Húštava, V. Kubenko, L. Kudelka, O. Krivánek, J. Pogran) a *Čierne dni* (r. M. Černák, Š. Kamenický, C. Kováč)

► www.cinefest.hu

14 – 23 / SEPTEMBER

Český a slovenský filmový festival,

Melbourne (AUSTRÁLIA)

Drak sa vracia (r. E. Grečner), *Muž, ktorý luže* (r. A. Robbe-Grillet), *Ani vo sne!* (r. P. Oukropec), *Čistič* (r. P. Bebjak), *Eva Nová* (r. M. Škop), *Očami fotografky* (r. M. Mináč), *Sedem zhavranelých bratov* (r. A. Nellis), *Teória tigra* (r. R. Bajgar). Sekcia krátkych filmov: *Braček Jelenček* (r. Z. Žiaková), *Chronos* (r. M. Kazimír), *V rade* (r. K. Kučíková), *Mila Fog* (r. M. Prokopová), *Rosso Papavero* (r. M. Smatana), *Balada o Šimonovi a Tereze* (r. M. Hnát)

► www.casffa.com.au, www.iksimaifilms.com.au

15 – 17 / SEPTEMBER

Prehliadka Dni slovenského filmu,

kino Toldi Budapešť (MAĎARSKO)

Eva Nová (r. M. Škop), *Čistič* (r. P. Bebjak), *Koza* (r. I. Ostrochovský), *Deti* (r. J. Vojtek), *Domáci péče* (r. S. Horák)

18 – 23 / SEPTEMBER

MFF Silk Road, Si-an (ČÍNA)

Wilsonov (r. T. Mašín)

20 – 27 / SEPTEMBER

7. medzinárodný festival filmov pre deti a

tínedžerov AniFestROZAFa, Shkodër (ALBÁNSKO)

Transylvánski dravci (r. J. Kolenáková), *Hviezdy taxií* (r. J. Krumpolec) ► www.anifestrozafa.org

20 – 30 / SEPTEMBER

Slovenská kinematografia obdobia

československej novej vlny,

Zeughauskino Berlín (NEMECKO)

Kolekcia filmov zostavená kurátormi kina Zeughaus Nemeckého historického múzea predstavuje reprezentatívny výber titulov zo zlatej éry slovenskej kinematografie v 60. rokoch 20. storočia. Popri Uhrovom *Slnku v sieti* zahŕňa prehliadka filmy *Boxer a smrť a Kým sa skončí táto noc* Petra Solana, rozprávača s citom pre detail a ľudskú povahu, ďalší z významných filmov Štefana Uhra *Organ*, vizuálne a zvukovo strhujúcu adaptáciu rovnomennej novely Dobroslava Chrobáka *Drak sa vracia* v réžii Eduarda Grečnera, krásnu poctu ľudskému životu *Obrazy starého sveta* Dušana Hanáka a snímky excentrických tvorcov Juraja Jakubiska (*Vtáčkovia, siroty a blázni*) a Ela Havettu (*L'alie polnē*). Na prehliadke sa zúčastní Martin Kaňuch zo Slovenského filmového ústavu s lektorským úvodom k filmu *Boxer a smrť* a režisér Dušan Hanák v sprievode Kristíny Aschenbrennerovej zo SFÚ.

► www.dhm.de/zeughauskino

23 – 30 / SEPTEMBER

26. MFF Message to Man, Petrohrad (RUSKO)

5 October (r. M. Kollar) ► www.message2man.com

26 / SEPTEMBER – 1 / OKTÓBER

Týždeň slovenského filmu, Belehrad (SRBSKO)

Boxer a smrť (r. P. Solan), *Slnko v sieti* (r. Š. Uher), *Vtáčkovia, siroty a blázni* (r. J. Jakubisko), *Ja milujem, ty miluješ* (r. D. Hanák), *Chodník cez Dunaj* (r. M. Luther), *Wilsonov* (r. T. Mašín), *Ako sa varia dejiny* (r. P. Kerekes)

(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY V PROGRAME PODUJATÍ!)

► Zuzana Sotáková

Cinematik zaostří na Nemecko

► Daniel Bernát

V Piešťanoch sa v dňoch 13. až 18. septembra uskutoční 11. ročník medzinárodného filmového festivalu Cinematik. Opäť predstaví súťaž európskych filmov a slovenských dokumentov, no ako býva zvykom, program bude rozvetvený do mnohých ďalších zákutí kinematografie, a to v rôznych významoch.

Veľkú pozornosť tentoraz organizátori venovali nemeckému teritóriu, s ktorým súvisia dve samostatné sekcie. Vláňajší Cinematik otváral dokument *Sol' zeme*, ktorý nakrútil Wim Wenders v spolupráci s Julianom Ribeírom Salgadam, a tento rok sa pred festivalovými návštevníkmi rozprestrie Wendersova tvorba v celej svojej šírke. Cinematik zachytí cestu filmára, pre ktorého je, mimochodom, motív cesty dôležitý, od začiatku 70. rokov až po súčasnosť. Prirodzene, v takomto priereze nesmú chýbať jeho azda najznámejšie a oceňované tituly *Paríž, Texas* (1984) a *Nebo nad Berlínom* (1987), no diváci sa budú môcť pristiaviť aj pri *Alici v mestách* (1973), *Americkom priateľovi* (1977), *Stave vecí* (1982), *Lisabonskom príbehu* (1993) či pri titule *Všetko bude v poriadku*, ktorý vznikol vlani. Celkovo ich čaká v sekcii Rešpekt: Wim Wenders jedenásť filmových zastávok. A čiastkový obraz súčasnej nemeckej kinematografie sa pokúsi vytvoriť sekcia Nemecko pod lupou: Rozlúčka so večerajškom. Kurátorsky ju zostavil Oliver Baumgarten, programový riaditeľ nemeckého festivalu Max Ophüls Preis, ktorý vybral osem filmov. Sú medzi nimi napríklad tituly *Agnes* (r. J. Schmid), *My netvori* (r. S. Ko), *Fado* (r. J. Rothlaender) či *Heil* (r. D. Brüggemann).

V súťažnej sekcii Meeting Point Europe sa zase nachádza nemecko-rakúska snímka *Toni Erdmann*, o ktorej sa veľa hovorilo už počas tohtoročného festivalu v Cannes, kde ju mnohí radili k favoritom na Zlatú palmu. Režisérka Maren Ade vyrozprávala príbeh zostarnutého učiteľa, ktorý vedie stereotypný, osamelý život, až kým sa nerozhodne vycestovať do Bukurešti za svojou odcudzenou dcérou, ktorá robí kariéru vo veľkej nadnárodnej firme. Ade vzápätí sleduje viacúrovňovú konfrontáciu dvoch v mnohom odlišných svetov, ktorá má často aj komický zmer. Vieme už, že v Cannes získal *Toni Erdmann* „iba“ cenu

FIPRESCI, na Cinematiku sa bude uchádzať o hlavnú cenu Meeting Point Award spolu s ďalšími desiatimi snímkami zo starého kontinentu. Už tradične ich do súťaže vyberali európski filmoví kritici a festivaloví dramaturgovia. Tentoraz odporučili aj tituly *Tisíc a jedna noc: časť prvá – Nepokojný* (r. M. Gomes), *Chevalier* (r. A. R. Tsangari), *High-Rise* (r. B. Wheatley), *Izba* (r. L. Abrahamson), *Oleg a vzácné umenie* (r. A. Duque), *Pod pieskom* (r. M. Zandvliet), *Saulov syn* (r. L. Nemes), *Sladké sny* (r. M. Bellocchio), *Požiar na mori* (r. G. Rosi). Do výberu sa dostala aj slovenská minoritná koproducia *Rodinný film* v réžii Olma Omerza.

Výhradne zo slovenských (a koprodukčných) projektov je vyskladaná druhá súťažná sekcia festivalu Cinematik.doc. Tá obsahuje dokumentárne filmy, konkrétne sú to *Sloboda pod nákladom* (r. P. Barabáš), *Para nad riekou* (r. R. Kirchhoff a F. Remunda), *Okhwan na ceste za slobodu* (r. M. Mackovič), *Zem, ktorá hľadá svoje nebo* (r. E. Praus), *Čakáreň* (r. P. Korec) a *5 October* (r. Martin Kollar). Samozrejme, domáca tvorba bude mať na festivale ešte rozsiahlejšie zastúpenie, či už prostredníctvom dlhometrážnych titulov v sekcii Čo dom dal, alebo v podobe krátkych študentských filmov z FTF VŠMU v Bratislave a Akadémie umení v Banskej Bystrici.

Ak chcete vidieť filmové novinky Jima Jarmuscha, Xaviera Dolana, Bruna Dumonta či Woodyho Allena alebo si pripomenúť staršie filmy, ktoré za to stoja, treba hľadať v sekcii Kinema Choice, Zvláštne uvedenie, Za hranicou kultu: Fantázie alebo Filmová noc: Paralelné svety. Stále je to len časť programu 11. MFF Cinematik v Piešťanoch, ktorý uvedie dovedna 91 filmov (z toho 78 celovečerných) z 33 krajín sveta. Viac informácií nájdete na www.cinematik.sk.

PREMIÉRY

LETNÉ PREMIÉRY

PREMIÉRA: 28. 7. 2016

Dedo

(*Děda*, Česko, 2016, R. Mejla Basel, Marta Santovjácová Gerlíková, Jiří Novotný)
HRAJÚ: František Šegrado, David Suchařípa, Petra Hřebíčková, Bolek Polívka, Kristýna Frejová, Petr Čtvrtníček
 – LETNÁ RODINNÁ KOMÉDIA –
 Magic Box Slovakia

PREMIÉRA: 25. 8. 2016

Najkrajší deň

(*Der geilste Tag*, Nemecko, 2016, R. Florian David Fitz)
HRAJÚ: Florian David Fitz, Matthias Schweighöfer, Robert Schupp, Alexandra Maria Lara, Rainer Bock, Frederic Linkemann
 – KOMÉDIA – Bontonfilm

PREMIÉRA: 1. 9. 2016

Bláznivá päťka

(*Five*, Francúzsko, 2016) DCP 2D, 102 min., MN 15, ČESKÝ DABING, KOMÉDIA
RÉŽIA: Igor Gotesman **HRAJÚ:** Pierre Niney, François Civil, Igor Gotesman, Margot Bancillon, Idrissa Hanrot
DISTRIBÚTOR: Itafilm

Päťka kamarátov si užíva život v spoločnom byte v srdci Paríža vďaka veľkorysosti jedného z nich – Samuela. Keď mu však otec nečakane zastaví prísun peňazí, Samuel sa pustí do riskantných projektov. Šťastie mu nepraje, zapletie sa s mafiou i políciou. Nakoniec sa musí priznať kamarátom a požiadať ich o pomoc.

PREMIÉRA: 1. 9. 2016

Ani vo sne!

(*Ani ve snu!*, Česko/Slovensko/Bulharsko, 2016) DCP 2D, 79 min., MP 12, ŠPORTOVÝ/ROMANTICKÝ
RÉŽIA: Petr Kouropec
HRAJÚ: Barbora Štikarová, Klára Melišková, Jan Vondráček, Ivan Martinka, Toman Rychtera, Adam Mišík
DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Laura je tvrdohlavé a živé dievča, ktoré túži dostať sa do partie parkúristov. Pri tom ju zaskočí láska, ktorú pocíti k Lukymu. Začne žiť dvojaký život – v romantických predstavách jej Luky patrí, v realite sa však jej snaha o zblíženie končí fiaskom. Laura sa musí rozhodnúť.
 ► O filme čítajte viac na strane 14.

PREMIÉRA: 22. 9. 2016

Bociany

(*Storks*, USA, 2016) DCP 2D + DCP 3D, MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÝ
RÉŽIA: Nicholas Stoller, Doug Sweetland
V SLOVENSKOM ZNENÍ: Vladimír Kobielsky, Peter Rúfus, Dominika Žiaranová, Martin Kaprálik, Pavol Topolský, René Jankovič, Dušan Szabo
DISTRIBÚTOR: Continental film

Bocian Junior je najlepším doručovateľom balíčkov pre celosvetového internetového giganta Cornerstore.com. Omedľho ho majú povýšiť, keď náhodne aktivuje stroj na výrobu detí a bez akejkoľvek autorizácie vyrobí dievčatko. Junior a jeho kamarát Tulip pretekajú s časom, aby doručili svoje prvé dieťa skôr, ako sa to dozvie šéf.

PREMIÉRA: 1. 9. 2016

Bitka o Sevastopol'

(*Битва за Севастополь*, Ukrajina/Rusko, 2015) DCP 2D, 110 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ/VOJNOVÝ
RÉŽIA: Sergej Mokrckij **HRAJÚ:** Julija Peresild, Jevgenij Cyganov, Joan Blackham, Anatolij Kot, Oleg Vasilkov, Nikita Tarasov, Stanislav Boklan
DISTRIBÚTOR: Continental film

Biografická historická dráma približuje legendárnu sovietsku odstreľovačku Ludmilu Pavličenko, ktorá počas druhej svetovej vojny zabila pri obrane Odesy a Sevastopola 309 nepriateľov. Film však nezachytáva len tieto udalosti, ale aj jej komplikovaný osobný život.

PREMIÉRA: 22. 9. 2016

Café Society

(*Café Society*, USA, 2016) DCP 2D, 96 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA/DRÁMA/ROMANTICKÝ
RÉŽIA: Woody Allen **HRAJÚ:** Jennie Berlin, Steve Carell, Jesse Eisenberg, Blake Lively, Parker Posey, Kristen Stewart, Corey Stoll, Ken Stott **DISTRIBÚTOR:** Magic Box Slovakia

Bobby má plné zuby svojich rodičov a gangsterského brata, preto odíde z Bronxu do Hollywoodu pracovať pre strýka Phila – agenta filmových hviezd. Tam sa zamiluje do strýkovej asistentky Vonnice, ktorá jeho city opätuje, ale žiadosť o ruku odmieta. Zlomený Bobby sa vracia do New Yorku, kde začína odznova. Zdá sa, že všetko je v poriadku, až kým sa zrazu neobjaví Vonnice.

PREMIÉRA: 29. 9. 2016

Cesta do fantázie

– Projekt 100

(**Sen to Čihiro no kamikakuši**, Japonsko, 2001) DCP 2D + MP4 + DVD + blu-ray, 124 min., MP 12, ČESKÝ DABING (DCP, blu-ray), ČESKÉ TITULKY (DCP, MP4, DVD), ANIMOVANÝ/DOBRODRUŽNÝ
RÉŽIA: Hajao Mijazaki **DISTRIBÚTOR:** ASFK

Desaťročná Čihiro a jej rodičia zabľudia na ceste do nového domova. Po lesnej ceste a cez záhadný tunel sa dostanú k opustenému lunaparku. Rodičia podľahnú lákavej ponuke občerstvenia, ale v tom momente sa premenia na prasatá. Čihiro sa im snaží pomôcť, a aby zrušila blízkbu, dostáva sa do sveta fantázie.

PREMIÉRA: 22. 9. 2016

Chronic

(**Chronic**, Mexiko/Francúzsko, 2015) DCP 2D + blu-ray + DVD, 92 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Michel Franco **HRAJÚ:** Tim Roth, Bitsie Tulloch, David Dastmalchian, Nailea Norvind, Claire van der Boom
DISTRIBÚTOR: Film Europe Media Company

Pre Davida nie je smrť ničím desivým ani tabuizovaným. Pracuje ako paliatívny ošetrovateľ tých, ktorí na ňu čakajú, často ako na vyslobodenie. Uza-vretý, ale veľmi súcitný muž uľahčuje umierajúcim posledné dni života s nehou a pozornosťou, ktoré zároveň vyvolávajú otázky: Čo ho tak veľmi priťahuje na blízkosti smrti? Anie je jeho vzťah s klientmi až príliš blízky?

PREMIÉRA: 29. 9. 2016

Deepwater Horizon: More v plameňoch

(**Deepwater Horizon**, USA, 2016) DCP 2D, MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, TRILER

RÉŽIA: Peter Berg **HRAJÚ:** Mark Wahlberg, Dylan O'Brien, Kate Hudson, Kurt Russell, John Malkovich **DISTRIBÚTOR:** Forum Film

V apríli 2010 došlo v Mexickom zálive na plávajúcej vrtnej plošine Deepwater Horizon k jednej z najväčších svetových katastrof spôsobených človekom. Film natočený na základe týchto udalostí sleduje odvahu tých, ktorí na plošine pracovali.

PREMIÉRA: 1. 9. 2016

Kamoš Obor

(**The BFG**, USA, 2016) DCP 2D + DCP 3D, 117 min., MP 7, SLOVENSKÝ DABING, RODINNÝ

RÉŽIA: Steven Spielberg
HRAJÚ: Mark Rylance, Ruby Barnhill, Penelope Wilton, Jemaine Clement, Rebecca Hall, Rafe Spall, Bill Hader
DISTRIBÚTOR: Forum Film

Príbeh mladého dievčaťa a láskavého obra rozpráva o tom, ako sa vydali na dobrodružnú cestu s cieľom zajať zlých ľudožrútskych obrov, ktorí prenikajú do sveta ľudí. Film vznikol na motívy knižnej predlohy Rolda Dahla.

PREMIÉRA: 15. 9. 2016

Dieťa Bridget Jonesovej

(**Bridget Jones's Baby**, Veľká Británia/Francúzsko/USA, 2016) DCP 2D, 123 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY ALEBO ČESKÝ

DABING, ROMANTICKÝ/KOMÉDIA
RÉŽIA: Sharon Maguire

HRAJÚ: Renée Zellweger, Colin Firth, Patrick Dempsey, Emma Thompson, Shirley Henderson, Jim Broadbent
DISTRIBÚTOR: CinemArt SK

Pokračovanie divácky obľúbeného príbehu so sympatickou smoliarkou rozohrá komickú situáciu, keď Bridget Jonesová nečakane otehotnie a nevie, kto je otcom jej dieťaťa. Najprv neodolala fešnému cudzincovi na hudobnom festivale a potom stretla starú lásku – Marka Darcyho.

PREMIÉRA: 15. 9. 2016

Komorná – Projekt 100

(**Ah-ga-ssi**, Kórejská republika, 2016) DCP 2D + MP 4, 144 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA
RÉŽIA: Park Chan-wook **HRAJÚ:** Kim Min-hee, Kim Tae-ri, Ha Jung-woo, Cho Jing-woong
DISTRIBÚTOR: ASFK

Šľachtičná Hideko žije v ústraní na vidieckom panstve so svojím strýkom a poručníkom, ktorý ju vychováva tvrdou rukou a čaká, kým dospeje, aby si mohol ju a jej bohatstvo vziať. V dome sa však objaví podvodník, ktorý zosnuje príchod mladšej komornej Sookee, v skutočnosti chudobnej zlodějky, ktorá mu má pomôcť zviať Hideko. No dobre premyslený plán zhatí vášň medzi ženami.

PREMIÉRA: 29. 9. 2016

Domov pre neobyčajné deti slečny Peregrinovej

(**Miss Peregrine's Home for Peculiar Children**, USA, 2016) DCP 2D + DCP 3D, 128 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY (2D)/ ČESKÝ DABING (2D a 3D), FANTASY

RÉŽIA: Tim Burton **HRAJÚ:** Eva Green, Samuel L. Jackson, Asa Butterfield, Ella Purnell, Allison Janney, Chris O'Dowd, Terence Stamp, Rupert Everett, Judi Dench **DISTRIBÚTOR:** CinemArt SK

Jacobovi rozpráva otec príbehy o tajuplnom mieste – sirotinci, ktorý obývajú deti so zvláštnymi schopnosťami. Tie chráni pani Peregrinová pred hroznými tvormi zvonku. Keď Jacobov otec zomrie, chlapec sa rozhodne vydať na strastiplnú cestu s jediným cieľom: zistiť, či tento sirotinec skutočne existuje.

PREMIÉRA: 8. 9. 2016

Lovecká sezóna: Strachopud

(**Open Season: Scared Silly**, USA, 2016) DCP 2D, 84 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÝ/RODINNÝ/KOMÉDIA

RÉŽIA: David Feiss
V SLOVENSKOM ZNENÍ: Braňo Holíček, Martin Matejka, Magdaléna Zimová, Martin Veliký, Marko Igonda, Peter Varga, Miro Grisa, Viera Kučerová, Roman Mrázik
DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

Grizly Boog sa síce zabýval v divočine, ale inštinkty domáceho miláčika v ňom pretrvávajú. Vráťane strachu. A keď počuje historku o miestnom vlkolakovi, začne sa v lese cítiť nesvoj. Jeleň Elliot a ďalší kamaráti sa rozhodnú Booga vyľiečiť strašením.

PREMIÉRA: 29. 9. 2016

Girl Power

(**Girl Power**, Česko, 2016) DCP 2D, 92 min., MN 15, DOKUMENTÁRNY

RÉŽIA: Sany, Jan Zajíček

DISTRIBÚTOR: Itafilm

Dokumentárny film o ženách, ktoré zasvätili život grafitom, i keď tejto subkultúre dominujú muži. Dokument je založený na autobiografickom príbehu pražskej writerky Sany, ktorá ho nakrúcala po celom svete viac ako sedem rokov.

PREMIÉRA: 8. 9. 2016

Mechanik 2

(**Mechanic: Resurrection**, USA, 2016) DCP 2D, 98 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ TRILER
RÉŽIA: Dennis Gansel **HRAJÚ:** Jason Statham, Jessica Alba, Tommy Lee Jones, Michelle Yeoh
DISTRIBÚTOR: Forum Film

Arthur Bishop si myslel, že svoju vražednú minulosť už hodil za hlavu. No keď jeho najväčší protivník unesie lásku jeho života, je donútený cestovať po celom svete, uskutočniť tri zdanlivo nemožné atentáty a urobiť to tak, aby to všetko vyzeralo ako nehoda.

PREMIÉRA: 15. 9. 2016

Hra o život

(**Nerve**, USA, 2016) DCP 2D, 96 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, DOBRODRUŽNÝ/TRILER

RÉŽIA: Henry Joost, Ariel Schulman

HRAJÚ: Emma Roberts, Dave Franco, Juliette Lewis, Emily Meade, Miles Heizer, Kimiko Glenn
DISTRIBÚTOR: Forum Film

Štvrtáčka na strednej škole úplne prepadne online hre vadí-nevadí, v ktorej anonymné spoločenstvo „pozorovateľov“ začne manipulovať každý jej ťah.

PREMIÉRA: 22. 9. 2016

Mustang – Projekt 100

(**Mustang**, Francúzsko/Nemecko/Turecko, 2015) DCP 2D SO SLOVENSKÝMI TITULKAMI + blu-ray a DVD S ČESKÝMI TITULKAMI, 97 min., MP 12, DRÁMA

RÉŽIA: Deniz Gamze Ergüven
HRAJÚ: Günes Nezihe Sensoy, Doga Zeynep Doguslu, Elit İşcan, Tugba Sunguroglu, Ilayda Akdogan **DISTRIBÚTOR:** ASFK

Po dedine na severe Turecka sa rozšíri správa o domnelých nemravnostiach a domov piatich sestier sa pod vplyvom tradične zmyšľajúcej starej mamy a strýka zmení na väzenie. Školu nahradia lekcie domácich prác a varenia, rodina im dohaduje ženichov. Sestry sa však rozhodnú vzopriet.

PREMIÉRA: 8. 9. 2016

Muž v temnote

(*Don't Breathe*, USA, 2016) DCP 2D, 88 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, HOROR

RÉŽIA: Fede Alvarez **HRAJÚ:** Jane Levy,

Dylan Minnette, Stephen Lang

DISTRIBÚTOR: Itafilm

Partia mladých zlodějov sa vláme do domu starého slepého muža v domnení, že im prejde perfektný zločin a poľahky prídu k veľkej koristi. Viac sa však mylíť nemôžu...

PREMIÉRA: 22. 9. 2016

Prázdniny v Provence

(*Prázdniny v Provence*, Česko/Francúzsko, 2016) DCP 2D, 95 min., MN 15, KOMÉDIA

RÉŽIA: Vladimír Michálek

HRAJÚ: Kryštof Hádek, Jakub Prachař, Vojtěch Kotek, Igor Bareš, Denisa Pfauserová,

Jana Krausová, Chantal Poullain

DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

Traja členovia kapely utečú pred svojou manažérkou až do slnečného Francúzska k tete jedného z nich. Zaháľajú, užívajú si život a stretnú aj krásne dievča, ktoré vie lámať srdcia. Každý z trojice je iný a v ich spoločnosti nie je núdza o bláznivé situácie.

PREMIÉRA: 8. 9. 2016

Psie srdce

(*Heart of a Dog*, Francúzsko/USA, 2015)

DCP 2D + blu-ray + DVD, 75 min., MN 15,

ČESKÉ TITULKY, DOKUMENTÁRNY/ESEJ

RÉŽIA: Laurie Anderson

ÚČINKUJÚ: Archie, Gatto, Lolabelle,

Little Wille, Nitro, Etta

DISTRIBÚTOR: Film Europe Media Company

Nekonvenčná vizuálna esej hudobníčky Laurie Anderson, manželky Lou Reeda. Film spája zdanlivo vzdialené témy, akými sú blízky vzťah človeka a psa a úplná strata súkromia amerických občanov po tragických udalostiach z 11. septembra 2001. Obrázok sprevádza hlas rozprávačky s hudbou samotnej režisérky.

PREMIÉRA: 8. 9. 2016

Spojené štáty lásky

– Projekt 100

(*Zjednoczone stany miłości*, Poľsko/Švédsko, 2016) DCP 2D + blu-ray, 104 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Tomasz Wasilewski

HRAJÚ: Julia Kijowska, Magdalena Cielecka,

Dorota Kolak, Marta Nieradkiewicz,

Andrzej Chyra **DISTRIBÚTOR:** ASFK

Začiatok 90. rokov priniesol zásadné spoločenské zmeny a nové možnosti. Uvedomujú si to aj štyri hrdinky rôzneho veku, ktoré túžia po naplnení svojich životov. Dráma žien bojujúcich s láskou a samotou v postkomunistickom Poľsku získala Strieborného medveďa za scenár na tohtoročnom Berlinale.

PREMIÉRA: 8. 9. 2016

Sully

(*Sully*, USA, 2016) DCP 2D + DCP 3D + IMAX, MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY,

ŽIVOTOPISNÝ/DRÁMA

RÉŽIA: Clint Eastwood **HRAJÚ:** Tom Hanks, Aaron Eckhart, Laura Linney, Anna Gunn, Autumn

Reeser, Holt McCallany, Jamey Sheridan, Jerry Ferrara **DISTRIBÚTOR:** Continental film

V januári 2009 bol svet svedkom „zázraku na rieke Hudson“, keď kapitán „Sully“ Sullenberger núdzovo pristál s poškodeným lietadlom na vodnej hladine a zachránil tým život 155 pasažierom na palube. Verejnosť a médiá hovorili o jedinečnom dôkaze kapitánovej zručnosti, no prebiehajúce vyšetrovanie mu mohlo zničiť povest a kariéru.

PREMIÉRA: 15. 9. 2016

The Beatles: Eight Days a Week – The Touring Years

(*The Beatles: Eight Days a Week – The Touring Years*, USA, 2016) DCP 2D, 100 min., MP 12,

ČESKÉ TITULKY, DOKUMENTÁRNY

RÉŽIA: Ron Howard **ÚČINKUJÚ:** John Lennon, Paul McCartney, George Harrison, Ringo Starr

DISTRIBÚTOR: Itafilm

Dokumentárny projekt oscarového režiséra Rona Howarda sa snaží priblížiť, prečo sa stal z kapely Beatles taký obrovský fenomén. Autenticky zachytáva skupinu a jej koncertné obdobie rokov 1962 až 1966 z perspektívy samotných členov Beatles, prináša rozhovory s „chrobákmi“ aj doteraz nezverejnené zábery.

PREMIÉRA: 22. 9. 2016

Sedem statočných

(*The Magnificent Seven*, USA, 2016) DCP 2D, 132 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DOBRODRUŽNÝ

RÉŽIA: Antoine Fuqua

HRAJÚ: Denzel Washington, Chris Pratt, Ethan Hawke, Vincent D'Onofrio, Byung-hun Lee, Manuel Garcia-Rulfo, Martin Sensmeier,

Peter Sarsgaard **DISTRIBÚTOR:** Forum Film

Moderná verzia známeho príbehu o siedmich hrdinoch, ktorí sa rozhodli zobrať spravodlivosť do vlastných rúk. Mestečko Rose Creek ohrozuje banda bezohľadného priemyselníka, preto sa jeho obyvatelia rozhodnú požiadať o pomoc nesúrodú skupinu bojovníkov.

PREMIÉRA: 1. 9. 2016

Sloboda pod nákladom

(*Sloboda pod nákladom*, Slovensko, 2016) DCP 2D + blu-ray + DVD, 61 min., MP 12,

DOKUMENTÁRNY

RÉŽIA: Pavol Barabáš

DISTRIBÚTOR: ASFK

S krošňou na chrbte sa brodia v snehu, odolávajú búrke i víchrici. Zásobujú vysokohorské chaty za každého počasia. Dokument Pavla Barabáša odhaľuje poznanie najstaršej generácie tatranských nosičov, ktorí ostali poslednými mohykánmi na európskom kontinente.

► O filme čítajte viac na stranách 12 – 13.

► O filme čítajte viac na strane 15.

PREMIÉRA: 14. 9. 2016

Smrteľné historky

(*Smrteľné historky*, Česko/Slovensko, 2015), DCP 2D, 80 min., MP 12, ČESKÝ DABING,

TRIKOVÝ POVIEDKOVÝ FILM

RÉŽIA: Jan Bubeníček **HRAJÚ:** Jan Budař, Pavel Landovský, Jan Bubeníček, Ondřej Trojan,

Ladislav Frej ml., Jirí Schwarz, Denisa Grímmová, Aleš Najbrt **DISTRIBÚTOR:** PubRes

Koprodukčný trikový film *Smrteľné historky* sa skladá z troch príbehov – *Antonio Cacto*, *Maják*, *Veľký chlap* – a troch krátkych blackoutov *Na draka*. Každá časť filmu je vyrobená inou technológiou a patrí do iného žánru. Príbehy spolu však súvisia obsahovo aj formálne. Ústrednými témami všetkých poviedok sú hrdinstvo a smrť.

► O filme čítajte viac na strane 15.

PREMIÉRA: 29. 9. 2016

V lúčoch slnka

(*V lučach solnca*, Rusko/Česko/Nemecko/KĽDR/Lotyšsko, 2015) DCP 2D + blu-ray

+ DVD, 106 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY,

DOKUMENTÁRNY

RÉŽIA: Vitalij Manskij

DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

Severokórejské dievča Zin-mi sa pripravuje na oslavy výročia narodenia Kim Čong-ila. Uznávaný ruský dokumentarista Vitalij Manskij dostáva povolenie sledovať celú jej rodinu. Môže však nakrúcať len podľa starostlivo pripraveného scenára, aby nič nenarušovalo obraz spokojného ľudu. No Manskij nechával kameru zapnutú aj vo chvíľach, keď scény aranžovali severokórejskí „režiséri“.

PREMIÉRA: 15. 9. 2016

V mene krvi

(*Blood Father*, Francúzsko/USA, 2016)

DCP 2D, 88 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY,

AKČNÝ/TRILER

RÉŽIA: Jean-François Richet

HRAJÚ: Mel Gibson, Erin Moriarty, Diego Luna,

William H. Macy, Michael Parks

DISTRIBÚTOR: Continental film

Johna Linka, bývalého člena motocyklového gangu Hells Angel, práve prepustili z väzenia. Slobodu si však neužíva dlho. Zavolá mu totiž jeho šestnásťročná dcéra Lydia, ktorá sa dostala do problémov s drogovými dílermi.

Volanie slobody, hoci pod nákladom

► **Robert Pospíš** (filmový publicista)

Cestopisné výpravy uznávaného režiséra, scenáristu aj kameramana Pavla Barabáša lákajú divákov naprieč generáciami. Barabáš dokáže zachytiť esenciu filmovaného miesta a súčasne rozprávať príbeh s dôležitým posolstvom. Novinkou **Sloboda pod nákladom** sa vracia do slovenského prostredia.

„Nakrúcal som v rôznych častiach sveta, spoznával rozmanité kultúry a zvyky a hľadal originálne príbehy. No urobiť film na Slovensku je pre mňa to najťažšie. Nie pre podmienky, ale preto, že mám Slovensko rád a chcem sa pokúsiť zachytiť aj jeho génia loci a ukázať to svetu. Aby sme si svoju krajinu viac vážili, aby sme si vážili sami seba,“ vysvetľuje svoj vzťah k slovenským projektom dokumentarista Pavol Barabáš.

„Obraz nosiča, ktorý nesie náklad, mám v hlave od sedemástich rokov, keď som si prvý raz naložil na chrbát krošňu a strávil leto vynášaním nákladu na Zbojnícku chatu. Dnes viem, že tá práca ma formovala, že som pri nej ako človek rástol. Aktívne som nosil deväť sezón. Vlastne až kým som začal tvoriť filmy, teda rozprávať vlastné príbehy.

Vtedy som ešte netušil, že svet, ktorý som zažíval, v sebe ukrýva hodnotu, ktorá iba čaká na to, aby raz uzrela svetlo sveta,“ opisuje vznik námetu na film **Sloboda pod nákladom** Pavol Barabáš, ktorý rozumie povahe vysokohorských nosičov. „Nosiči sú svet sám osebe. Zvyčajne nehovoria o svojich pocitoch a o náklade, ktorý nesú. Vzťahy sú veľmi špecifické. Ak sa chcete stať ich súčasťou, je dôležitá vzájomná dôvera, ktorá sa nezíska len tak. Tým, že som bol jedným z nich, som to pociťoval nielen ako záväzok, ale aj prekážku. Uvedomil som si, že pre mňa ako tvorca to bude ťažký film. Ťažší než kedykoľvek predtým. Pretože pre režiséra je tým najzásadnejším krédom dostatočný odstup, pozeráť sa očami diváka, čo si vždy vyžaduje značnú disciplínu.“

Hrdinami snímky sú štyria muži v rokoch. Prečo si Barabáš vybral práve týchto nosičov? „Je to generácia, ktorá prišla do Tatier v nelahkých 60. rokoch so svojimi snami a ideálmi, ktoré im bežný život azda nedokázal naplniť. Volala ich sem sloboda, hoci pod nákladom. Niektorí krošňu neopustili, niektorí sa po hľadani svojho miesta v živote pod ňu vrátili. Najstarší z nosičov má teraz 76 rokov a stále nosí.“ Po dlhých rokoch čakania na realizáciu námetu nasledovalo náročné nakrúcanie. Od jeho začiatku po posledný záber uplynuli tri roky. Podľa režisérovy slov sa film neodohráva len na chodníkoch, ktoré vedú k tatranským chatám, ale aj vysoko nad nimi. A najzložitejšie bolo zachytenie počasia, ktoré je charakteristické pre vysokohorské podmienky. „Sneženie, víchor, búrka, mráz. Nosiči musia nosiť celý rok, bez ohľadu na čas, takže sme sa usilovali nakrúcať počas všetkých ročných období. Snažil som sa obmedziť svoje vyjadrovacie prostriedky – čo bolo spojené práve s ustavičnou myšlienkou na dostatočný odstup, keďže patetickosť tu hrozila neustále –, teda nedávať do filmu všetko atraktívne, pretože vtedy sa divák ľahko stratí alebo presýti. Umenie je v odobraní, v dobrovoľnom obmedzení sa. Dôležité bolo tempo, aby film fungoval tak, ako má, čo je vecou intuície.“

Príbeh bol vždy dôležitou súčasťou Barabášových dokumentov. A posolstvo, ktoré z neho vyplývalo, fungovalo rovnako intenzívne ako audiovizuálny zážitok z úchvatných záberov. „Ak staviate svoj film na príbehu a postavách, prostredie je jeho veľkým pomocníkom. Myšlienka je však niekde inde. Krá-

čať pomaly tatranskými dolinami na chatu s 80 kilogramami na chrbte je isto zaujímavé. Robiť to však 48 rokov a nechcieť s tým prestať ani v dôchodkovom veku, to je už príbeh. Dá sa to vôbec pochopiť? Čo je za tým? Čo je motiváciou nosičov? Dúfam, že hlavne v zahraničí bude film príjemným prekvapením, pretože v Európe sú Tatry posledným miestom, kde toto remeslo ešte stále žije. Inde už zaniklo. Zvíťazili ekonomickejšie riešenia, ktorým však chýba rozmer ľudskosti a vzťahu. Prečo sa nosenie zachovalo len na chatách na slovenskej strane Tatier?“ pýta sa svojou filmovou novinkou Pavol Barabáš.

Odstup od témy, ktorá slovenského filmára sprádzala roky, bol nevyhnutný a svoju úlohu v tom zohrala aj náhoda. Prvé zábery začal totiž Barabáš nakrúcať už v roku 2002, vtedy ešte na videokameru vo formáte 4 : 3. „Už vtedy vzniklo motto filmu: Čo si naložíš na chrbát, musíš doniesť do ciela. Avšak pokazený pevný disk projekt predčasne ukončil. Po dvanástich rokoch som sa k filmu konečne vrátil. Téma dozrela a s ňou i technika. Začal som nakrúcať odznova technológiou 4K. Nakrútil som vyše 100 hodín materiálu a 99 som vyhodil. Tento typ dokumentu si takýto postup naozaj vyžadoval. Trvalo rok, kým sme pripravili verziu pre kiná, televízie i festivaly.“ Dlhو pripravovaný a značne osobný Barabášov dokument **Sloboda pod nákladom** vstupuje do kín 1. septembra. ◀

Sloboda pod nákladom (r. Pavol Barabáš, Slovensko 2016)

• CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 33 000 eur (podpora z Audiovizuálneho fondu: 15 000 eur, podpora RTVS: 16 700 eur)

• POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: Film bude uvádzaný na DCP, DVD a blu-ray nosičoch.

Skok do tvorby pre mládež

► Zuzana Sotáková

Svetovú premiéru mal na 66. ročníku prestížneho festivalu Berlinale v súťažnej sekcii Generation 14+, v ktorej sa stretávajú najlepšie snímky súčasnej svetovej tvorby o/ pre mladých. Česko-slovensko-bulharský film *Ani vo sne!* režiséra a producenta Petra Oukropca sa v septembri dostáva do tunajších kín.

Príbehu, ktorý napísal Petr Oukropec spolu s Egom L. Tobiášom, dominuje 16-ročná Laura. Ako väčšina jej rovesníkov aj ona má svoje sny a záujmy. V jej prípade ide o parkúr – disciplínu či skôr životný štýl, ktorý balansuje na hrane medzi športom a umením. Laura sa chce presadiť v takmer výlučne mužskom prostredí. Ako divoko sa rúti ulicami a sídliskami Prahy, tak sa rozbiehajú aj jej myšlienky. Počas letných prázdnin sa zoznámí s parkúristom Lukym, vodcom partie, do ktorého sa zamiluje, hoci on o ňu nejaví záujem. Jej rodičia žijú oddelene a prestáva jej fungovať aj vzťah s najlepšou kamarátkou. Laura má v živote zmätkov. Miestami, keď to už nemôže ustáť a jej túžby a strach vytvárajú trhliny v realite, sa zamotáva do svojho vyfantazírovaného sveta.

„Fascinuje ma vnútorná čistota bez kalkulu, ktorou deti prirodzene disponujú. Robia všetko naplno, majú od sveta veľké očakávania a kladú na nás, celkom správne, tie najvyššie nároky. Majú svoje sny. Je to sila, ktorá je však zároveň veľmi krehká. Ich túžby sú konfrontované s prvými neúspechmi, vzťahy okolo nich nie sú ideálne. Je napínavé sledovať to,“ uvádza presskit k filmu slová režiséra Oukropca, ktorý pokračuje: „Nebolo to jednoduché a priamočiare písanie. Dáril sa nám začalo, až keď sme našli pre hlavnú postavu Lauru autentickú komunitu a prostredie, ktoré v sebe nesie adrenalin typický pre dospievajúce, fyzickosť a túžbu slobodne sa

prejaviť.“ Do hlavnej úlohy obsadil Barbaru Štikarovú, ktorá sa parkúru začala venovať tesne pred nakrúcaním. Filmárov oslovila nielen pohybovým talentom a dravosťou, ale aj citlivosťou a autentickosťou. Jej matku stvárnila Klára Melišková, otca slovenský herec Ivan Martinka. Luky a ďalší protagonisti sú skutoční parkúristi, ktorí boli zároveň v pozícii poradcov.

Hlavné nakrúcanie sa uskutočnilo na jeseň 2014 v Prahe, dotáčalo sa vo Vysokých Tatrách. V zime vznikali trikové zábery do snových sekvencií a celé nakrúcanie sa skončilo na jar 2015 v Normandii. „Snové scény jasne uvádzajú výťahové prepady. Zároveň sme v druhej polovici filmu chceli hranicu medzi snom a realitou videnou protagonistkou trochu zotrieť. Na vizuálne efekty dohliadal Mišo Struss, ktorý so mnou robil už Modrého tigra. Tentoraz sme viac kombinovali scénické riešenie s trikovými vrstvami, na animáciu až tak nedošlo,“ vysvetľuje režisér.

„Vo všeobecnosti sa žáner ‚teen‘ v Európe najťažšie financuje. Každá krajina má svoje lokálne tínedžerské komédie a televízie väčšinou nemajú sloty na tento typ produkcie. Ale o náš hotový film je teraz v zahraničí záujem, tak si snád' prešliapeme obchodnú cestu aj v tomto segmente,“ dodáva Petr Oukropec. Film *Ani vo sne!* vznikol v koprodukcii spoločností NEGATIV, ARINA, The Chouchkov brothers a Českej televízie. ▲

Ani vo sne! (Ani ve snu! Česko/Slovensko/Bulharsko, r. Petr Oukropec)

• CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 989 000 eur (podpora z Audiovizuálneho fondu: 40 000 eur)

• POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSÝCH KÍNACH: 4 kusy DCP nosičov

Príbehy o smrti v hravej forme

► Zuzana Sotáková

Hrané scény, 3D a 2D animácia, bábky a zadná projekcia. To sú základné ingrediencie koprodukčného filmu českého tvorca Jana Bubeníčka *Smrteľné historky*, ktorý v septembri vstupuje do slovenských kín. Trikový poviedkový film, ktorý rozpráva o smrtonosnej odvahe malých hrdinov, kombinuje nielen rôzne technológie, ale aj žáner.

„Odjakživa ma bavila predstava, že nájdete nejakú dierku v stene alebo kukadlo a zistíte, že za ním existuje celý svet, o ktorom ste nemali ani poňatia. Že sa do malej škatuľky vojde trebárs celý dom i s obyvateľmi. Že možno stačí prejsť o niekoľko krokov ďalej a pozrieť sa za najbližší kopec alebo múr a človek narazí na niečo nové a prekvapivé. Skrátka, že všetko je dost pravdepodobne úplne iné, než sme si kedy mysleli. Z tohto kontrastu očakávania a skutočnosti vznikli všetky námety *Smrteľných historiek*,“ priblížil režisér, autor námety i scenára, výtvarník a strihač Jan Bubeníček podnety, ktoré viedli k vzniku *Smrteľných historiek*.

Film je zložený z troch príbehov – *Antonio Cacto*, *Maják* a *Veľký chlap* – a troch krátkych blackoutov pod názvom *Na draka*. V hravej a mierne sentimentálnej časti *Antonio Cacto* objaví Josef (Jan Budař) v byte zdedenom po dedkovi škriatka Antonia, s ktorým si robia navzájom prieky. V časti *Maják* sledujeme realitu z perspektívy malého, asi 20 centimetrov vysokého Profesora, bádatela z Univerzity Odinakial, pre ktorého je náš svet plný zázrakov. *Veľký chlap* je zase bábkovým road-movie o dvoch zabijakoch-smoliaroch. Každá poviedka filmu má black-out – kreslenú grotesku s Drakom a Rytierom. „Baví ma pohrávať sa s jednou témou na viacero spôsobov. Skúšať, čo s ňou urobí výtvarná forma a spôsob rozprávania. Najlepšie sa k tomu hodí nejaká veľká a jednoznačná téma, akou je smrť. Na jednej

strane môže hlavný hrdina v gagovom blackoute umrieť aj tridsaťkrát a ani vám nenapadne ho ľuťovať, naopak, budete sa zvrhlo tešiť, odkiaľ to na neho príde nabudúce. Na druhej strane vás smrť iného hrdinu môže dojsť až k slzám,“ vysvetľuje v presskite k filmu Bubeníček. Podľa neho animácia rada stavia na kontrastoch, extrémoch a absurdite a môže si dovoliť veľké zveličovanie, na rozdiel od čisto hraného filmu.

O dramaturgiu snímky sa postaral Noro Držiak, ktorý sa podpísal aj pod snímku *True Štúr*. Okrem Bubeníčka mal výtvarnú stránku v rukách aj Jan Kurka, trikovú supervíziu tvorilo trio Michal Mocňák, Michal Struss a Jan Jinda. „Technologicky a výtvarne sú *Smrteľné historky* hľadaním cesty, ako v miestnych podmienkach vytvoriť niečo, čo sa nebude musieť vyhovárať na okolnosti svojho vzniku, ako limity obrátiť na výhodu. Sú prieskumom možností, aké ponúkajú jednotlivé animačné a trikové techniky, technológie a rôzne výtvarné riešenia. Naším cieľom bolo skombinovať prvky klasického obrazu a rozprávania s vplyvmi a postupmi, ktoré sú súčasné, rozprávkovosť a zveličenie so žánrom filmu pre dospelého diváka,“ dodáva Jan Bubeníček.

Film vznikol šesť rokov. Za slovenskú stranu sa na ňom koprodukcne podieľala spoločnosť PubRes, partnerom bol Rozhlas a televízia Slovenska a podporil ho aj Audiovizuálny fond. ▲

Smrteľné historky (Smrteľné historky, Česko/Slovensko, r. Jan Bubeníček)

• CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 615 000 eur (podpora z Audiovizuálneho fondu: 28 500 eur, podpora RTVS: 17 000 eur)

• POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSÝCH KÍNACH: Film bude uvádzaný na DCP a DVD nosičoch.

Z filmu Správca skanzenu • FOTO: archív SFÚ/Dušan Dukát

Začína sa Filmový kabinet PLUS SK

► Michal Michalovič (kurátor cyklu Filmový kabinet)

Druhé vydanie Filmového kabinetu sa blíži do finále. V septembri sa začne špeciálny semester, ktorý si kladie za cieľ bližšie zoznámiť frekventantov cyklu s pozadím výroby audiovizuálneho diela. O svojej skúsenosti sa s nimi podelia slovenskí tvorcovia.

Ako bodku za druhým vydaním vzdelávacieho cyklu Filmový kabinet sme pre frekventantov pripravili špeciálny semester, ktorý bude venovaný filmovým profesiám. Jeho kostru bude tvoriť desať stretnutí, pozostávajúcich z úvodnej prednášky, projekcie filmu a diskusie. O jednotlivých profesiách budú prednášať filmoví profesionáli. V rámci každého stretnutia tak budú mať frekventanti možnosť nazrieť do procesu vzniku audiovizuálneho diela z pohľadu toho – ktorého tvorcov – ten si na projekciu vybral film, na ktorom sa podieľal. V diskusiách po premietaní tak môžu tvorcovia frekventantom na konkrétnom „materiáli“ demonštrovať základné princípy práce filmových tvorcov i svoj vlastný prístup k tvorbe filmu.

Prvé stretnutie aktuálneho semestra sa uskutoční už 20. septembra. Jeho hosťom bude Zuzana Gindl-Tatárová, filmová dramaturgička a scenáristka, profesorka na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Podľa jej vlastných slov „dramaturgia a scenáristika sú od seba neoddeliteľné, sú to dve strany jednej z tej istej mince. Pokým scenáristika vyžaduje spontaneitu a originalitu, pojem dramaturgia v sebe skrýva istý odstup, analýzu, súbor postupov overených praxou, ktoré sú chrbtovou kosťou dramatického písania.“ V rámci stretnutia sa premietne film režiséra Štefana Uhra *Správca skanzenu*. Dňa 27. septembra predstaví profesiu filmového strihača Fran-

tišek Krähenbiel na príklade filmu *Eva Nová* Marka Škopa. V rámci tohto stretnutia sa, Krähenbielovými slovami, „zamyslíme nad rôznymi praktickými prístupmi k spracovaniu natočeného materiálu a nad ich účinkami na výsledný tvar diela“. V mesiacoch september a október sa budú stretnutia konať v kinosále Filmovej a televíznej fakulty VŠMU na Svoradovej ulici v Bratislave, potom sa cyklus vráti do svojho domáceho prostredia v Kine Lumiére na Špitálskej ulici.

Počas semestra, ktorý potrvá až do januára 2017, predstaví Filmový kabinet aj ďalšie filmové profície: režisér hraných a dokumentárnych filmov (Juraj Lehotský), režisér animovaných filmov (Jakub Kroner), kameraman (Ján Ďuriš), filmový zvukár (Tobiáš Potočný), filmový herec (Táňa Pauhofová), skladateľ filmovej hudby (Vladimír Godár), filmový producent (Peter Kerekes) a filmový kritik (Martin Šmatlák). Uvedené budú napríklad filmy *Slepé lásky* (r. Juraj Lehotský), *Lokalfilmis* (r. Jakub Kroner), *Nedodrzaný sľub* (r. Jiří Chlumský), *5 October* (r. Martin Kollar), *Kruté radosti* (r. Juraj Nvota) či *Ako sa varia dejiny* (r. Peter Kerekes).

Vzdelávací cyklus Filmový kabinet organizuje Slovenský filmový ústav v spolupráci s Asociáciou slovenských filmových klubov, podujatie finančne podporil Audiovizuálny fond. ▲

RTVS s novými slovenskými filmami aj bratislavskými pondelkami

Verejnoprávna televízia, ktorá oslavuje 60. výročie vzniku, predstavila svoju jesennú programovú štruktúru, podľa ktorej ponúkne od 5. 9. každý pondelok v hlavnom večernom čase na Jednotke slovenský film. Okrem snímkov *Colette* (r. M. Cieslar), *Dom* (r. Z. Liová), *Eštebák* (r. J. Nvota), *Chodník cez Dunaj*, *Krok do tmy* (r. M. Luther), *Lidice* (r. P. Niko-laev), *Nedodrzaný sľub* (r. J. Chlumský), *Rukojemník* (r. J. Nvota), *Všetko čo mám rád*, *Záhada* (r. M. Šulík), ... *kone na betóne* (r. S. Párnický) odvysielala RTVS v premiére aj nové tituly, na ktorých sa koproduktne podieľala: *Agáva* (r. O. Šulaj), *Domáca opatera* (r. S. Horák), *Eva Nová* (r. M. Škop), *Učiteľka* (r. J. Hřebejk), *Vojtech* (r. V. Csudai) a *Wilsonov* (r. T. Mašíň). Dvojka bude zase od 5. 9. každý pondelok o 20.30 hod. uvádzať cyklus známych televíznych inscenácií a filmov *Návrat bratislavských pondelkov*. Diváci uvidia tituly *Krotká* (r. S. Barabáš), *Balada o siedmich obesených* (r. M. Hollý), *Sladké hry minulého leta* (r. J. Herz), *Mário a kúzelník* (r. M. Luther), *Cid* (r. P. Haspra), *Netrpezlivosť srdca* (r. M. Pietor), *Maškaráda* (r. T. Rakovský), *Večera* (r. S. Párnický), *Raz, dva, tri* (r. G. Várkonyi), *Albert* (r. F. Vláščil), *A čo ja, miláčik?* (r. F. Chmiel) a *Chaos* (r. M. Lasica). Dvojka prinesie aj dokumentárne cykly, na ktorých sa koproduktne podieľal SFÚ: *Zlatá lýra* (vysielanie od 13. 9. každý utorok) a *Prvá* (od 29. 8. každý pondelok). V premiére uvedie aj 12-dielny cyklus *Trabantom z Austrálie do Ázie* (od 7. 9. každú stredu).

► ZS

Kinobus 2016 sa vydáva na cestu

Filmová prehliadka na kolesách Kinobus, ktorou chcú organizátori oživiť povedomie o regionálnej kinokultúre a súčasne experimentujú s možnosťami umenia a jeho vzťahu k danej lokalite, sa vo svojom 12. ročníku zameria na rozhranie medzi regiónmi Hont a Tekov. Putovný zážitkový festival so seminárnym charakterom navštívi od 1. do 4. septembra Levice, Hontianske Tesáre, Tlmače a Kozárovce.

Sprievodcom podujatia, ktoré má tento rok tému Toxik, bude divadelný súbor Zapětdvanáct z Prahy, o lektorské úvody k filmom sa postarajú filmoví kritici a publicisti Eva Križková a Matej Sotník, rozprávať však budú aj bývalí miestni premietачi, vedúci kín a uvádzači. Premietnuté budú napríklad snímky *Holy Motors* (r. L. Carax), *Černobílá Sylva* (r. J. Schmidt), *Kouř* (r. T. Vorel st.), *Post tenebras lux* (r. C. Reygadas), *322* (r. D. Hanák), *Kynodontas* (r. Y. Lanzhimos), *Jízda* (r. J. Svěrák), *Vpred smrteľne pomaly* (r. M. Herce), *Dr. Divnoláaska alebo Ako som sa naučil nerobiť si starosti a mať rád bombu* (r. S. Kubrick), *Previerka lásky* (r. J. Medved) či *Omega 3* (r. E. del Llano). Súčasťou programu bude komentovaná prehliadka starých kinosál v Leviciach a na účastníkov čakajú aj ďalšie sprievodné podujatia. „*Chceme poukázať na existenciu čo do rozsahu obdivuhodnej kultúrnej infraštruktúry. Na území bývalého Československa je len málo obcí, ktoré nemajú vlastný kultúrny dom alebo kino. Táto vybavenosť však ostro kontrastuje s aktuálnym nedostatkom kultúrneho programu a ponuky v obciach. Pripravujeme festival, ktorý sa snaží ukázať, že o kultúru v regiónoch je záujem, a zároveň to, že o regióny je záujem zo strany publika, povedzme toho alternatívneho,*“ hovorí spoluorganizátorka podujatia Ivana Rumanová. Kinobus doteraz navštívil už desiatky regionálnych kín a organizátori vychádzajú pri tvorbe programu z danej lokality, ktorú sa snažia prezentovať a interpretovať z hľadiska súčasného umenia. Viac informácií nájdete na www.kinobus.sk.

► ZS

Výzva pre mladých kritikov

Filmoví kritici a novinári do 30 rokov zo strednej a z východnej Európy majú možnosť zúčastniť sa na tréningovom programe FIPRESCI Warsaw Critics Project, ktorý sa bude konať od 7. do 16. 10. v rámci Varšavského filmového festivalu. Prihlášku, ktorá má obsahovať životopis, krátke predstavenie sa a tri ukážky publikovaných článkov v angličtine, môžu záujemcovia zaslať do 15. 9. na mailovú adresu fipresci@wff.pl. Viac informácií je na stránkach www.aic.sk a www.wff.pl.

► ZS

FOTO: Petra Bošanská

Pre herca je základom javisko, méťou film

► Zuzana Sotáková

Začínala v divadle, neskôr ju začali obsadzovať do televíznych projektov a do jej hereckého portfólia napokon pribudli aj filmy. Zuzana Mauréry stvárnila hlavnú úlohu v novom filme Jana Hřebejka *Učiteľka*, za ktorý jej na MFF v Karlových Varoch udelili Krišťálový glóbus pre najlepšiu herečku.

Je pre vás ocenenie z Varov satisfakciou za energiu, ktorú ste do postavy vložili?

– Je to zvláštne, lebo tento film sme robili ako malý televízny projekt a dokopy som bola na placi osem dní. Točili sme ho pred rokom, takže si už pomaly ani nepamätám, čo som tam odohrala. Cena a celý ten proces, kam až sa film dostal, boli pre mňa prekvapením, za ktoré som, samozrejme, vďačná. Posledná rola je vždy sumárom všetkých predchádzajúcich skúseností. Takže je to viac-menej satisfakcia tohto druhu. Úloha však bola aj veľmi dobre napísaná, na čo sa tento úspech takisto viaže. Keď je v predlohe čo hrať, tak môžem aj niečo ukázať, je to priama úmernosť. Pri tomto filme sa stretlo veľa dobrých náhod vrátane toho, že sa dostal do kín a zobrali ho do Varov.

Vnímate túto cenu vzhľadom na prestíž festivalu ako možný kľúč k zahraničným spoluprácam?

– Neviem, nemám s tým skúsenosť. No ak to tak nebude, vôbec sa nebudem diviť, nie sme predsa v Amerike. Pravdupovediac, neočakávam vôbec nič. Domnievam sa, že v Čechách teraz tak jemne tušia, že existujem. Film kúpili zatiaľ Fíni a Gréci, ideme s ním do Izraela na MFF v Haife. Poviem vám o pol roka.

Aké reakcie ste dostali od karlovarských divákov?

– Všetky projekcie boli vypredané. Na premiére ľudia počas filmu viackrát tleskali a na konci sme mali standing ovation, aspoň tak mi to povedali, ja som to vtedy všetko vnímala ako za sklom. Beprostredné reakcie teda boli veľmi dobré. Veď nikto za vami nepríde a nepovie vám: To bol ale blbý film...

Positívne reakcie ste nezískali len v tuzemských médiách, váš herecký výkon vysoko ohodnotil aj portál *IndieWire* či magazín *Variety*. Posilnilo to váš apetít pustiť sa do ďalších filmových projektov?

– Napriek tomu, že posudzovanie hereckých výkonov je veľmi subjektívna vec, ocenenie zahraničných divákov, respektíve kritikov, je oslobodzujúce. Pochybujem však, či ma na základe tejto ceny obsadia režiséri, ktorí ma doteraz neobsadili. Ja chuť mám, aj bez ceny (úsmev), to je bez debaty. Dôležité je, že ľudia na film do kín išli, že sem-tam vraj aj zatlieskajú a možno n budúce prídu na slovenský film ešte väčšom počte. Pre mňa to bola satisfakcia v tom, že postava učiteľky vyšla tak, ako som ju aj zamýšľala. Že som ju zo scenára dobre odčítala a dokázala balansovať na hrane medzi drámou a komédiou.

A že to padlo na úrodnú pôdu medzi zahraničnými divákmi, je super.

Ako na vás pôsobila postava učiteľky Drazdechovej, keď ste sa prvýkrát dostali k scenáru?

– Páčili sa mi hlavne situácie, ktoré boli pre ňu vytvorené. Pre mňa boli v prvom rade komické. A problémový základ, na ktorom stáli, tomu pridával ďalší odtieň. Na postave sa mi páčilo aj to, že je to vlastne jedna úplne normálna žena, ktorá nemá deti, stratila muža, a tak si z tých detí v triede vytvorila svoju rodinu. Myslím si, že bolo zaujímavé sledovať, kde sa to „musíme si pomáhať“ láme na vynucovanie a stavia to ľudí do pozície sluhov a kde je len bežnou slušnosťou. A tam, kde sa tieto dve strany stretávajú, sa ukazuje, aký je kto človek, rodič. Toto deti vnímajú veľmi citlivo, formuje ich to do života.

Necítili ste k Drazdechovej antipatie?

– Nie, mne sa táto postava veľmi páčila. Záporné postavy ma doteraz dosť obchádzali. Je jasné, že keď hráte negatívnu postavu, musíte si ju ako herec obhájiť, prijať za svoju. Žiadny druhý plán neexistuje. A páčilo sa mi okrem iného to, že to bola na prvý pohľad sympatická osoba. V takom obale je zlo silnejší, zaujímavejší protivník, inak by to bol príliš jednoduchý terč. Samozrejme, veľkú úlohu zohrali rodičia, oni mali ukázať, aká je to „zrúdička“.

Okrem rodičov tvoria dôležitú súčasť filmu deti.

Ako sa vám spolupracovalo s mladými hercami?

– Hlavní detskí predstavitelia Tamara Fischer, Richard Labuda a Oliver Oswald neboli nepopísané tabule. Hrali už predtým, vedeli, do čoho idú. A teraz sú už deti také nejaké dospeljšie ako my v ich veku. Mne sa s nimi hralo veľmi dobre, určite aj Honza mal u nich rešpekt. Ale u detí je dôležité, aby sa nešlo veľa klapiek, aby sa na tú prvú zachytili tie najautentickejšie reakcie.

Ako nosná postava má Drazdechová vo filme veľký priestor. Napriek tomu, že ide v podstate o človeka, ktorý šikanuje deti, sleduje vlastné záujmy a reprezentuje totalitný režim, nechýba jej akási grotesknosť či komickosť. Vie byť aj milá a starostlivá, hoci tým prekrýva vypočítanosť. Ako sa vám balansovalo na tejto hrane?

– Bolo treba balansovať dosť sústredene. Niekedy text ťahal viac do komiky, irónie či sarkazmu, sem-

– tam sme skúsili aj vtipnejšiu verziu. Dôverovala som režisérovi, že keď to bude priveľa, usmerní ma. Sama som bola zvedavá, čo sa do konečného strihu dostane, či to bude viac komédia, alebo dráma.

Hřebejk české teritórium zvyčajne neopúšťa. Navyše si svoj herecký ansámbl vyskladal takmer celý zo Slovákov. Išlo teda o obojstranné oľukávanie. Ako sa vám s ním pracovalo na pláci?

– Podľa mňa tím, že sme boli zmiešaný štáb, panoval obojstranne väčší rešpekt a bolo cítiť pripravenosť. Oni boli hostia, my domáci, veľmi sa mi páčilo, že to bolo trochu iné. Po nakrútení scény sme si ju chodili pozrieť ku kontrolným monitorom, čo bolo veľmi prínosné. U nás sa s tým väčšinou nezdržiava, kým tu sme to robili zakaždým. Honza je jednou z ikon českého filmu, či chce, alebo nie. On i Petr Jarchovský sú veľmi múdri ľudia, rada ich počúvam, keď rozprávajú. Honza má toho za sebou už veľa, vie si veľmi dobre vybrať a pracovať na pláci tak, aby to fungovalo. Neuchyľuje sa k nejakým vulgárnostiam, nekričí, ja som to nezažila. Hovorí, že režisér je na pláci generál a iba blbec si to pokazí.

Hřebejkovi vás ako hlavnú predstaviteľku navrhol kameraman Martin Žiaran. S ním ste spolupracovali napríklad pri seriáli *Odsúdené*. Stáva sa u nás často, že sa herci dostanú k úlohám práve vďaka kontaktom a dobrým dojmom, ktoré zanechali pri predošlých spoluprákach, alebo sa tvorcovia spoliehajú radšej na kastingy?

– Je to jedno s druhým – je fajn, že Martin na mňa upozornil, ale keby som tým kastingom neprešla, veľmi by mi to nepomohlo. Myslím si, že každý režisér chce pre svoju postavu toho najlepšieho herca, ktorý súčasne musí zapadnúť do „hereckej rodiny“ celého filmu. Na druhej strane, ja ako herečka na konkurz rada prídem, pretože si potrebujem získať dôveru režiséra, aby sme mohli spolupracovať. Ak sa budem cítiť ako dosadená, nebude to fungovať.

Čo nasledovalo po kastingu *Učiteľky*?

– Mali sme čítačky, aby sme eliminovali nejaké nezrovnalosti a nevzťahovalo to v súvislosti so slovenčinou a podobne. Čiže dva dni sme čítali, čo sa u nás pri filmovaní takisto veľmi nestáva.

Vy máte skúsenosti aj so študentskými filmami, medzi ktorými je napríklad skeč Zuzany Marian-

**kovej *Almost There* alebo Priklerov titul *Ďakujem, dobre*. Prečo ste sa na to dali a ako sa vám spolupracovalo na projektoch, pri ktorých sú často hoto-
vými profesionálmi iba herci?**

– Dnes som práve jeden študentský film urobila (smiech). Mne lichterí, že mladí ľudia chcú so mnou robiť. Som zvedavá na ich názor, čo ich baví, ako vidia svet, aké majú priority. Zabehaní a seriáloví režiséri ma vidia už pomerne zaškatulkovanú, kým tí mladí mi ponúkajú nové veci, čo je pre mňa zaujímavé. Martin Šulík, ktorého žiačkou je aj Zuzka Marianková, poznamenal, že je to pre študentov veľmi dobré, lebo im ako profíci trochu pomôžeme pripraviť sa na to, aké to naozaj pri tvorbe filmov býva. Zuzka je podľa mňa veľmi šikovná a spôsob jej práce ukazuje, že vie presne, čo chce, a keď to dostane, pokojne jej stačí aj jedna klapka.

Ako vnímate našu mladú filmársku generáciu? V čom vyniká a v čom pokrívka?

– No, ja zase taký prehľad naozaj nemám. To, v čom pokrívka, ma však prekvapilo. Viezla som sa v aute so Zuzkou, so zvukárom a s kameramanom a Zuzka sa ma spýtala, kto režiruje ten film, čo robím s Hřebejkom. Tak som zbystrila. Potom som sa ich opýtala, kto je pre nich režisérskym vzorom. Vymenovali niekoľko zahraničných tvorcov, tak som sa spýtala, či sa im páči aj niekto z Čiech alebo či tam niekoho poznajú. Zrazu bolo ticho, dlho ticho, a potom zvukár zahlásil: Sú tam tí, čo sú otec a syn, nie (smiech)? Mladí vidia svet inak, majú iné priority, viac možností, zahraničné spolupráce, ale to neznamená, že to majú ľahšie.

Keď hovoríme o slovenskej kinematografii, sú nejaké žánre, ktoré vám v súčasnej tvorbe chýbajú?

– To celkom neviem posúdiť. Chýbajú mi veci z normálneho, reálneho života. A je jedno, o aké témy ide. Forma by mala slúžiť obsahu, ale keď tam ten obsah nie je... Napríklad na *Učiteľke* bolo dobré, že sa scenár nakrútil z prvej, priveľmi sa neprerábal, nemalo to ambície nejakého „hlbokého umenia“. Mám pocit, že tím, ako sa u nás málo točí, chcú dať autori do filmov čo najviac a potom to vyzerá rozpačito. Určite nie som fanúšik hraných dokumentov ani obsadzovania amatérov do hraných filmov.

Ako herečka ste začínali v Radošinskom naivnom divadle, potom ste účinkovali na viacerých divadel-

• FOTO: Petra Bošanská

ných scénach. Známa ste boli aj vďaka muzikálom, hrali ste a stále hráte aj v televíznych formátoch. Ako ste sa dostali ku kinofilmom?

– To by som sa mala opýtať Mátyása Priklera, kde ma vyňúral. U mňa to všetko ide nejak pomaly, postupne, tím možno prirodzene. Nikdy som nehrala hlavné úlohy, ani na škole nie, tam bola hviezdou Zuzka Vačková. Ja som mala na škole taký pocit, že môžem zahrať všetko, ale všetci ostatní si myslia, že nemôžem hrať nič. Čím som staršia, tým dostávam lepšie postavy, nemôžem sa sťažovať. Teraz prežívam fajn obdobie, ktoré sa však môže kedykoľvek skončiť a toto môže byť jeho vrchol. Ktovie. No chcem povedať, že som vďačná za režisérov, ktorí ma napriek tomu, že sa živím televíznymi produkciami, dokážu vidieť aj v niečom inom. Ja sa hlavne snažím byť úplne prirodzená. A chvalabohu, že môžem robiť i tieto veci. Pôvodne som bola rada, že aj spievam, pretože človek by sa herectvom len tak neuživil. V Brne, kde som robila muzikály, nevedeli, že som aj herečka, mysleli si, že iba spievam. A naopak, keď som niekde hrala, vôbec netušili, že aj spievam. Všetko však závisí od ponuky, nič si neplánujem a vlastne si ani veľmi nemôžem vybrať.

Máte nejakú vysnenú ponuku?

– To je asi taká, kde máte skvelý scenár, hercov, ktorí by boli tak o dve triedy lepší ako ja, režiséra, ktorý má svoj vlastný dream team, bohatého producenta. No ani tak to nemusí vyjsť. Každá nová ponuka je dobrá. To neznamená, že každá musí naplniť vaše sny, to sa pravdepodobne ani nikdy nestane. Vôbec to však nevaďí, život plynie aj tak niekde inde. V dobrom televíznom seriáli sa dá takisto zažiť dobrá robota, i keď to je dosť zriedkavé. Komerčné televízie majú iné priority, no RTVS už podľa mňa má zmysluplné projekty. A treba povedať, že *Učiteľka* sa točila hlavne vďaka RTVS.

Je na tom filmové prostredie lepšie?

– To sa spýtajte producentov a režisérov, ja to ovládam naozaj veľmi okrajovo. Samozrejme, bola by som rada, keby sa točilo ešte viac, keby zahraničné spolupráce a koprodukcie nemali punc čohosi exotického. Pretože méto každého herca je robiť film, aj keď základ vždy ostáva na javisku, kde nachádzame to remeslo a prostriedky, ktoré potom môžeme ponúknuť vo filme. Ja som šťastná, že môžem robiť jedno aj druhé. ▲

□ Rozšírenú verziu rozhovoru čítajte na www.filmsk.sk.

Dva roky programu Podpora audiovizuálneho priemyslu na Slovensku

► Daniel Bernát

S cieľom vyvolať záujem o realizáciu audiovizuálnych diel na Slovensku, podporiť rozvoj infraštruktúry tunajšieho audiovizuálneho priemyslu a zvýšiť jeho medzinárodnú konkurencieschopnosť otvoril Audiovizuálny fond na jeseň roku 2014 nový program Podpora audiovizuálneho priemyslu. Ako sa doteraz osvedčil? Aký je oň záujem zo strany žiadateľov a plánujú sa nejaké úpravy v súvislosti s jeho základným nastavením?

Podstata tohto programu spočíva v tom, že ak producent preinvestuje na Slovensku na realizáciu diela aspoň 2 milióny eur, môže získať spätnú dotáciu vo výške 20 percent oprávnených výdavkov. Takúto podporu umožnilo ministerstvo kultúry novelou zákona o Audiovizuálnom fonde. „Naozaj sa len ťažko dalo odhadnúť, aký bude reálny záujem o náš program. Nielen preto, že podobné programy majú viaceré európske krajiny, ale aj preto, lebo na Slovensku po zlikvidovaní Koliby nie je ‚výrobná základňa‘ filmovej produkcie. Aj napriek tomu, že digitalizácia výrazne zefektívnila filmovú výrobu a urobila ju flexibilnejšou, niektoré dôležité technológie nám stále chýbajú, a preto nevieme filmovým produkciam poskytnúť komplexné výrobné zázemie,“ hovorí riaditeľ Audiovizuálneho fondu Martin Šmatlák. „Pre mňa však bolo dôležité, aby sme tento program vôbec spustili a získali tak praktický ohlas na to, či a nakoľko môže byť zaujímavý pre potenciálnych investorov do audiovizuálnej produkcie realizovanej na Slovensku. Som rád, že po minuloročnom ‚prvolezcovi‘ – seriáli Marco Polo 2 – máme dnes v tomto programe ďalšie štyri projekty, na ktoré chcú ich producenti na Slovensku preinvestovať takmer 22,5 milióna eur.“

Po spustení tohto programu sa z radov slovenských producentov ozývali námietky, že podmienka preinvestovať na Slovensku minimálne 2 milióny eur je príliš prísna a vylučuje z okruhu žiadateľov domáce produkcie. Viacerí by preto privítali zníženie

tejto hranice. Martin Šmatlák pripomína, že rozhodovanie o tejto podmienke je v kompetencii ministerstva kultúry. Všetky základné podmienky tohto programu sú totiž dané legislatívou, nie vnútornými predpismi fondu.

Podľa informácií zo začiatku júla začal minister kultúry Marek Maďarič rokovať o znížení povinnej minimálnej výšky oprávnených výdavkov na Slovensku s ministerstvom financií. V polovici augusta bola táto otázka stále otvorená. „Chceme sa dostať na úroveň, ktorá by umožňovala vyššiu mieru flexibility pre vstup neštátnych investícií do filmovej produkcie na Slovensku. V súčasnosti je ešte predčasné zodpovedne kvantifikovať takéto potenciálne zníženie, ale chceme o tejto prípadnej úprave diskutovať aj s profesijnými združeniami pôsobiacimi v audiovizii a s prihladnutím na skúsenosti z fungovania podobných systémov v porovnateľných európskych krajinách,“ reagoval na naše otázky hovorca ministerstva kultúry Jozef Bednár. V tejto súvislosti zároveň pripomenul jednu z ďalších zvažovaných úprav v nastavení programu. „Ako zaujímavé sa ukazuje aj rozšírenie možnosti žiadať podporu na zoskupenie viacerých filmov (tzv. slate funding). Už dnes naša legislatíva umožňuje poskytnúť finančné prostriedky na filmový projekt, ktorý pozostáva z jedného, dvoch alebo troch samostatných kinematografických diel. Tento nástroj ponúka producentom možnosť predložiť spolu s projektmi s vyšším rozpočtom

aj také nízkorozpočtové diela, na ktoré by samostatne nemohli dosiahnuť určený limit vstupných investícií. Rozšírenie tejto možnosti môže spolu s úpravou limitu výdavkov zvýšiť atraktivitu systému tak pre zahraničných, ako aj pre domácich filárov.“ Jozef Bednár na záver poznamenal, že konkrétne zmeny ministerstvo predstaví ešte v tomto roku, aby mohli mať vplyv na producentov pri ich rozhodovaní o filmových lokáciách na budúci rok.

Audiovizuálny fond zatiaľ v rámci programu vyplatil dotáciu len na spomínaný projekt *Marco Polo 2*, a to vo výške 412 599 eur. „Zákonom určený finančný mechanizmus je taký, že fond na tento program dostane osobitný príspevok zo štátneho rozpočtu vypočítaný podľa toho, koľko prostriedkov sa plánuje preinvestovať na realizáciu projektov, na ktoré fond dostane žiadosť o ich registráciu. Prostriedky môžeme v našom rozpočte vyčleniť až potom, keď budeme vedieť reálnu výšku skutočne preinvestovaných investícií na zaregistrované projekty,“ ozrejmuje Martin Šmatlák. Počas leta získalo od fondu osvedčenie o registrácii v tomto programe niekoľko nových projektov. Americká spoločnosť Lionsgate prejavila záujem nakrúcať na Slovensku dobrodružný film *Robin Hood: Origins* pod vedením britského režiséra Otta Bathursta. Podľa informácií z ministerstva kultúry by mal film vzniknúť na Slovensku, v Maďarsku a Chorvátsku, pričom na Slovensko má prísť vyše štyristo členov zahraničného štábu (v hereckom obsadení figurujú aj Taron Egerton, Jamie Foxx či Eve Hewson) a produkcia by tu mohla preinvestovať 15 miliónov dolárov. Registrované sú aj dva televízne projekty. Koprodukčná miniséria *Mária Terézia*, ktorú nakrúti režisér Robert Dornhelm, bude v štyroch častiach zachytávať život rakúsko-uhorskej panovníčky. Druhým projektom je 13-dielny televízny seriál *Inšpektor Max*, ktorý produkuje slovenská spoločnosť Trigon Production v spolupráci s RTVS a Českou televíziou. Režisérom kriminálneho seriálu, ktorý by sa mal zaoberať aj páčivými problémami korupcie či bezzubej justície, je Peter Bebjak. Hlavnú úlohu stvárni Juraj Kukura.

Ministerstvo kultúry okrem toho informovalo aj o záujme britskej spoločnosti Fourth Culture Films nakrúcať na Slovensku dva hrané filmy – *Consider Yourself* a *Maestro*. Prvý z nich vzniká v réžii Václava Jirana a je to životopisný príbeh muzikálového autora Lionela Barta, v ktorom by mali účinkovať

napríklad Olivia Colman, Stephen Fry, Eddie Marsan či Geoffrey Rush. Druhý film je zase príbehom pohnutého osudu viedenského klavírneho virtuóza Eduarda Kellera a v britsko-nemecko-austrálskej koprodukcii ho režíruje Vaughn Stein, ktorý obsadil do hlavných úloh Franka Dillana a Klauza Mariu Brandauera. Produkcia chce v prípade týchto filmov preinvestovať na Slovensku 3,2 milióna eur.

V Českej republike je zavedený takzvaný *pobídkový* systém, na základe ktorého môže projekt získať dotáciu takisto vo výške 20 percent uznateľných nákladov. Ich spodná hranica je pritom stanovená takto: 15 miliónov Kč pri hranom alebo animovanom filme, 3 milióny Kč pri dokumentárnom filme a 10 miliónov Kč pri jednej časti seriálu. Tento systém funguje v Česku od roku 2010 a odvtedy bol úspešne využitý na desiatky projektov. Čo sa týka ďalších krajín V4, v Maďarsku je možné získať dotáciu až vo výške 25 percent (v niektorých prípadoch i viac) z preukázateľných nákladov, kým v Poľsku systém podobných zvýhodnení zatiaľ zavedený nebol. Na Slovensku vznikol relatívne nedávno, spýtali sme teda riaditeľa AVF aj na spôsoby jeho propagácie smerom k potenciálnym investorom. „Audiovizuálny fond o svojej podpornej činnosti kontinuálne informuje na svojom webovom sídle. O novom programe podpory audiovizuálneho priemyslu informovalo aj ministerstvo kultúry a poskytli sme podrobnejšie informácie aj niektorým zahraničným médiám. Fond však naozaj nemá vo svojej pôsobnosti prezentáciu a propagáciu slovenskej audiovizie,“ odpovedá Martin Šmatlák. „Propagácia Slovenska ako filmovej krajiny musí byť záujmom všetkých zúčastnených zložiek a môže byť efektívna len v súčinnosti štátu – MK SR a SFÚ – a podnikateľských subjektov, ktoré v audiovizii pôsobia, a to nielen v oblasti produkcie alebo distribúcie filmov, ale aj v poskytovaní odborných služieb a špecializovaných činností a v sprostredkovaní predaja audiovizuálnych diel alebo ponuky filmových lokácií. A v tom zatiaľ vidím na Slovensku dosť veľké rezervy.“

O konečnej podobe úprav v základnom nastavení programu Podpora audiovizuálneho priemyslu v SR vás budeme na stránkach *Film.sk* informovať. Zaujímavé bude sledovať okrem iného to, či a do akej miery dokážu tieto úpravy oslovit aj slovenských producentov. ▲

Koľko Pohorelých máme na Slovensku?

► Pavel Branko (filmový publicista)

Ako názov obce asi len jednu. Ako metaforu sociálnej a ľudskej situácie množstva obcí, kde po Novembri '89 zdochol pes, ju podáva Erik Praus vo výsledku svojej trojročnej sondáže, nazvanej *Zem, ktorá hľadá svoje nebo*. Metaforika vôbec tvorí kľúčový estetický nástroj, ktorým dáva autor svojim sociologickým postrehom z rodnej obce vyšší rozmer, povyšuje ich na diagnózu stavu väčšiny zápačí hocikde na Slovensku. Názov obce metaforiku podčiarkuje.

Aj predzáverečný bukolický obraz kravy, ktorú od ostatných oddeľuje železničná trať a na druhú stranu ju nenásilne ťahá vôdzka miznúca do stratená, narastá na metaforu ostrým nástrihom na vejúce zástavy Slovenska a EÚ, lebo krava sa uprostred trate zháči. Oстане tam trčať, kým ju nezrazí vlak?

Nevedno, náznak (ne)odpovede sa však črtá po bezprostredne nasledujúcej prehliadke protagonistov zmrazených vo svojom čase, ktorú uzaviera pohľad na jedného z nich, gazdu-filozofa. Ten totiž akoby sem zablúdil zo zacharovských folklórnych feérií, no jeho mix digresívnych myšlienkových asociácií s nešťavenými mediálnymi frázami je z iného súdka. Teraz sedí ako *sám vojak v poli* pred parlamentom pripomínajúcim pevnosť, ktorej je fuk, či tam sedí, alebo nie. Zástavy však vejú práve na nej...

Štylistika s takým bohatým asociačným a metaforickým zázemím signalizuje nástup slubného a voči sebe náročného debutanta, nadväzujúceho na košatý estetický inštrumentár klasického dokumentarizmu s jeho bohatou klaviatúrou, ktorú dnešné TV formy zmesí dokumentárna s publicistikou pričasto nechávajú bokom. Celkom jedno, či pod časovým tlakom, alebo pre nezájum o túto podpovrcho-

vú, podtextovú asociačnú vrstvu, ktorá jediná môže výsledku dať punc jedinečnosti.

Film sa rozvíja ako tematická fúga spletaná okolo piatich osudov, postavených do stredu pozornosti ako individualizované variácie postojov a reakcií na to, kam turboekonomika slovenské zápače za ponovembrové štvrtstoročie vydedila.

Zároveň sa však odvíja po časovej osi podľa štyroch ročných období, takže príbehová línia spomínaného milovníka a revitalizátora folklóru nepoškrvnenosťou kroja akoby odkazovala na Ďapákov a Zacharov *Rok na dedine*, to je však falošná stopa. Ich film totiž predstavuje priznávaný folklór redi-vivus, kým *Zem, ktorá hľadá svoje nebo* osciluje na rozhraní medzi obrazom tradičného dedičana pri tradičných prácach a jeho folkloristickou revitalizáciou. Konfrontuje teda reálne zvyšky gazdovských činností s nažehlenenou konzerváciou dávnych zvykov ako plodu nostalgie po minulých istotách a sna o stratenom útočisku. Tie zvyšky síce občas inscenuje, folklór tu však preda len ostáva aj čímsi žitým, čo nie je určené pre turistický ruch.

Tá konfrontácia bije do očí obzvlášť z napätia medzi prózou obrazu ulice a poézou trojice krojova-

ných žien, ktoré z prózy vystúpili a v surreálnej vyčlenenosti spievajú rovno na ulici miestnu ľudovú pieseň, podchvílou odbiehajú do prózy každodennosti. Táto oscilácia medzi hrou a skutočnosťou predstavuje základný znak folklórnej línie, ústiacej do záverečnej pastierskej selanky à la Watteau. Folklór má teda v tomto filme veľa tváří a vďaka invenčnej práci s hudbou a ruchom unáša diváka do emocionálne nabitých svetov za dianím.

Ústrednou témou však ostáva mnohosť podôb zrážky medzi lipnutím na rodnej hrude a tlakmi, ktoré z nej ľudí vyhánajú. Film totiž odkrýva antipód realizácie prednovembrových túžob. Neniesli sa preda iba v znamení plných pultov a výplatných pásov, ale aj v znamení túžby vymaniť sa z klietky. Tí November naplnil, no odhalil aj jej paradox – slobodu pohybu zmenil pre väčšinu na donucovanie k pohybu. Turbokapitalizmu totiž ani nezide na um prinášať prácu ta, kde ľudia žijú, ale berie ako samozrejmú, že majú za ňou cestovať, sťahovať sa a ešte byť vďační, ak sa k nej, čo i kdesi predďaleko, vôbec dostanú.

Väčšina osudov Prausovej sondy sa krúti okolo tejto témy, ktorú autor rozvíja po ploche celého fil-

mu v antinómii, že zásluhou sociálnej siete tu síce nik nehľadá, ale priamo v obci sa perspektívy nečrtajú. Viacerí z predstaviteľov staršej generácie to vyjadrujú charakteristikami typu *nám nebolo treba nikam odchádzať ani cestovať – ani za robotou, ani za kultúrou* alebo, ešte pregnantnejšie, *nebolo už práce na Hrone*. Scénka zo života mladej dvojice, ktorá by sa od seba nerada odtrhla, kde však muž vzdychá nad inzerátovými ponukami do kadejakých tramtárií, brnká na tú istú strunu. V celom filme sa ozve jediný hlas mladého muža, ktorý likvidáciu miestnych výrob v znamení nekonkurencieschopnosti schvaľuje darwinistickou argumentáciou.

Facit – za *socializmu bolo lepšie*. Obživa bola totiž rovno v obci, nebolo za ňou treba putovať. Film tak ponúka jednu z výrečných odpovedí na zhrozenie establišmentu z toho, kde všade slovenské zápače hľadajú svoje iluzórne nebo.

Isteže, nie je to jeho jediná téma. Veď výsledný obraz súboru individuálnych osudov, rozložený na päť ústredných protagonistov, sa mení na kaleidoskop súdržnej komunity sústredenej okolo kostola a viery, kde jednotlivé osudy splyvajú do nadosobného, tradíciou strmeleného spoločenstva. Na toto

nadosobné strihovo odkazuje opakovaný obraz nočného posedenia okolo vaty ako mýtickej spomienky na čosi dávne, čo si už nik nepamätá, ale čo ostáva zakotvené v kolektívnom podvedomí. Tým, ako sa strihovo spína s už spomenutým motívom kravy na trati, vyznieva ako kontrastný časnosti k trvaníu v čase.

Motív času a jeho rôznych vrstiev zrkadlia bizarné rozdiely v exteriéri obce a interiéroch protagonistov. Škála siaha od blahobytných domov po chalupy dosť podobné slumovým zlátaninám. Bezútešné trosky zrušenej fabriky kontrastujú s neosobnosťou obecného úradu v štýle socialistickej prefabrikácie a s nalesťou sterilnosťou prefabrikovanej samoobsluhy, cez portrét včelára presvitnú krásy prírody. Napokon, prírode vzdáva kamera hold majestátnymi *krajinomalbami* v premenách ročných období, kde pomalý panoramatický pohyb len občas dovolí nazrieť za okraj.

Interiéry kolíšu od meštianskej starosvetskosti, kontrastujúcej so stavebníckym montovaným nábytkom, po starootcovský šporhelt, neraz v tej istej domácnosti. Spojovací článok predstavuje všadeprítomný televízor, sem-tam sa vynorí notebook. No ľudia, čo tieto natoľko odlišné priestory obývajú, majú v sebe aj čosi spoločné, čo autor a kameraman dokázali uvidieť a zachytiť – vedomie neokázalej dôstojnosti. A zavše nielen iskru tvorivosti, ako ju odhaloval Karol Skřípský, ale aj úchvatnú tvorivosť, ktorú ovládne obraz.

Autor s kameramanom empaticky ponechávajú každému dosť priestoru a s rešpektom berú jeho hlas ako rovnocenný. Dokázali však natoľko prelo-

miť bariéru intimitu, že efekt hovoriacich hláv nevzniká – jednak pretože nás hovoriaci nečastujú predvareným eintopfum, ale sa nám zverujú, jednak pretože ich hlas znie prevažne v asynchróne, kým my ich sledujeme pri bežných činnostiach.

Jedinú výnimku tvorí sekvencia z predvolebnej schôdze, kde autora zrejme prekvapila premena občana, ktorý ešte pred chvíľou hovoril *ako človek* a po schôdzi bude zas. Stupienok ho zjavne mení na verklík omáľajúci pydepe establišmentu a jeho médií a autor ani kamera ho v tom smere nešetria. Jedine tu totiž ponechávajú frontálny obraz so zvukom dôsledne v synchróne a bez akýchkoľvek ozvláštnení tým dávajú scéne groteskný preliv.

Inde však pomalosť pozorne sa prizerajúcej, výtvare vidiacej, nereportážnej kamery zvláštnym spôsobom do seba vtahuje a mení sa na prednosť hĺbkou sondáže, plastikou presne kreslených portrétov a nefalšovaným záujmom o autentické postavy a ich osudy pod tlakom doby.

Tak tento film nadväzuje na líniu sociálnokritickej sondáže v slovenskom dokumentarizme, generujúc plastiku, hĺbku, ale aj dynamiku paradoxne z pomalosti narácie, strihu aj kameramanskej kresby. Vlastne sa tým v časoch strmhlavej klipovitosti a jej zodpovedajúceho rachotivého, rozvíchreného rytmického pozadia na novej úrovni programovo vracia k poetikám majstrov reflexívneho dokumentarizmu a ukazuje, koľko je v nich vitality a modernosti ducha, ktorý sa nedá ohúriť podenkovými trblietkami. ▲

Zem, ktorá hľadá svoje nebo (Slovensko, 2016)

REŽIA: Erik Praus KAMERA: Peter Kováč STRIH: Ivan Kríšiak HUDBA: Petr Ostrouchov ÚČINKUJÚ: Lukáš Jánoška, Mária Rochovská, Jaroslav Kybák, Anna Refková, Peter Gandžala a iní MINUTÁŽ: 70 min. HODNOTENIE: ●●●●●

■ FOTO: ASFK

O kráľovnej miestnej moci

► Eva Vženteková (filmová publicistka)

Ak sa tunajším filmárom zatiaľ v hraných výpravách do obdobia komunizmu napriek cenným snahám nie celkom darí, má prevzatie témy minulosti osvedčeným českým tvorivým tandemom Jan Hřebejk a Petr Jarchovský v snímke *Učitelka*, natočenej v slovenskej majoritnej produkcii, svoju logiku. Hřebejkova cenná režijná zručnosť mohla dobre ustáť Jarchovského dômyselný scenár lokalizovaný do posledného desaťročia spoločného „čeeseser“ časopriestoru a využiť jeho federálny potenciál. Filmová spomienka či návrat prebúdza prienik totožného vnímania socialistickej minulosti oboma jej štátotvornými národmi.

Rekriminácia dejín sa vo filme deje prostredníctvom modelovej situácie zobrazujúcej mocenské praktiky a vzrast odporu voči nim. Nejde o žiadne disidentské aktivity, obrazy hrdinov či obetí (okrem dcéry rodiny Kučerovcov, ktorí sa vzopru prví) alebo démonizovanú podobu bývalej totality. Všetko je uložené v hlbokkej všednosti, každodennosti žitého režimu, z čoho tvorcovia vymodelovali manieru uplatňovanej moci, a to v príznačnom priestore výučby a

výchovy. Ochrana detí pred ich učiteľkou – kádrovou –straníčkou „kráľovnou“ miestnej moci – diagnostikovala nosné princípy využívania osobných výhod v kontraste so spoločenskou zodpovednosťou funkcie. Funkcia daná štátom a použitá na rozvoj privátnej moci vykresľuje chobotnicu spoločenského zla v postave učiteľky aj v psychologicky hodnovernej podobe frustrácie bezdetnej a predčasne odovzenej ženy a pôvabu jej manipulačných hier.

Nie je náhoda, že rozvíjajúca sa opozícia voči tejto ústrednej postave povstáva práve u tých, ktorí tieto „hry“ hrať nedokážu – u nevýznamného účtovníka, hrubého, neotesaného športového trénera a indisponovaného astrofyzika. Príkladom je výborná scéna pokusu účtovníka Kučera prepašovať do lietadla učiteľkine buchty. Stretnutie s vlastnou neschopnosťou obratne sa začleniť do vzájomného servisu „pomoci“ vyvolá u menovanej trojice hrdinov pocit poníženia a aktivizuje ich vnútorný odpor. Je dôležitým psychologickým motívom, mentálnym zlomom na ceste nahor, k rekonštrukcii vlastnej dôstojnosti. Úloha bývalého režimu je pri tom akoby okrajová, ale v zásade ide o spoločenský obraz jeho stability, upevnený historickou úlohou monopolnej moci. Ani učiteľkine nadriadené nemôžu zasiahnuť a konať, aby obrátili žiakov pred svojvoľnou ich podriadenou, pretože nad všetkým sa vznáša „vyššia moc“ totalitného diktátu a jej spolupútnik strach.

Obraz rozdielného správania vonku a doma evokuje pravidlo dvojkódových mravov. V škole ponúkne učtovník Kučera učiteľke súkromné odvozy autom, v súkromí proti jej praktikám vybuchne („čo si tá komunistická sviňa vlastne myslí“). Obrazy vynucovanej a akceptovanej servilnosti nie sú vo filme viazané len na režimovú skúsenosť minulosti, hoci

im bola veľkou oporou. Tvorcovia ich ponímajú ako živý psychosociálny jav. Rámcovaný koniec filmu predkladá postavu učiteľky ako plne adaptovanú v nových pomeroch a pripravenú opäť hľadať priestor na vzájomne výhodný obchod (posluhovanie rodičov za dobrú známku detí v škole). Napriek tomu, že dnes už odpadá vo filme ľahko karikovaná slabá ekonomická funkčnosť bývalého režimu, čo zakladalo „občinný“ systém jeho náhradného servisu, hydra konformizmu a neoprávneného prospechu ostáva pokušením, na konci filmu adresne zacieleným priamo do radov divákov.

Vnútorný spor príbehu o všeobecnom akceptovaní nepravosti vrcholí v zápase preklopenia ostrovčeka stúpcov trestu pre učiteľku na väčšinu, ktorej protest sa už nedá prehliadnuť. Obrazne ide o zachytenie mechanizmu nápravy spoločnosti prostredníctvom individuálnych aktov. Vo filme sa muži-otcovia (účtovník Kučera, tréner Binder aj astrofyzik, ktorého opustila žena) ako prví vzopru prospešnej lojalite. Manželky-matky ich nasledujú až po neúspešných nátlakoch zmeniť postoj mužov a nevystavia dieťa učiteľkinej pomste. S tým však „rodovo“ premyslene kontrastujú dve ženy vo funkciách učiteľkiných nadriadených, ktoré sa tajne spoja vo vzburcenciach, aby našli oporu na postih perfdnej pod-

riadenej. Obraz tohto zápasu vychádza zdola, z tmavých zákutí bytového súkromia, kde človek môže konať otvorene a dusí ho nemožnosť robiť to aj verejne. Školský prospech ako protihodnota za služby, nie za vedomosti, však rozkladá nielen režim známokovania, ale nakoniec aj vlastnú produktivitu. Príznačne sa vo filme väčšinová podpora učiteľky zlomí až po štatistickom odhalení údajov o skutočnom „prospechu“ jej známokovania. Zvrat menšiny na väčšinu premostuje metaforická elipsa a ľahko štylizovaný obraz postáv vychádzajúcich podpísať protestnú petíciu z tmy v hĺbke záberu. Dovršuje to výpoveď filmu o nutnosti bloku individuálnych aktov pri vytlačení nehanebnosti. Aj keď permanentne hrozí jej nový útok.

V *Učiteľke* vyučujú deti ich rodičia svojím vlastným konaním. Konformná lojalnosť sa tak dedí a jej blok vyzerať spočiatku neprekonateľný. Príznačne sa rétorikou o spoločenskom dobre, dobrých mravoch a úlohe školy predvedie vo filme postava najstaršej generácie, odchovanej ešte predtotalitným režimom. Presvedčenie ostatných postáv – „komunistickéj“ generácie rodičov – o správnosti ich postojov nemá ideologickú podobu (snád okrem výstižnej scény učiteľkinho detinsky prerozprávaneho príbehu z Povstania). Vzдор voči zneužívaniu funkcie učiteľkou prerastie do otvorenej konfrontácie až po tragédii v rodine, nie je to výsledok uvedomelého (disidentského) postavenia sa proti zlu a nepravosti. Aj finálny protest so zbraňou v ruke v situačne nápaditej pointe (jednou ranou dva záhady) vznikol osobný motív, osobná pomsta. Astrofyzikov synček sa rozhodne „popraviť“ učiteľku predovšetkým zo žiarlivosti a z hnevu, že sa uchádza o jeho otca a chcela by zaujať miesto jeho mamy.

Na rozdiel od príbehu *Rukojemníka* sú v *Učiteľke* rodičia rukojemníkmi svojich detí, o ktorých prospech sa usilujú. Oba filmy však majú spoločný záverečný útek do sentimentálnej polohy, čo pri *Učiteľke* najmä v lacnej scénke rozlúčky astrofyzikového syna s otcom na letisku trochu sklame.

Vo filme je obraz každodennosti a všednosti divácky blízky. Symbióza stereotypu a zlomu vytvorila v *Učiteľke* príťažlivý epicko-dramatický rítus, ktorý tvorcovia filmu tentoraz zvládli bez zbytočných situačných opisov a s úderným emočným ná-

bojom. Režisérske rozprávačstvo je zrozumiteľné, názorné, herecky naplnené, dynamické, účinne rytmizované obratnou strihovou skladbou. Lineárnu jednotu miesta a času podnikavo rozbíjajú skôr významové ako chronologické retrospektívy. Rýchlo sa tak zoznamujeme s množstvom postáv. Ich motivácie poznávame súčinne s rozvíjajúcim sa príbehom bez toho, aby nás čo len na malú chvíľu unavoval ťažkopádny či opisný dej.

Schopnosť nastaviť herecký prejav v početnej suite predstaviteľov postáv poukazuje na režijnú výsadu Jana Hřebejka, ale disciplinovanou, ustráženou profiláciou hlavnej postavy potvrdila Zuzana Mauréry svoj renomovaný štandard. Objem poskytnutej roly v rovnako štandardnej kvalite predviedli Ondřej Malý, Attila Mokos, Éva Bander a Judita Hansman, prehliadnuť sa nedala ani presná Ina Marojevič-Gogálová v úlohe riaditeľky školy. Vynikajúcim výkonom neprekvapil Csongor Kassai ako Kučera a prototypom, fyziognómiou bol Peter Bebjak v postave astrofyzika dobrou voľbou. Náročný post nedvižného introverta v ťažkej osobnej situácii však kládol veľké nároky na redukovaný herecký prejav, takže Bebjak v ústrednej trojici rodičovských rebelov trochu zaostal za Kassaiom aj za Martinom Havelkom v úlohe necitného zurvalca Bindera.

Zručne a dobre zvládnutý film však zostal pred bránami majstrovského dielka. Ak sa mu v niektorých hodnoteniach vyčíta skôr televízny formát, neznamená to, že prekáža dej odohrávajúci sa väčšinou „medzi stenami“. Dôležitejšiu úlohu zrejme zohral čas, ktorého sa kinorežijnej príprave filmu nedostalo. Zrýchlená modelovosť niektorých scén občas predbieha ich úplnosť a hĺbku, stotožnenie témy s jej inscenovaním niekedy nahrádza instantný realizmus. Takže napriek vďaka za *Učiteľku* kraľujú obrazu československých 80. rokov naďalej Pouta Radima Špačka. ▲

Učitelka (Slovensko/Česko, 2016) _**RÉŽIA**: Jan Hřebejk _**SCÉNÁR**: Petr Jarchovský _**KAMERA**: Martin Žižan _**STRIH**: Vladimír Barák
_**HUDBA**: Michal Novinski _**HRAJÚ**: Zuzana Mauréry, Csongor Kassai, Zuzana Konečná, Peter Bebjak, Martin Havelka, Éva Bander, Tamara Fischer a iní
_**MINUTÁŽ**: 102 min. _**HODNOTENIE**: ●●●●

Pes, ktorý sa priatelil s krabmi

► Jana Dudková (vedecká pracovníčka Ústavu divadelnej a filmovej vedy SAV)

V niektorých ideológiách sa rodina považuje za stavebnú bunku útvarov, ktoré sú vlastné len ľudskému rodu. Heslo „rodina – základ štátu“ je však aj nástrojom manipulácie spoločnosťou, na ktorej sa nezriedka zúčastňuje tzv. rodinný film. Vo svojej druhej snímke, nazvanej podľa tohto žánru, však Olmo Omerzu konfrontuje najdôležitejšie problémy rodiny s príbehmi zvierat a spochybňuje tak nielen funkcie samotného žánru, ale aj ľudskej potreby projektovať sa v „tých druhých“.

Absolvent FAMU slovenského pôvodu Omerzu si berie na mušku takmer dokonalú jadrovú rodinu z vyššej spoločenskej vrstvy. Úspešný a neokázalý pár, dve šikovné a bezproblémové dospievajúce deti – a k tomu ešte obligátny „rodinný“ pes. Idylku však od prvých záberov spochybňuje dusná súmravná atmosféra, veštiaca problém. Ku koncu filmu sa rodina dostáva na pokraj rozpadu, no na rozdiel od tradičnejších rodinných drám sa Omerzu vyhýba veľkým emočným výbuchom a nelichotivým odhaleniam. Emócie drží na uzde, zato všetky utajované problémy anticipuje výjavmi zo zvieracej ríše či odkazmi na ňu.

Nie je to preto, aby tým vznikali falošné paralely. Zvieratá v *Rodinnom filme* signalizujú štrbiny v rodinnom spolužití, no Omerzu ich zároveň odhaľuje v ich spoločensky zaužívanej funkcii projekčných plôch, ktoré zrkadlia ľudský svet a pritom sú mu cudzie a dokonale od neho oddelené. Keď rodina počas mlkveej cesty autom v úvode snímky sleduje prírodopisný film o rozmnožovaní žiab, výjavy sledovania filmu na monitore sú aj narážkou na tieto projekčné plochy a na samotný proces identifikácie so sférou „druhého“, ktorý nám svojím spôsobom vždy ostáva ľahostajný, vzdialený a nepoznaný. Pritom však tento záber hneď na začiatku anti-

cipuje tajomstvo, ktoré sa v závere filmu odhalí.

Rodinný film totiž nie je len o rodine a pre rodinu (určený na tzv. rodinné pozeranie). Je to v prvom rade film, ktorý skúma limity rodinného filmu a poukazuje na množstvo pridružených tém. Napríklad aj na tému polyandrie a ženskej emancipácie a s tým súvisiace formy mužskej frustrácie i krízy identity. Alebo na tému cestovania chápaného ako náplast na každý problém (keď okolo apatickeho rodinného psa prechádza rad krabov, ktoré jeho stratení páni tak túžili vidieť, cítime, že migrujúce kraby nie sú len symptómom neprítomnosti rodičov, ale aj kontrapunktom k „posh“ turistickému nomádstvu, v doslovnom aj metaforickom zmysle).

Napriek tomu, že *Rodinný film* má ambície oslovit i širšie publikum vo všetkých zúčastnených koprodukčných krajinách, nadväzuje najmä na dve úspešné tendencie tzv. festivalového filmu: minimalistické rozprávanie o odcudzení v prvom svete a kontemplatívne rozprávanie o živote prírody bez nutnej ľudskej prítomnosti (veľmi netypické pre európsky film, no bežné vo festivalovom filme iných, najmä ázijských kinematografií). V kontexte českej kinematografie a v porovnaní so slovenskou vyniká aj odklonom od variácií na sociálne drámy, ale najmä

dramaturgickými zručnosťami a vedením hercov (vrátane tých zvieracích).

Jeho najzreteľnejšou zvláštnosťou je však práve kombinácia „studeného“, minimalistického filmu o vzťahoch s pseudoobservačnými zábermi na „dobrodružstvá“ strateného rodinného psa.

Novinová správa o stratenom a nájdenom psovi bola údajne aj prvým impulzom na vytvorenie filmu, vo výsledku však príbeh psa nestojí v centre rozprávania. Naopak, funguje len ako séria ozvlášťujúcich odbočiek, počas ktorých sledujeme osamelé zviera blúdiace ostrovom sužovaným monzúnmi kdesi v Tichomorí. Kým doma si deti navzdory vršiacim sa traumám stále zachovávajú dekórum nažehlenosti a čistoty a o stroskotaných rodičoch nevieme nič, pes sa stáva jediným „členom“ rodiny, na ktorom priamo sledujeme následky fyzického a psychického úpadku. A jediným, ktorého v jeho bezbrannosti v konfrontácii s prírodnými živlami aj ľutujeme. Spálené tváre znovunájdenej rodiny ľútosť nevzbudzujú, skôr pôsobia ako nevhodné prezradenie krehkosti a rozkladu navzdory snahám okamžite sa zaradiť do sta-

rých pragmatických koľají a navliecť do elegantných kostýmov a zvykov.

Podľa vyjadrení režiséra bola ďalšou motiváciou na natočenie *Rodinného filmu* obľúbenosť „zvieracích“ videí na internete a sociálnych sieťach. V jeho rozprávaní sa vnútorné trápenie ľudských postáv marginalizuje a naznačuje len medzi riadkami, prípadne sa až bagatelizuje. Naopak, netradične dlhé odbočky k peripetiám psa na pustom ostrove pokúšajú ľudskú potrebu dojímať sa viac vo vzťahu k zvieratám ako k ľuďom – a zároveň fungujú ako nepohodlné digresie, ktoré nás vzdiaľujú od hlavného toku rozprávania.

Rodinný film tak v sebe skrýva narážky na viaceré témy a žánre rodinného pozerania: od stredo- a európskych televíznych soap oper o neverách a trápeniach s dospievajúcim potomstvom cez rodinné videá z ciest až k „zvieracím“ videám a prírodopisným filmom. Kombinuje ich však spôsobom, ktorý núti zamyslať sa nielen nad vyrozprávaným príbehom a jeho prípadným vzťahom k realite, ale aj nad tým, na čo, ako a prečo sa často pozeráme. ▲

Rodinný film (Rodinný film), Česko/Nemecko/Slovensko/Francúzsko/Slovensko, 2015)

_RÉŽIA: Olmo Omerzu **_SCÉNÁR:** O. Omerzu, Nebojša Pop-Tasić **_KAMERA:** Lukáš Milota **_STRICH:** Jana Vlčková **_HUDBA:** Šimon Holý **_HRAJÚ:** Karel Roden, Vanda Hybnerová, Daniel Kadlec, Jenovéfa Boková, Eliška Křenková, Martin Pechlát **_MINUTÁŽ:** 95 min. **_HODNOTENIE:** ●●●●●

Konštrukcia vnútorných svetov

► Tomáš Hudák (filmový publicista)

Nový film Benceho Fliegaufa *Lily Lane* je zrejme jeho najmäťúcejším. Nikdy nevytvára ucelený dej, ide skôr o snahu zachytiť komplikovaný vnútorný svet postavy či dokonca dvoch postáv naraz bez konvenčnej psychologizácie – iba montážou, asociáciami a na hranici s abstrakciou.

Zrejme najjasnejšou príbehovou líniou je – možno paradoxne a možno ani nie – strašidelná rozprávka, ktorú matka na pokračovanie hovorí svojmu asi sedemročnému synovi. Rozprávka tvorí akýsi refrén filmu a zdá sa, že ona môže byť kľúčom k aspoň čiastočnému pochopeniu toho, na čo sa pozeráme. Netreba však očakávať, že by sme sa jasne dozvedeli, či sa z reality prepíname do spomienok, predstáv, nočných môt, alebo ide naozaj iba o rozprávku. Ten náznak deja, ktorý sa odohráva počas niekoľkých dní, keď zmrie chlapcova stará mama, je totiž pretkaný množstvom odbočiek a práve pri nich si nie sme istí, čo sú zač.

Možno však treba vystúpiť o úroveň vyššie a ne snažiť sa presne pochopiť status každého záberu – možno nie je také dôležité, či sa práve pozeráme na spomienku, alebo predstavu. Zdá sa, že dôležitejšie by mohlo byť samotné miešanie rôznorodých scén či záberov-sekvencií. Nie ich spájanie, ale prepájanie. Vo filme nejde o toľkokrát videné prelínanie skutočnosti a fantázie, pretože jednotlivé časti sú jasne oddelené a štylisticky rôznorodé. Tieto časti nás nemätú v tom zmysle, že by sme si ich mylili so skutočnosťou, ale v tom zmysle, že ich začneme

chápať iba vtedy, ak sa na ne pozrieme ako na celok. Zdá sa totiž, že sa pozeráme na zmes reality, spomienok, predstáv a nočných môt, skrátka na vnútorné prežívanie, ktorého logiku je možné uchopiť iba veľmi ťažko a už vôbec nie pomocou kauzality.

Nie je pritom jasné, či sledujeme svet matky, alebo syna – a nedá sa ani vylúčiť, že ide o ich spoločný mentálny svet. Film je totiž na základnej úrovni o ich vzťahu. O všetkom ostatnom vrátane ich zázemia sa z filmu dozvieme len minimum. (Nehovoriac o iných postavách, ktoré sa vo filme takmer nenachádzajú.) Skrátka, dôležitejší je vnútorný svet hrdinov, nie ten vonkajší.

Vieme, že rodičia chlapca žijú oddelene, majú ho v striedavej starostlivosti, no žena sa nechce formálne rozviesť. Z poloagresívnych čtetov medzi partnermi sa dozvedáme o rozdielnych princípoch pri výchove syna, pričom ten matkin by sa dal označiť za menej zodpovedný. Chlapcova stará mama zomiera a jeho matka sa s tým, zdá sa, počas filmu vyrovnáva. S chlapcom sa rozprávajú o smrti, navštvívajú staršej dom a nakoniec aj starého otca. Tento príbeh stojí na interakciách matky s chlapcom (niekedy až znepokojivo intímnych, ako v prípade scé-

ny kúpania sa v bazéne), najmä na rozhovoroch.

Pomedzi interakcie sú vložené zábery, ktoré evokujú minulosť, pôsobia ako nespojité útržky pamäti či skôr ako zábery z domáceho videa. Na nich vidíme ešte menšieho chlapca, niekedy aj s matkou, a je nám viac-menej jasné, o čo ide. No vo filme sú aj zábery ako z found footage hororu, ktoré zaváňajú duchárstvom, alebo zábery na lego a iné hračky ponorené v tme a osvetlené iba prudkým bodovým svetlom. Pri nich si už takí istí nemôžeme byť. Napríklad záber na starú mamu v lese, zrejme tesne pred jej smrťou (alebo práve v čase smrti či tesne po nej), môže byť nanajvýš temnou predstavou jej dcéry a vnuka, ak nie akýmsi transcendentným prepojením medzi nimi a starou mamou.

Zaujímavé je pritom kombinovanie rôznych štýlov – od uhladených záberov cez roztrásené, akoby nakrútené na telefón, až po hororové detaily. Je to ďalšia vrstva filmu, ktorá nás tak trochu mátie, no zároveň ukazuje rôznorodosť impulzov či prežívania hlavných hrdinov. Spája ich prevažne pochmúrna

atmosféra. Mnohé scény sa odohrávajú v noci, mnohé sú chladné a tlmené. Hudba, ktorej autorom je sám Fliegauf, je podobne ako v jeho predchádzajúcich filmoch skôr zmesou ruchov, ktorá ide pod kožu.

Vzhľadom na to, že centrálnou udalosťou filmu (ako zvlášťne to v tomto prípade znie) je smrť starej mamy, že smrť je častou témou rozhovorov a že strašidelná rozprávka naznačuje potlačované traumy, sa zdá, že *Lily Lane* vypovedá o vyrovnávaní sa s minulosťou. No zároveň nemusí ísť iba o minulosť, film môžeme chápať aj ako snahu o zachytenie vnútorného prežívania a vyrovnávania sa so súčasnosťou. To platí špeciálne o chlapcovi, ktorý spracúva nielen smrť starej mamy, ale aj samotné vzory správania vo svojom okolí. Jednou z rovín filmu je to, ako chlapec reaguje na matku, ako sa prostredníctvom nej učí chápať svet.

Dôležitejšia je však samotná konštrukcia zobrazeného sveta, ktorá robí z *Lily Lane* originálny film. ▲

Lily Lane (Liliom ösvény), Maďarsko/Nemecko/Francúzsko, 2016)

SCENÁR A RÉŽIA: Bence Fliegauf _ KAMERA: Zoltán Lovasi _ STRIH: Balázs Budai _ HUDBA: B. Fliegauf

_HRAJÚ: Angéla Stefanovics, Maja Balogh, Bálint Sótornyí, Miklós B. Székel, Bence Somkúti _ MINUTÁŽ: 91 min. _ HODNOTENIE: ●●●●

Michael Ross, Manfred Grauer, Bernd Freisleben (Ed.): Digital Tools in Media Studies. Analysis and Research. An Overview

(transcript Verlag, Bielefeld 2009, 191 strán)

Využívanie digitálnych prostriedkov otvára audiovizuálnym štúdiám novú perspektívu na výskum a analýzu, zároveň však prináša aj nové problémy. Zborník textov z roku 2009, ktorý vznikol v interdisciplinárnom výskumnom centre univerzity v Siegene a je jednou z prvých publikácií svojho druhu, predstavuje projekty popredných teoretikov, ale aj osobností z oblasti informatiky, siahajúce od problematiky zberu dát a štatistickej expertízy, vytvárania filmových databáz a ich publikovania online cez rôzne spôsoby merania popularity filmov a analyzovania rôznych aspektov distribúcie až po softvér, ktorý automaticky analyzuje filmový materiál. Dôraz sa kladie najmä na výhody interdisciplinárneho prístupu k problematike a jeho veľký potenciál v oblasti audiovizuálnych štúdií.

Martin Kaňuch (Ed.): Vlak zvaný film

(Asociácia slovenských filmových klubov v spolupráci so Slovenským filmovým ústavom, Bratislava 2016, 284 strán)

Zborník príspevkov zo 16. česko-slovenskej filmologickej konferencie, ktorá sa konala v októbri 2015 v Krpáčove, prináša texty dvadsiatich slovenských a českých teoretikov venované téme vlaku a filmu, inšpirovanej celoročnou predhliadkou, ktorú pripravil Slovenský filmový ústav v Kine Lumière pri príležitosti 120. výročia vzniku kinematografie. Texty sa zameriavajú na rôzne aspekty vzťahu medzi kinematografiou a vlakovou dopravou, analyzované z historického, ale i filozofického či interpretátneho hľadiska, no všímajú si napríklad aj úlohu, ktorú vlaky zohrávajú v jednotlivých filmových žánroch, ako je western alebo film noir. Zvláštnym dodatkom je klasická štúdia Martina Loiperdingera z univerzity v Triere o *Príchode vlaku* bratov Lumièreovcov ako zakladajúcom mýte nového média.

► Monika Mikušová

Očami fotografky

(Bontonfilm)

Matej Mináč sa preslávil najmä filmami o sirovi Nicholasovi Wintonovi. V roku 2015 sa rozhodol nakrútiť dokument s hranými rekonštrukciami o svojej matke, známej fotografke Zuzane Mináčovej. Jej príbeh je aj príbehom našej krajiny. Svoje miesto v ňom však majú nielen zásadné zvraty 20. storočia, ale aj domáce i hollywoodske celebrity, ktoré ochotne počúvajú fotografkine inštrukcie v slovenčine. *Očami fotografky* je film o žene, ktorú osud nezlomil, ktorá sa na svoj život díva s nadhľadom a výborným zmyslom pre humor. Film je na DVD s obrazom vo formáte 16 : 9, so zvukom DD5.1 a DD2.0 a s voliteľnými anglickými titulkami. A s veľkým počtom bonusov, v ktorých o Mináčovej hovoria Jiří Menzel, Zdeněk Svěrák, Juraj Jakubisko, Tono Stano a mnohí ďalší. Ona sama predstavuje svoju rodinu a spomína na detstvo, Klenovec, prácu vo fotooddelení na Kolybe, tvorbu reklamných fotografií pre Prior s „asistentom“ Jurajom Jakubiskom, moskovský filmový festival, dovolenku vo Švajčiarsku, Richarda Burtona či stretnutie s Giuliettou Masina.

VIŠEGRAD
ČO
ROČNÍK

Vojtech

(Magic Box)

Viktor Csudai debutoval v roku 2008 dlhometrážnou komédiou o mladých ľuďoch z bratislavského sídliska *Veľký rešpekt*. Matej Landl v nej hral otca ústredného hrdinu. O sedem rokov neskôr stvárnil v Csudaiovom druhom filme hlavnú postavu – štyridsiatnika Vojtecha, ktorý sa rozvádza, no svojmu okoliu hovorí, že manželka zomrela, prišiel o prácu a zdá sa mu, že je úplne nepotrebný a bez akýchkoľvek vyhliadok na lepšiu budúcnosť. Starostlivosť o neho prevezme jeho sused a kamarát Laco, mačo, ktorý pracuje ako taxikár. Lenže jeho dobre mienené rady aj ich spoločné výlety a zálety sa zväčša končia fiaskom. Csudai nakrútil film podľa vlastného scenára za 14 dní s rozpočtom 180 000 eur, a tak čerpá z poetiky televízneho sitkomu. Využíva situačnú a slovnú komiku a jeho humor vychádza najmä z každodenného života, odporovaných situácií a konfrontácie Vojtecha s okolím. Svojich divákov si našiel, za tri týždne ich do kín prilákal vyše 30 000. Film je na DVD s obrazom vo formáte 16 : 9 s voliteľnými anglickými titulkami a so slovenskými titulkami pre nepočujúcich a slovenským audiokomentárom. Bonusy nosič neobsahuje.

► Miro Ulman

režisér a producent
Peter Kerekes

Práve sedím s Ivanom Ostrochovským na Deribasovskej ulici v Odese (príspevok vznikol 10. 8. – pozn. red.), robíme posledné úpravy na filme *Cenzori*. Naša hlavná postava je cenzorka vo väznici, osem hodín denne číta (väčšinou) milostné listy väzňov. Mesto má stále babelovskú atmosféru, som zvedavý, ako sa nám to podarí pretažiť do filmu. Zatiaľ čo ja som od rána do večera vo väzení, režisérka Bibiana Beňová pripravuje spolu s fotografmi Tomášom Maninom a Jurajom Fífkom cyklus *Budujeme Slovensko* o histórii slovenských fabriek, ktorý produkuje.

scenáristka a dramaturgička
Biba Bohinská

Keďže v septembri pokračujeme v natáčaní celovečerného tanečného filmu s pracovným názvom *Hugo (Backstage)*, tak spolu s režisérkou Andreou Sedláčkovou pracujeme na posledných úpravách scenára. Spolu s Nadou Clontz sme sa boli pozrieť na „plác“ *Tajných životov 2* a režisér Jano Sebechlebský nám sľúbil, že urobí všetko pre to, aby bola druhá séria ešte lepšia ako prvá. S dokumentaristkou Máriou Martiniakovou sme robili posledné úpravy scenára dokumentárneho filmu *Neviditeľná* o popôrodných traumách, ktorý sa práve točí v Seattli.

producent
Peter Badač

Ako producent sa teším na naše Bfilm-projekty, ktoré budú dokončené tento rok: na *Špinu* Terezy Nvotovej, koprodukčnú *Slobodu* Jana Speckenbacha, animované filmy *Fifi Fatal* Majky Olhovej, *39 týždňov, 6 dní* Joanny Kožuch a Borisa Šimu a na spoluprácu so srbskými animátormi Anou Nedeljković a Nikolom Majdakom ml. na filme *Untravel*. Mám radosť, že postupujeme s filmom Petra Budinského *Srdce Veže*, po Kreatívnej Európe nás podporil aj český fond kinematografie. Ako programový riaditeľ Finále Plzeň sa teším na jeho 30. ročník aj na Višegrad Film Festival v Corku, ktorý kurátorsky zastrešujeme. A ako človek sa teším z krásneho leta.

Alchýmia festivalovej stratégie

► **Pavla Rachelová** (absolventka audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

Vznik filmu je náročný proces, o tom niet pochýb. Dá sa to stroho skonštatovať, ale čo sa za tým skrýva? Ak je niečo náročné, žiada si to podrobnejší pohľad, ktorý môže byť o to zaujímavejší. V mesačníku **Film.sk** prinášame seriál, v ktorom počas roka prevedieme čitateľov rôznymi fázami tvorby a výroby filmu až po jeho verejnú prezentáciu. V aktuálnej časti seriálu sa venujeme festivalovým stratégiám.

Film je nakrútený, postprodukčné práce ukončené, k úspešnému štartu k divákovi chyba už len vhodne naplánovaná premiéra. Festivalový život snímky sa môže začať. Lenže nie každý dokončený film má potenciál oslaviť festivalové publikum. Je vždy dôležité, aby sa producent zamyslel, aký typ filmu chystá, pre koho je určený a čo by preň mohlo byť najlepšie z hľadiska jeho festivalovej a distribučnej budúcnosti. Producent jednoducho musí zhodnotiť reálne šance filmu.

Festivalové taktiky sú variabilné a producenti sú motivovaní rozličnými cieľmi. Okrem ambície získať festivalové ocenenie to môže byť napríklad snaha o posilnenie PR filmu, čomu môže výraznejšie pomôcť účasť na prestížnom podujatí. Ďalším príkladom stratégie môže byť zacielenie na stredne veľké podujatia so slušnou tradíciou, ktoré niekedy pokrývajú aj časť nákladov na festivalovú agendu. Film sa zároveň môže dostať k väčšiemu počtu divákov, ktorí sa síce nezaratujú do oficiálnej štatistiky návštevnosti konkrétneho titulu, ale producentovi môže takýto údaj pomôcť pri získavaní prostriedkov na iný projekt. Ďalším typom stratégie môže byť dôraz na šírenie posolstva snímky, najmä v prípadoch, ak ide o spoločensky angažované filmy, kde si producent menej všimá druh či prestížnosť podujatia a viac mu záleží na čo najširšej dostupnosti snímky. „Ak má film veľmi špecifickú tému, existujú aj festivaly so špecifickým

tematickým zameraním, ako je napríklad *Prison Movie v Olsztyne, organizovaný inštitúciou podobnou nášmu Generálnemu riaditeľstvu Zboru väzenskej a justičnej stráže. Z filmárskeho hľadiska možno nie je najprestížnejší, ale z tematického je absolútne presný. S filmom Comeback Mira Rema sme tam vyhrali hlavnú cenu,*“ hovorí producentka a pedagogička Barbara Harumová Hessová. Na každý film sa šije jemu vlastná taktika, no jednotlivé prístupy sa dajú aj kombinovať, navzájom sa nevyklučujú.

Riaditeľka Národného kinematografického centra SFÚ Alexandra Strelková vysvetľuje, že „nie pre každý film je Cannes alebo Berlinalo ten pravý festival. Mnohí si myslia, že ak tam ich film nevybrali, je zlý. Nie je to tak. Ocitnete sa v konkurencii tisícky filmov a o tom, či ho prijímú, rozhoduje viac faktorov.“ Jedným z nich môže byť, že sa v jednom roku stretne niekoľko filmov s rovnakou tematikou. Rozhodujú aj regionálne kontexty. Darmo sa o uvedenie uchádzajú kvalitné tituly zo strednej a z východnej Európy, ak kurátor potrebuje film z južnej. Treba si uvedomiť, že riaditelia sekcií dávajú dokopy kurátorský program. Ďalším rozhodujúcim aspektom je aktuálnosť, resp. zostarnutie témy spôsobené dlhou výrobou filmu. Prípadné výrobné komplikácie a prietahy pri dokončovaní filmu môžu zapríčiť aj zmeškanie termínu ideálneho štartovacieho podujatia.

Vo všeobecnosti platí, že čím skôr sa začne s vytváraním festivalovej stratégie, tým lepšie. Niekedy sa však stratégia nedá dopodrobna napláňovať dlho vopred a priebežne sa prispôsobuje aktuálnej situácii. Najbežnejšou praxou je začať osloviť významnejšie a prestížnejšie európske, prípadne svetové festivaly. Potom sa zvyčajne pokračuje strednými, menšími a nesúťažnými podujatiami. Festivalový život filmu je aktívny približne dva roky, dlhší čas je už nepravdepodobný a sporadický. „*Neexistuje vyslovene správna alebo nesprávna stratégia. Niektoré rozhodnutia, ktoré v tejto oblasti producenti urobia, môžu byť na prvý pohľad dobré, ale v konečnom dôsledku nemusia filmu prospieť a naopak. Pri vytváraní stratégie treba uvažovať o čase dokončenia filmu a rozložení jednotlivých festivalov v priebehu roku. Dôležité je nepustiť film na malé podujatie, ak sa má neskôr uchádzať o účasť na prestížnom. Film by sa tak mohol diskvalifikovať, hoci aj tu existujú výnimky,*“ ozrejmjuje producentka Barbara Harumová Hessová.

Festivalovú stratégiu filmu môže pripravovať sám producent, prípadne aj v kooperácii s národným filmovým centrom, alebo má možnosť najatť si festivalového koordinátora, primárne zameraného na túto oblasť. Taktiež sa stáva, že kvalitný projekt vzbudí záujem sales agenta, s ktorým následne producent uzavrie zmluvu, a sales agent si projekt vezme pod svoje krídla. Forma a rozsah tejto spolupráce sú individuálne a závisia od mnohých faktorov.

Barbara Harumová Hessová pokladá za ideálne, keď festivalový spolupracovník dokáže samostatne sledovať jednotlivé deadliny a selektovať spomedzi množstva podujatí tie, ktoré sú v najlepšom záujme daného filmu a nositeľov práv. Má na starosti komunikáciu a doručenie podporných a propagačných materiálov, ako sú presskit, titulky, ukážky z filmu v rôznych dĺžkach a formátoch, festivalový plagát, fotografie z filmu a podobne. Zároveň treba riešiť logistiku v súvislosti s festivalovými kópiami filmov a prípadnou osobnou účasťou tvorcov.

Filmová konzultantka Katarína Tomková, ktorá sa zameriava na medzinárodnú prezentáciu a umiestnenie projektov, objasňuje, že pre budúcnosť filmu je dôležité, aby autori a producenti chodievali na podujatia určené filmovým profesionálom, predstavili svoj projekt, vytvorili si sieť kontaktov a pravidelne informovali, v akom štádiu film je a

čo sa s ním deje. Ale akým spôsobom si túto sieť vytvorí? Filmy vo vývoji, výrobe či v postprodukcii majú možnosť prezentácie na medzinárodných trhoch alebo rôznych platformách, fórach, tvorcovia sa s nimi môžu zúčastniť na pitchingoch či individuálnych stretnutiach s inými profesionálmi, sales agentmi a kurátormi festivalov. Práve absolvovanie takýchto podujatí prináša tvorcom nielen spätnú väzbu, čerstvé a nezaujaté názory, ale aj možnosť ďalšieho záujmu o ich film. Na niektorých podujatiach môžu autori získať aj finančné ocenenie alebo iný typ podpory. Projekt, ktorý sa zúčastní na takýchto podujatiach, si budú selektori všímať a očakávať ho omnoho viac a skôr. Barbara Harumová Hessová v tejto súvislosti poznamenáva, že v tunajších podmienkach je producent neraz plne zamestnaný výrobou niekoľkých projektov súčasne a musí si z finančných i časových dôvodov dôkladne vybrať, kedy a na ktorých podujatiach sa zúčastní, aby to bolo za daných okolností zmysluplné.

Podceňovať netreba ani živý kontakt s filmovými novinármi píšucimi do časopisov, novín či online platforiem, ako sú *Variety, The Hollywood Reporter, Screen International, Cineuropa* a iné. Sú to médiá, ktoré sledujú svetové a európske regióny a ich zámerom je upozorňovať na zaujímavé novinky a informovať o nich.

Pomocnú ruku poskytuje svojimi skúsenosťami a kontaktmi Národné kinematografické centrum SFÚ. Jeho riaditeľka Alexandra Strelková sumarizuje, že za dvanásť rokov jej pôsobenia sa situácia v tejto oblasti postupne zlepšuje a mnohí autori a producenti prejavujú čoraz väčší záujem o to, čo sa s ich filmom bude diať po jeho dokončení. Myslí si však, že producenti zatiaľ podceňujú otázku nadväzovania kontaktov. „*Akoby mali pocit vzdialenej dimenzie, ktorá nedovoľuje priblížiť sa k festivalovému kurátorovi, no tí sú tam práve na to, aby sa s nimi zoznámili. Na druhej strane, to, že sa poznáte, vám nezaručí výber filmu na festival. Môže to znamenať, že si film pozrú prednostne alebo si ho dajú do kontextu s osobou a kinematografiou krajiny. Myslím si, že nie každý film je vhodný pre každý festival, ale existuje festival pre každý film. Len musíte zhruba vedieť, kam ho ponúknuť. Hoci stať sa môže aj to, že festival, pri ktorom ste si istý vhodnosťou vášho filmu, ho nevezme. Takže je to určitá zaujímavá alchýmia.*“

Vítaný film *Tri muchy na mieru*. ■ FOTO: Fest Anča

Na dobrodružnej ceste svetom animácie

► Zuzana Sotáková

Na prelome júna a júla patrila Žilina animovaným svetom. Počas piatich dní (29. 6. – 3. 7.) sa návštevníkom 9. ročníka Fest Anče otvorilo nevidané panoptikum animačných techník aj ideových prístupov.

Neustále rastúci program, podpora domácej tvorby, sekcie pre deti aj dospelých, pre obdivovateľov uhladenej animácie aj abstraktných kreácií, Game Days, zamerané na videohernú produkciu, masterclassy, zážitkové workshopy a ďalšie sprievodné formáty. Medzinárodný festival animácie Fest Anča nezastaviteľne nabera na objeme a prospieva mu to. Nie je problém vybrať si z programu to, čo chcete vidieť, ale to, čo môžete oželiť.

Z výkladnej skrine festivalu sa tento rok usmievali hlavní hostia – uznávaní bratia Quayovci z USA a kanadský tvorca Steven Woloshen. Identické dvojčatá Stephena a Timothyho, ktorí tvoria zohraný tandem, najprv na otváracom ceremoniáli predstavil dokument Christophera Nolana *Quay*, neskôr ich nápaditú a do detailov prepracovanú surrealistickú tvorbu uviedli dva programové bloky, ktoré obsahovali aj oceňovaný snímok *Krokodíla ulica* (1986) alebo súčasnejšiu *Masku* (2010). V ich dielach je nepopierateľné puto s podivným svetom Jana Švankmajera, ale ich filmová almara je naplnená aj inými inšpiráciami. Počas masterclassu (nabitého priam na odpadnutie) dovolili divákovi nahliadnuť do rôznych šuplíkov svojej tvorby, v ktorých sa ukrývajú podnety od Franza Kafku a Bruna Schulza cez Karola Plícku až po Waleriana Borowczyka či Zdeňka Lišku. Majstri stop-motion animácie porozprávali nie-

čo o svojej histórii, ozrejmili, ako sa ich nekomerčné projekty financujú, a prezradili aj to, že v ich štúdiu nie je miesto pre nikoho iného, len pre nich. Ďalší kontakt s ručne vyrábanými filmami priniesol profesor, animátor a remeselník Steven Woloshen, ktorý už zopár desaťročí ručne vytvára abstraktné snímky pomocou škrabania, šmirglovania, kresby tušom či brikoláže. „V jednoduchosti je sila. Chcem robiť veci bez politiky či textov, aby prežili a ostali nadčasové,“ povedal počas svojho masterclassu a hovoril na ňom aj o výzvach, ktorým musí pri tomto type tvorby čeliť. O niečo záživnejší bol jeho workshop Scratchatopia, počas ktorého sa návštevníci na niekoľko hodín zapojili do vytvárania spoločného klipu (záujemcov bolo toľko, že stáli v dlhom rade).

Temperament z Balkánu a najlepšie animáky zo sveta

Organizátori tento rok zamerali pozornosť na temperamentný Balkán, a tak sa na plátnach kinosál roztancovali animácie zo Srbska, Slovinska, z Rumunska, Grécka a Chorvátska. Vizualne pútavé tituly z posledných rokov striedali nápadité, niekedy až chytľavo veselé kúsky spred niekoľkých desaťročí, napríklad z legendárnej záhrebskej školy animácie. Obzvlášť zábavný a na začiatok leta priam ideálny bol film Dušana Vukotića *Náhrada* (1961) o turistov-

vi, ktorý si na pláži nafúkne nielen gumenú loptu, ale aj koketnú štramandu.

Až 1 241 titulov z takmer celého sveta (medzi nimi 26 slovenských) – to je bilancia filmových prihlášok do tohtoročnej súťaže. Nakoniec si hlavnú cenu Anča Award uchmatla španielska snímka *Tri muchy na mieru* režisérkej dvojice María Álvarez a Elisa Morais. „Vítaný snímka vynaliezavo tvorí a pretvára vlastný naratívny a vizuálny vesmír, pričom neustále prekvapuje diváka. Podmaní si vás očarujúco jednoduchou výtvarnou stránkou, zvláštnou atmosférou, ale aj stvárnením najnútornejších pocitov, ktoré protagonistka skrýva pod mušacímí krídlami,“ vyjadrila sa odborná porota v zložení Barbara Janišová Feglová, Thomas Renoldner a Vassilis Kroustallis na margo príbehu z dediny, kde chce každý vedieť všetko o tých druhých, no osamelá babka ukryva za dverami svojho domu tajomstvá a snaží sa oživiť svojho manžela. Čestné uznanie poputovalo do Francúzska pre Céline Devaux za film *Nedelný obed* a pre Samuela Yala za snímku *Noevus*. Študentské ocenenie Anča Student Award získal Švajčiar Frederic Siegel za krátky titul *Ruben odchádza*, na ktorom porota ocenila pôsobivé výtvarné spracovanie i prechody medzi realitou a fantáziou. Čestné uznanie získala talianska režisérka Martina Scarpelli za projekt *Cosmoetica*. V súťažnej kategórii Anča Music Video Award zabodoval Mexičan Esteban Azuela s klipom *Amnézia štátu* pre pankovú formáciu Los Viejos, čestné uznanie udelila porota v zložení Olga Bobrowska, Steven Woloshen a Martin Buřil hudobnému videu *Now It's Over*, ktoré vytvoril Američan Dave Merson Hess pre kapelu A Place To Bury Strangers. V sekcii Anča Kids' Award bol najlepším animovaným filmom pre deti titul *Raz, dva, (s)tr(om)ly* francúzskej režisérky Yulie Aronovej.

Zaujali aj slovenskí tvorcovia

Medzi ocenenými nechýbali ani slovenskí animátori, ktorých diváci spoznali v špeciálnej programovej

sekcii. Z balíka ôsmich titulov najviac zaujali atmosférická snímka z útrobov lesa *Mila Fog* (r. Marta Prokopová), pôsobivé stvárnenie známej ľudovej rozprávky prostredníctvom bábkovej animácie *Braček Jelenček* (r. Zuzana Žiaková) a roztomilé i vynachádzavé *Balónové dievča* (r. Martina Frajštáková). Soškú v kategórii Anča Slovak Award napokon získala *Mila Fog*, ktorú porota v zložení Vanja Andrijević, Katarína Moláková a Alexander Stein zhodnotila takto: „Film rozpráva veľmi jemný asociatívny príbeh, ktorý divákovi poskytuje priestor na vlastnú interpretáciu a tvorivú spoluúčasť. Spojenie rôznych vizuálnych štýlov a ich transformácie pôsobia veľmi prirodzene a plynule. Uhrančivá výtvarná stránka spolu s odvážnym a fascinujúcim zvukom ponúka jún silný divácky zážitok.“ Čestné uznanie získal film *Braček Jelenček*. Distribučné ocenenie Anča D Award si prevzali Juraj Krumpolec a Igor Derevenec s pilotným dielom rodinného animáku *Hviezdny taxík* na motívy knihy Gianniho Rodariho. Ak by sa im podarilo priniesť aj ďalšie časti, detskí diváci by sa určite potešili. Ceny sa rozdeľovali aj na pitching fóre v rámci programu pre filmových profesionálov. Hlavnú cenu si odniesol projekt *Journey* Mareka Jasaňa, špeciálne ocenenie za zaujímavú a obsahovo úplnú prezentáciu získali spomínaní Derevenec a Krumpolec, no tentoraz za projekt *Muflón Ancijás*.

„Ešte som nebol na festivale, kde by bola taká atmosféra. Všetci sú tu milí a pozorní, dokonca sme si ráno dali aj jogu,“ prehodil medzi rečou filmár a výtvarník Jonathan Hence z Texasu. Nebol sám, veď aj autorka článku sa v prostredí festivalového stánku Stanica Žilina-Záriečie cítila ako na príjemnej dobrodružnej ceste svetom animácie. Fest Anča je ukázkovým príkladom toho, ako sa dá na malom priestore nazbierať množstvo zážitkov i kontaktov. A čo 9. ročníku festivalu chýbalo? Akurát nejaký čarovný spôsob, ako sa zúčastniť viacerých projekcií a podujatí naraz. ▲

Bratia Quayovci na Fest Anči. ■ FOTO: Fest Anča

Mladosť a 4 živly

Osemnásť ročník Letného filmového seminára 4 živly v Banskej Štiavnici (10. – 14. 8.) priniesol rôznorodú zostavu filmov, ktoré spájala téma mladosti. Do takto všeobecne koncipovanej témy sa zmesť naozaj kvantum snímok, a tak sa tentoraz len ťažko hľadala nejaká nosná motivická niť. Na druhej strane, množstvo filmov v programe bolo naozaj výnimočných. Za najlepší považujem titul *Slon* amerického režiséra Gusa Van Santa. Obdivovateľ Bélu Tarra využíva parametrickú naráciu na osobitú interpretáciu študentského masakra v Columbine a na vytvorenie pomalej pietnej básne. Druhým nezabudnuteľným zážitkom bolo premietanie filmu *Carrie* (r. Brian De Palma) v štiavnickom amfiteátri. Pod hororovou „škrupinou“ či prvoplánovým odsúdením náboženského fanatizmu a šikany sa skrýva mimoriadne smutný príbeh o dospievaní a súčasne nekompromisné odsúdenie patriarchálnej spoločnosti, to všetko prostredníctvom dlhých jászov kamery, priekopníckej práce s hĺbkou ostroty a s množstvom menštruačných symbolov.

Režisér Alan Parker v *Sláve* zaujímavo ozvláštnil žáner muzikálu, keď tanečným číslam pridal realistické motivácie a upustil od kontinuálneho rozprávania v prospech vystihnúť atmosféru doby a prostredia. Bogdan Dumitrescu sa vo filme *Thalassa, Thalassa. Návrat k moru* venoval pre zmenu detskej psychiky v tvrdých životných situáciách. Vo voľnej adaptácii *Pána múch* skúmal preberanie vzorcov správania dospelých, ktoré spôsobovalo niekedy úsmevné, inokedy desivé správanie detských protagonistov.

Popri ďalších výnimočných filmoch (napríklad *Modrý vták*, *Zázraky*, *Fanny a Alexander*) si návštevníci mohli vychutnať aj masterclass Eduarda Grečnera, slovenskú premiéru viacerých titulov (najviac vynikla snímka *Toto je náš svet*), množstvo koncertov i nejaký ten workshop. Absentovali však masterclassy či prednášky zahraničných hostí, čo azda môžeme pripísať menšej finančnej dotácii. Oproti minulému ročníku prekvapili aj častejšie technické problémy pri projekciách, no vďaka pohodovej, priateľskej atmosfére 4 živlov sa tieto problémy dali poľahky odpustiť. ▲

► Marcel Šedo

(poslucháč audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

42. LFŠ: od VHS k DCP

► Jaroslav Hochel (filmový publicista)

Vizuál pripomínajúci 80. roky minulého storočia a „staré dobré“ VHS-ky charakterizoval 42. ročník Letnej filmovej školy v Uherskom Hradišti (22. – 30. 7.). Nebol samoúčelný – program LFŠ je z väčšej časti zameraný na rôzne aspekty dejín kinematografie (osobnosti, žánre, hnutia a pod.), ale nechýbali ani novinky, najmä z krajín Vyšehradskej štvorky. Edukačný charakter podujatia podčiarkovalo množstvo prednášok, besied, workshopov a masterclassov.

Sekcia Fokus zaostrila tentoraz na Filipíny, čo nebola ľahká úloha: jednak ide o kinematografiu v našich končinách málo známu, jednak sa vzhľadom na neexistenciu filmového archívu v tejto krajine veľa filmov nezachovalo. Možno preto sa dramaturgia nezamerala na chronologický prierez, ale stavila na osobnosť jedného z najvýznamnejších režisérov Lina Brocku (sociálne ladená *Manila v pazúroch svetla*, kontroverzne prijímaný *Macho Dan- cer* s tematikou chlapčenskej prostitúcie) a predstavila historický, žánrový i artový film. Najnovšou uvedenou snímku bol *Generál Luna* (2015, r. Jerrold Tarog), ale pozornosť vzbudili napríklad aj *Počiatky minulosti* (2014, r. Lav Diaz) s neuveriteľnou dĺžkou 338 minút.

Objavná bola aj kolekcia amerických filmov tvoriacich fenomén mumblecore, ktorý síce netvorí jednoliate hnutie, ale doň patriace filmy majú viacero spoločných znakov. Sú to ultranezávislé filmy s veľmi nízkym rozpočtom, romantické komédie či vzťahové drámy zo života mladých ľudí, často natáčané metódou *do it yourself*. Ich tvorcov nespája žiadny deklarovaný zámer ani manifest, preto aj trvanie mumblecoru možno ohraničiť iba približne (2002 – 2010); jeho predstaviteľmi sú Andrew Bujalski, bratia Duplassovci, Joe Swanberg, Greta Gerwig, Noah Baumbach a ďalší. Diváci mohli v 11 tituloch oceniť prirodzené herectvo, často improvizované dialógy a originálny humor.

História a súčasnosť sa spájala v sekcii Vyšehradský horizont; diela potskej filmovej školy, reprezentované tvorcami ako Andrzej Wajda, Andrzej Munk, Jerzy Kawalerowicz, dopĺňali nové poľské filmy, ktoré predstavovali tvorbu režisérov rôznych

generácií – od klasika Janusza Majewského (*Excentrici alebo Na slnečnej strane ulice*) cez skúseného Filipa Bajona (*Paničky Dulskej*) a predčasne zosnulého Marcina Wronu (*Démon*) až po debutujúcu Agnieszkę Smoczyńską (*Vábienie sirén*). Z českých filmov (ktoré poväčšine poznáme z našej distribúcie) spomeňme aspoň úprimný debut Jakuba Šmída (*Laputa*). Šmída „objavili“ v Uherskom Hradišti pred pár rokmi ako talentovaného študenta; zvyčajne sa predstavuje z každej filmovej školy jeden tvorca. Tohto roku padla voľba až na dvoch Slovákov z FTF VŠMU – Michala Blaška (*Strach*) a Martina Hnáta (*Balada o Šimonovi a Tereze*). Slovenské zastúpenie bolo však oveľa bohatšie, a to na poli filmov hraných (*Čistič*, *Červený kapitán*, *Učiteľka*), dokumentárnych (*Farby piesku*, *5 October*) i animovaných (*Lokalfilmis*). Čerešničkou na torte a vrcholom Slovenského dňa bola účasť Emílie Vášáryovej, ktorá si prevzala Výročnú cenu AČFK. Popri *Eve Novej* tu uviedli aj jej štyri staršie filmy, dva slovenské a dva české.

Na svoje si v Uherskom Hradišti prišli milovníci vysokého umenia (retrospektíva Luchina Viscontiho, pocta Williamovi Shakespearovi) i komercie a pokleslých žánrov (nemé počiatky sci-fi, tvorba Rogera Cormana, filmy s tzv. hľadiskovým záberom). A, samozrejme, nechýbali stretnutia s mnohými inšpirujúcimi osobnosťami, ako sú Ivan Passer, americká režisérka Julia Taymor, známa shakespearovskými adaptáciami, spomínaní poľskí režiséri Janusz Majewski a Filip Bajon, ale aj producent Włodzimierz Niderhaus či prekladateľ Martin Hilský. ▲

MIDPOINT TV LAUNCH 2017 VÝZVA

- / vývoj televíznych seriálov
- / polhodinový alebo hodinový formát
- / rezidenčný workshop
- / tímy scenáristov a producentov (príp. režisérov)
- / finančná cena HBO Europe pre najlepší projekt

Workshop 1: 4. – 10. november 2016 / Banská Štiavnica, Slovensko
Workshop 2: apríl 2017 / Plzeň, Česká republika (FF Finále Plzeň)
Workshop 3: august 2017 / Sarajevo, Bosna a Hercegovina (FF Sarajevo)

UZÁVIERKA: 16. september 2016

www.midpoint-center.eu

FOTO: MFF Karlovy Vary

Glóbus pre Zuzanu Mauréry

► Miro Ulman

Medzinárodný filmový festival Karlovy Vary vznikol v roku 1946, takže po vlaňajšom jubilejnom ročníku bol aj teraz dôvod na oslavu. Žiadna sa však nekonala. V dňoch 1. až 9. júla sa uskutočnil „neslávnostný“ 51. ročník festivalu. Hlavnú cenu získal maďarský film Szabolcsa Hajdua *Rodinné šťastie* a Zuzana Mauréry si za úlohu v slovensko-českom filme *Učiteľka* odniesla Cenu za ženský herecký výkon.

Napriek tomu, že aktuálny ročník ponúkol menej filmov i mediálne priťažlivých hviezd než ten vlaňajší, jubilejný, na návštevnosti sa to neprejavilo. Ba práve naopak. Zdá sa, že publikum dáva prednosť kvalite, a tak bol minuloročný rekord v počte divákov opäť preknaný. Predalo sa 138 341 vstupeniiek, teda o 3 236 viac než v roku 2015. V programe festivalu bolo 200 filmov, z toho 166 hraných (146 celovečerných a 20 krátkych) a 34 dokumentárnych (30 dlhometrážnych a 4 krátke). Dvadsaťjeden filmov uviedol festival vo svetovej, 25 v medzinárodnej a 9 v európskej premiére.

Snímky boli zaradené do troch súťažných sekcií (tohto roku už nebola súťaž Fórum nezávislých) a siedmich nesúťažných. Ďalšie sekcie organizátori vyhradili počtám filmárskym osobnostiam, mexickým režisérkam, archívnym snímkam (Návraty k prameňom) či krátkometrážnej tvorbe. Po druhý raz bola súčasťou festivalu sekcia Sedem blízkych stretnutí, kde tentoraz renomovaní českí filmári uviedli snímku svojho srdca, ktorá kľúčovým spôsobom formovala ich kariéru alebo zásadne ovplyvnila ich osobný život (Miroslav Janek si vybral Uhrovo *Slnko v sieti*). Po svojej vlaňajšej premiére pokračovala

aj sekcia Prvé podanie, predstavujúca študentov a absolventov filmových škôl z celej Európy, ktorí o pár rokov môžu byť hviezdami.

Je potešujúce, že okrem ocenených filmov z Benátoch, Berlína či Cannes a ďalších zaujímavých novín dramaturgovia nezabúdajú ani na staršie klenoty, a to nielen v sekcii Návraty k prameňom, ale aj prostredníctvom retrospektív. Tá tohtoročná bola venovaná režisérovi, producentovi, scenáristovi i hercovi Ottovi Premingerovi (1905 – 1986), kontroverznému Európanovi, ktorý sa stal prvým nezávislým americkým producentom a vo svojej tvorbe úspešne bojoval s mccarthismom a rasovými, sexuálnymi a inými predsudkami. Karlovarský festival ho predstavil prostredníctvom siedmich filmov vrátane vynikajúcej noirovej *Laury* (1944) či konverzačnej komédie *Mesiacej modrý* (1953) a prehliadku uzavrel informačne veľmi bohatý dokument *Anatómia filmára* (1991).

Do súťaže hraných filmov organizátori vybrali tučet snímok. Medzi nimi boli vo svetovej premiére uvedené aj dva slovenské koprodukčné filmy: slovensko-česká *Učiteľka* režiséra Jana Hřebejka a česko-slovensko-francúzsky *Vlk z Kráľovských Vín-*

hrad nedávno zosnulého Jana Němca. Veľkú cenu – Krištáľový glóbus napokon porota udelila *Rodinnému šťastiu* Szabolcsa Hajdua (*Biele dlane, Bibliotèque Pascal, Mirage*), komornej štúdiu dvoch rodín, ktoré po neúspešnom pokuse žiť v zahraničí dovedú okolnosti k dočasnému deleniu sa o priestor jedného nezvyčajného bytu. Szabolcs Hajdu získal aj Cenu za mužský herecký výkon.

Príbeh režiséra Ivana I. Tverdovského *Zoológia* o postaršej pracovníčke zoo, ktorej narástol chvost, získal Zvláštnu cenu poroty. Slovinický filmár Damjan Kozole si odniesol Cenu za réžiu za komornú drámu *Nočný život* a Cenu za ženský herecký výkon porota udelila Zuzane Mauréry za úlohu v Hřebejkovom filme *Učiteľka*. Naprázdno neobišiel ani *Vlk z Kráľovských Vínograd*. Snímka, ktorú Jan Němec nakrútil podľa vlastných spomienok, získala Zvláštnu uznanie. Snáď sa jej dočkáme i v slovenských kinách.

Tučet filmov bol aj v súťažnej sekcii Na východ od Západu, kde zvíťazil autobiograficky ladený debut gruzínskej režisérky Rusudan Glurjidze *Dom tých druhých*.

V súťaži dokumentárnych filmov zvíťazila esej izraelskej režisérky Almy Har'el *Love True*, v ktorej sa autorka pokúša nájsť podstatu niečoho takého všeobecného, ako je emócia lásky.

Krištáľový glóbus – Cenu za mimoriadny umelecký prínos svetovej kinematografii si tento rok prevzal americký herec Willem Dafoe, ktorý v letnom kine napriek nepriazni počasia uviedol *Posledné pokušenie Krista* v réžii Martina Scorseseho. Cena prezidenta MFF Karlovy Vary mala dvoch držiteľov – stali sa nimi herec Jean Reno a scenárista a režisér Charlie Kaufman.

Cenu prezidenta MFF Karlovy Vary za prínos českej kinematografii si vlni prevzala herečka Iva Janžurová, tohtoročnou laureátkou sa stala ďalšia populárna herečka Jiřina Bohdalová. Zaujímavosťou

je, že obe známe komičky si na festivalové uvedenie vybrali drámy Karla Kachyňa: Janžurová *Kočár do Vídně* a Bohdalová trezorové *Ucho*.

Až päť slovenských a koprodukčných titulov sa dostalo do sekcie České filmy 2015 – 2016: *Ani vo sne!* Petra Oukropca, *Eva Nová* Marka Škopa, *Ja, Olga Hepnarová* dvojice Tomáša Weinreb – Petr Kazda, *Rodinný film* Olma Omerza a *Teória tigra* Radka Bajgara. Do sekcie Imagina zase organizátori zaradili dokumentárny debut známeho fotografa a kameramana Martina Kollara *5 October*.

Každoročnou súčasťou festivalu je aj podujatie pre filmových profesionálov, ktorých sa tentoraz akreditovalo 1 066. Pripravované dlhometrážne hrané a animované tituly sa predstavili v rámci Works in Progress. Bol medzi nimi aj slovenský projekt Teresy Nvotovej *Špina* a česko-slovenská koprodukcia *Križiacik* režiséra Václava Kadrnku. O Eurimages Lab Project Award sa uchádzali koprodukčné projekty *Frem Viery Čakanyovej*, *Láska z celuloidu* Andrého Bonzela a *Lož Angeles* Željky a Aleša Sukovcov. Traja slovenskí zástupcovia sa zúčastnili aj na prezentáciách v rámci Docu Talents from the East. Lucia Nimcová predstavila projekt *Bajka*, Pavol Pekarčík *Dlhý deň* a Filip Remunda s Vítom Klusákom titul *Český Pepík jede do Polska poznat lásku k Bohu*, ktorý rovnako ako *Lož Angeles* koprodukuje Peter Kerekes. No a trojica do tretice: na prezentácii českých a slovenských filmov Pitch & Feedback, ktorá je zameraná na získavanie medzinárodných koprodukčných partnerov a koná sa aj v spolupráci so Slovenským filmovým ústavom, sa zúčastnili projekty *Čakanie* Zuzany Liovej, *Leto s Bernardom* Martiny Sakovej a *Správa* Petra Bebjaka.

Ak ste na festivale v Karlových Varoch ešte nikdy neboli, máte šancu na budúci rok od 30. júna do 8. júla. ▲

Vítaný film *Rodinné šťastie* ■ FOTO: MFF Karlovy Vary

Vstupná brána k spolupráci s juhovýchodnou Európou

► **Jana Dudková** (autorka je filmová teoretička, zaoberá sa slovenským filmom a reprezentáciami Balkánu)

V dňoch 15. až 20. 8. sa v rámci 22. ročníka MFF Sarajevo uskutočnil štrnásty ročník koprodukčnej platformy CineLink Industry Days, tentoraz so Slovenskom a s Českom ako partnerskými krajinami.

Podujatie CineLink ID je zamerané najmä na podporu spolupráce medzi filmovými profesionálmi so špeciálnym dôrazom na hľadanie nových talentov a koprodukčných možností medzi krajinami. Tomu zodpovedal aj tohtoročný program zostavený z niekoľkých marketových podujatí, venovaných hranému a dokumentárnemu filmu i televíznym projektom, ale aj z prezentácie vybraných mladých tvorcov v rámci Talents Sarajevo Pack & Pitch a z predpremiér nových filmov.

CineLink tak vhodne dopĺňa kultúrnu politiku samotného festivalu, ktorý sa postupne prepracoval na pozíciu jedného z vedúcich filmových podujatí v regióne. Jeho silnou stránkou sa stala najmä medzi-regionálna kultúrna výmena, posledných pätnásť rokov s dôrazom na podporu koprodukčných spoluprác, ale aj na osvetu a šírenie porozumenia medzi národmi so spoločnou či príbuznou históriou. Prvou partnerskou krajinou podujatia CineLink sa v tomto kontexte stalo celkom symbolicky Rakúsko (2004) – kultúrna politika Sarajeva je totiž formovaná tak na základe kultúrno-investičných prepojení s rôznymi, prevažne moslimskými krajinami, ako aj na základe trvalého hlásenia sa ku konfesionalnej a národnostnej pluralite, proklamovanej v čase anexie krajiny habsburskou monarchiou. Toto (by) mohla byť vstupná brána aj k spolupráci medzi filmovými profesionálmi dvoch dnes už znova oddelených regiónov.

Prezentáciu Slovenska na podujatí zabezpečil Slovenský filmový ústav s podporou Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR – Zastupiteľského úradu SR v Bosne a Hercegovine. Dvanásťčlenná delegácia bola na základe požiadaviek CineLinku vytvorená prevažne z producentov a distribútorov mladej generácie, ktorí zastupujú oblasť hraného, dokumentárneho i animovaného filmu

(Katarína Krnáčková, Peter Badač, Jakub Viktorín, Juraj a Danka Krasnohorskí, Eva Križková). Z medzinárodne etablovaných a aktívnych tvorcov sa na nej zúčastnil len Marko Škop za produkčnú spoločnosť Artileria. Distribučnú oblasť dopĺňali predstavitelia dvoch televízií, Monika Mikušová za RTVS a Stano Dančiak za TV Markíza, a popri „zostavovateľkách“ Alexandre Strelkovej a Imelde Selkovej zo SFÚ, ktoré sa venujú propagácii slovenskej kinematografie na medzinárodných fórach, bola súčasťou delegácie aj autorka tohto článku.

Účasť slovenskej delegácie na platforme, akou bol sarajevský CineLink, sa dá považovať za dobrý začiatok, ktorý by si však zaslúžil väčší záujem o vzájomnú diskusiu aj väčší priestor zo strany festivalu na prezentáciu konkrétnych projektov a osobností – nielen z oblasti produkcie a distribúcie, ale aj z oblasti toho produktívnejšieho, čo v domácej tvorbe máme. Na MFF Sarajevo boli uvedené dve minoritné slovenské koprodukcie *Superbia* a *Ani vo sne!*

Je možno škoda, že slovenská delegácia nebola prezentovaná expanzívnejšie a v jasnejších súvislostiach na rôznych verejných fórach v rámci festivalu. Zároveň však možno skonštatovať, že väčšina zúčastnených po individuálne vytvorenom programe svoju účasť na podujatí vítala. Slovom Jakuba Viktorína, mladého producenta zo spoločnosti Nutprodukcia a zakladateľa a manažéra progresívnej networkingovej a edukačnej platformy Visegrad Film Forum, „naše krajiny majú veľa spoločného, ale napriek tomu spolupracujú minimálne. Účasť slovenskej delegácie na podujatí CineLink ID beriem ako prvý oficiálny krok, ktorý podporuje možnosti spolupráce, a dúfam, že o pár rokov to potvrdia aj prvé projekty.“ ▲

Divácky úspešný polrok Kina Lumière

Návštevnosť Kina Lumière v Bratislave pokračuje v pozitívnom vývoji. V prvom polroku 2016 videlo tamojšie projekcie takmer 48-tisíc divákov, čo predstavuje nárast celkovej návštevnosti o 35 percent oproti porovnateľnému obdobiu minulého roka. Do prvej desiatky najnavštevovanejších filmov sa dostali aj štyri slovenské a koprodukčné snímky. Najviac divákov si prišlo pozrieť existenciálnu drámu režisérova Tomáša Weinreba a Petra Kazdu *Ja, Olga Hepnarová*. Film o poslednej popravenej žene v Československu, ktorá v roku 1973 zrazila v Prahe osem ľudí, vznikol v česko-poľsko-slovensko-francúzskej koprodukcii a svetovú premiéru mal na Berlinale, kde otváral programovú sekciu Panorama. Za ním sa v rebríčku umiestnila dobrodružná dráma Alejandra Gonzáleza *Íñárritua* *Revenant: Zmŕtvychvstanie*, ktorá má na konte tri Oscary – pre najlepšieho režiséra, kameramana a herca v hlavnej úlohe. Trojicu divácky najúspešnejších snímok uzatvára *Mladosť* talianskeho filmára Paola Sorrentina o dvoch starých priateľoch, ktorí zahŕňajú myšlienky na blížiaci sa koniec rozjímáním o krásach života. *Mladosť* sa vlani stala najlepším filmom roka na udeľovaní cien Európskej filmovej akadémie.

V Top 10 Kina Lumière sa okrem filmu *Ja, Olga Hepnarová* ocitli aj ďalšie slovenské a koprodukčné tituly – dráma *Eva Nová* (r. M. Škop), dokumentárne road-movie *Trabantom do posledného dychu* (r. D. Přibáň) a krimitriler *Červený kapitán* (r. M. Kollár). V desiatke najúspešnejších snímok figuruje aj oscarová dráma z Maďarska *Saulov syn* (r. L. Nemes), francúzsky dobrodružný dokument *Príbeh lesa* (r. J. Perrin), islandsko-dánsky film *Fúsi* (r. D. Kári) a western *Osem hrozných* (r. Q. Tarantino). Najvyšší podiel na návštevnosti kina Slovenského filmového ústavu mali v prvom polroku 2016 európske snímky, ktoré si prišlo pozrieť 25 746 divákov (čo predstavuje 54 percent celkovej návštevnosti). Domáce filmy si pozrelo 13 852 divákov. Celkovo zrealizovalo Kino Lumière v uvedenom období 1 678 projekcií.

► **zs, sim**

TOP 10 SLOVENSKO (1. 1. – 30. 6. 2016)

POČET DIVÁKOV

1. <i>Zootropolis</i>	151 964
2. <i>Deadpool</i>	138 104
3. <i>Hľadá sa Dory</i>	126 893
4. <i>Revenant: Zmŕtvychvstanie</i>	118 904
5. <i>Angry Birds vo filme</i>	94 077
6. <i>Warcraft: Prvý stret</i>	92 395
7. <i>Červený kapitán</i>	85 788
8. <i>Kung Fu Panda 3</i>	82 180
9. <i>Lída Baarová</i>	74 488
10. <i>Batman vs. Superman: Úsvit spravodlivosti</i> ..	72 292

zdroj: Únia filmových distribútorov SR

Od 1. 1. do 30. 6. 2016 prišlo do slovenských kín 2 662 112 divákov, ktorí zaplatili vstupné 13 676 741 eur. V porovnaní s rovnakým obdobím roku 2015 to znamená medziročný nárast počtu divákov o 23,14 percenta a hrubých tržieb o 23,44 percenta. Medziročne stúpol aj počet predstavení zo 70 607 v roku 2015 na 89 648. Klesla len priemerná návštevnosť na predstavenie z 30,6 na 29,7 diváka. Cez hranicu 100 000 divákov sa dostali až štyri tituly. Potešiteľná je siedma priečka domáceho filmu *Červený kapitán* (r. M. Kollár), ktorý od premiéry 10. 3. videlo 85 788 divákov. Z desiatich ďalších premiér slovenských a koprodukčných filmov bola najúspešnejšia tragikomédia *Teória tigra* (premiéra 14. 4., 24 363 divákov), nasledovali tituly *Agáva* (31. 3., 10 755), *Trabantom do posledného dychu* (12. 5., 7 108), *Ja, Olga Hepnarová* (14. 4., 5 244), *Stanko* (14. 4., 1 378), obnovená premiéra filmu Martina Šulíka z roku 1992 *Všetko čo mám rád* (23. 6., 1 114), *Okhwan na ceste za slobodou* (9. 6., 1 015), *Para nad riekou* (19. 5., 982), *Akceptácia* (5. 3., 855) a *Ťažká voľba* (27. 2., 694). Priemerná návštevnosť na jedno predstavenie týchto filmov bola 32,68 diváka.

► **miro**

Som dobrý divák

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Jej meno nájdeme v tituloch filmov Štefana Uhra, Stanislava Párnického, Dušana Trančíka, Juraja Jakubiska či Martina Šulíka. Ako zástupkyňa Slovenska v rade kinematografického fondu Eurimages, pedagogička a skúsená dramaturgička pomáha presadiť sa na domácom i medzinárodnom fóre profesionálom aj študentom. Nie vždy jej to uľahčujú, ale zostávajú pre ňu motiváciou do ďalšej práce. Zuzana Gindl-Tatárová oslávi v septembri 60. narodeniny.

Aktuálne sa vaše meno spája s pripravovaným filmom o Alexandrovi Dubčekovi, ktorý by však nemal byť jeho životopisom. Je pre vás spolupráca na tomto filme aj osobnou záležitosťou? A do akej miery je to tvorivá, autorská výzva?

– Každý, kto zažil Alexandra Dubčeka naživo a pocítil jeho charizmu, musí brať podobný film ako osobnú záležitosť! Je len málo slovenských osobností, ktoré svojím významom prerástli náš región a stali sa známymi vo svete ako on. Mal nesmierne komplikovaný osud, na jeho pleciah ležala zrazu úžasná ťarcha vyťužených zmien a na rozdiel od väčšiny našich neskorších politikov – mal za sebou vôľu národa. Ukázalo sa však, že malé dejiny, hocijako hrdinské, sa väčšinou utopia v politických záujmoch veľkého sveta, ktorý drobnú krajinu ľahko obetuje. Takto to chápe aj Andrej Končalovskij, svetový režisér, ktorého tvorbu už roky obdivujem. Pracovať s ním, áno, to je veľká tvorivá výzva. Najmä ak bude tému takú citlivú pre oba národy nakrúcať ruský režisér.

Tento film je medzinárodnou koprodukciami a vy máte dlhoročné skúsenosti. Ako vplyva koprodukčná spolupráca (ak nehovoríme o minoritnej

koprodukcii) na samotný film, jeho príbeh, tvorivú rovinu, okrem toho, že ide o finančnú pomoc?

– Andrej Končalovskij nevstúpil zatiaľ do spolupráce ako ruský koproducent, aby nijako neovplyvňoval náš majoritný cieľ, na ktorom sme sa zhodli. Námet i scenár vzniká s jeho pomocou a režijnou invenciou. Naopak, myslím si, že vďaka nemu sa môžeme dostať aj k materiálom, ktoré by nám ruská strana bez jeho intervencie nikdy neumožnila. Pokladám to za skvelé východisko k zaujímavému výsledku.

Slovensko zastupujete v Eurimages už 11 rokov, čo je viac ako polovica obdobia nášho členstva vo fonde. Aký je z vášho pohľadu vývoj konkurencieschopnosti slovenských projektov? A čo považujete za najväčší úspech?

– Vždy ten posledný. Bola som nesmierne hrdá, že sa nám podarilo obhájiť majoritný projekt Ivety Grófovej *Plata lod'*. Stálo nás to všetkých dosť nervov a síl. Za úspech možno považovať aj to, že nás na takomto medzinárodnom fóre berú vážne a musia s nami počítať ako s rovnocennými partnermi, hoci sú naše ročné príspevky rádovo nižšie ako príspevky väčších krajín. Stále však pre nás platí, že len skutočne origi-

nálne výpovede s reálne vyskladaným produkčným zázemím, s domácou podporou a medzinárodnou distribúciou budú mať zelenú.

Táto práca je aj prácou dramaturga. Dramaturgia u vás napokon prevládla nad scenáristikou. Bolo to postupné rozhodnutie, zohrala úlohu súdobá situácia?

– Za svoj debut *Šiesta veta*, ktorý sme napísali spolu s Hankou Cielovou, sme rovno dostali Cenu za scenár na Festivale českých a slovenských filmov v roku 1987 a niekoľko ďalších, neštatutárnych cien. Bolo to vlastne dnešné Slnko v sieti. S režisérom a pesničkárom Vladimírom Mertom som potom písala scenár detského muzikálu o nadanom cigánskom dievčatku. Kolega z detskej skupiny nás udal vrchnosti a upozornil ju na Mertov politický dištanc v Čechách: boli sme vtedy už v prieskume výroby. Po skoro dvojročnej práci nás jeho vinou vyhodili z výrobného plánu a nadobro pochovali celý projekt. Zanedlho prišli politické zmeny, bolo treba pohnúť s tromi projektmi, ktoré som mala v dramaturgii. Boli jedny z mála, na ktorých nebolo treba nič meniť a ktoré stáli za to, aby sa nakrútili aj v diametrálne odlišnej spoločenskej situácii. No a v decembri 1989 ma študenti zavolali učiť na školu, potom už akosi nebol čas a zrejme ani chuť venovať sa písaniu na dlhé trate. Napísala som však pre nich dve úspešné učebnice a kopu filmových analýz a recenzií.

Napriek všetkým technickým hračkám je to stále príbeh, ktorý je základom dobrého filmu. Existujú „národné“ témy? Alebo treba hovoriť skôr o individualitách? A majú slovenskí tvorcovia svoju „identitu“, ľahko rozpoznateľnú medzi ostatnými európskymi projektmi?

– Svet sa globalizuje a tým sa vo veľkej miere globalizujú aj príbehy a témy, najmä ak medzi tvorcami nevidno veľkú chuť na sebareflexiu, na zachytenie napätia v ich vlastnej krajine. Úspešne sa o to pokúsili najmä dokumentaristi, no vzniklo aj zopár hraných filmov, ktoré niesli výraznejšie stopy našich špecifík, vezmite to od prvých Šulíkových filmov cez *Dom Zuzky Liovej*, *Ďakujem, dobre* Maťa Priklera až po film *Môj pes Killer* Miry Fornay alebo *Evu Novú* Marka Škopa. Takže áno, treba hovoriť o individualitách, o ich originalite a sústredenom výkone.

Charlie Kaufman v Karlových Varoch povedal, že čo sa týka písania scenárov, neverí na pravidlá a ne-

dáva sa nimi zväzovať. Ako sa vy staviate k pravidlám scenáristiky? Menil sa časom váš postoj alebo to vždy závisí od konkrétneho projektu?

– Často som čítala, že Aristoteles pri písaní *Poetiky* vychádzal z veľkých antických tragédií svojej doby. Jeho klasická výstavba drámy z nich pokojne mohla byť odvodená, vnútorne sa však zhoduje s bežnými postupmi gnozeológie a hlboko súvisí s vývojom všetkých javov okolo nás. Nie je to nemenný recept ani umelá štruktúra s pevne ohraničenými časťami, sú to len pulzujúce fázy poznávacích procesov, ktorými denne prechádzame. Filmy Charlieho Kaufmana mám dosť rada, je to skutočný Originál s veľkým O, ale pamätám si aj to, ako strašne som trápila študentov jeho režijným debutom *Synecdoche, New York*. A keby to, čo povedal, bola celá pravda, ne napísal by *Adaptáciu* tak, ako ju napísal.

Vaše pedagogické pôsobenie ocenili aj v zahraničí, získali ste prestížne medzinárodné vyznamenanie Teachers' Award. V čom vidíte špecifiká súčasnej generácie študentov filmových odborov? V čom sa najviac pozitívne a negatívne prejavuje rozdiel oproti poslucháčom napríklad z 90. rokov?

– Študenti v 90. rokoch boli vzdelanejší, spoločensky zrelší a istým spôsobom angažovanejší. Vedeli, o čom chcú rozprávať a nakrúcať filmy. Dnes k nám prichádzajú deti zo stredných škôl a my máme občas pocit, že ich vzdelanie a poznanie je na úrovni toho nášho, keď sme vychádzali zo základky. Nechcem zovšeobecňovať, vždy sa nájdu výnimky, ale trvá niekoľko rokov, kým ich privediete k súvislému kontextuálnemu mysleniu. Bez neho nemožno nakrúcať filmy, ktoré majú oslaviť alebo ovplyvniť publikum. Myslím, že nové médiá a 27 rokov amerického mainstreamu v kinách tu vykonali svoje.

Keď rozprávate o filme, stále z toho cítite veľké nadšenie. Ak by sme sa vrátili k vášmu pôsobeniu v Eurimages a na škole, ako si ho aj po rokoch zachováate? Ako sa vám darí neskľznuť do profesionálnej rutiny?

– Paradoxne aj vďaka študentom, na ktorých sa pokúšam svoje poznanie a nadšenie preniesť. A vďaka mladým filmárom, s ktorými dramaturgicky spolupracujem. V tom nachádzam zmysel. Lebo som naozaj dobrý divák a mám rada dobré filmy. Stále totiž verím, že sa nimi dá vyjadriť všetko, čo sa nás bytostne dotýka. ▲

EDUARD GREČNER

► **Richard Blech** (filmový historik)

V septembri sa dožíva 85 rokov jeden z najuniverzálnejších slovenských filmových umelcov – Eduard Grečner. K jeho menu môžeme priradiť profesie režisér dokumentárnych i hraných filmov, televíznych snímok a dabingu, scenárista, dramaturg, príležitostný filmový herec, pedagóg. Svoju všestrannosť prejavil ako filmový teoretik a pre mnohých prekvapujúco aj ako básnik – jeho verše zo zbierok *Absolútna žena* a *Drevený bocian Otta Bartoňa* sa svojim významom dajú prirovnať k Váľkovi alebo Rúfusovi.

Eduard Grečner, rodák zo Zbehov a naturalizovaný Skaličan, študoval scenáristiku a dramaturgiu na FAMU v Prahe. Keď sa už dost nadychal ovzdušia tamjšej bohémy, opustil lavice školy (príčinila sa o to aj jeho choroba), kde sa stal povestným svojimi odbornými polemikami s ďalším famákom Emilom Lehutom. Po príchode do Bratislavy (1954) sa chcel, samozrejme, uplatniť v slovenskom filme. Svojimi názormi na umenie, vývoj filmu a spoločenské dianie sa vyčleňoval z dobových umeleckých a ideologických konvencií, čo jeho ďalšiu cestu poznačilo nepriazňou. Brojil proti vychodeným trasám a svoje názory publikoval v časopise *Mladá tvorba*. Tým sa dostal k spolupráci na kolektívnom diele slovenských a českých publicistov *Svet filmových režisérov* (1968), v ktorom sa prihlásil k poetike francúzskeho režiséra Alaina Renaissa, najmä k jeho filmu *Hirošima, moja láska*.

Kým sa dostal k réžii, prešiel si na tie časy obvyklým postupom asistent réžie – dramaturg – pomocný režisér. Spolupráca so Štefanom Uhrom na filmoch *My z deviatej A* a *Slnko v sieti* mu otvorila cestu k samostatnej réžii hraných filmov *Každý týždeň sedem dní* (1964) a *Nylonový mesiac* (1965). Prihlásil sa k novej poetike nastupujúcej generácie. Po svojom kľúčovom diele *Drak sa vracia* (1967), ktoré sa až v posledných rokoch s úspechom premieta aj v zahraničí, si svojimi vyhranenými názormi vyslúžil nevôľu vedenia Slovenského filmu a ďalšie roky musel stráviť v dabingu. V živote aj tvorbe sa riadil názorom, že kto chce dôjsť k prameňu, musí ísť proti prúdu.

Po roku 1990 sa okrem filmov *Pozemský nepokoj* a *Jaškov sen* aktívne zapájal do kinematografického diania. Jeho osobným „pozemským nepokojom“ dodnes zostáva strata filmových ateliérov na bratislavskej Kolibe. Eduard Grečner je aj vo svojom úctyhodnom veku plný plánov a aktivít, nečudovalo by som sa, keby ešte hodlal nakrútiť film. Jeho súbor statí a teoretických úvah *Film ako voľný verš* (2015) zhŕňa jeho analýzy, pohľady a názory na významných slovenských i svetových filmových tvorcov, na ich diela aj osobné postoje.

Počas školského roka nasadne Eduard Grečner každú stredu o piatej ráno do vlaku alebo autobusu a cestuje z Bratislavy do Banskej Bystrice za svojimi poslucháčmi na Akadémii umení. Teší sa, že sa s nimi podelí o svoje znalosti z filmovej histórie a teórie. ▲

■ FOTO: Miro Nöta

SEPTEMBER 2016

- 2. 9. 1941 **Ján Veneni** – herec
- 4. 9. 1906 **Alexander Moyzes** – hudobný skladateľ (zomrel 20. 11. 1984)
- 7. 9. 1946 **Vladimír Haviar** – kameraman
- 8. 9. 1916 **Július Trebišovský** – publicista (zomrel 3. 8. 2006)
- 10. 9. 1926 **Marián Kleis st.** – herec (zomrel 18. 12. 2008)
- 12. 9. 1926 **Imrich Strelka** – herec (zomrel 30. 3. 1989)
- 13. 9. 1916 **Magda Husáková-Lokvencová** – herečka (zomrela 17. 1. 1966)
- 15. 9. 1921 **Ivan Bukovčan** – dramatik (zomrel 25. 5. 1975)
- 15. 9. 1956 **Vladimír Štric** – režisér
- 16. 9. 1956 **Barbara Kršková** – filmová architektka
- 17. 9. 1931 **Igor Lembovič** – televízny režisér, scenárista (zomrel 30. 10. 2003)
- 18. 9. 1931 **Otakar Krivánek** – režisér (zomrel 1. 10. 1997)
- 20. 9. 1941 **Melánia Urcová** – strihačka
- 20. 9. 1946 **Judita Fatulová** – strihačka
- 21. 9. 1931 **Eduard Grečner** – režisér
- 24. 9. 1931 **Zuzana Mináčová** – umelecká fotografka
- 24. 9. 1936 **Viliam Gruska** – scenograf
- 29. 9. 1956 **Zuzana Gindl-Tatárová** – dramaturgička, scenáristka
- 30. 9. 1936 **Xénia Gracová** – herečka

zdroj: Kalendár filmových výročí 2016

■ Interná publikácia Slovenského filmového ústavu (SFÚ)

► zostavila **Renáta Šmatláková**

Zomrel herec Juraj Slezáček

Patril do silnej hereckej generácie a svoj talent zúročil na divadelných doskách, vo filme i v množstve televíznych projektov. Herec Juraj Slezáček podľahol 5. augusta vo veku 73 rokov vážnej chorobe. Zvolenský rodák absolvoval v roku 1964 štúdium herectva na VŠMU a ešte v tom istom roku sa stal členom Činohry Slovenského národného divadla. Počas svojej kariéry zastával i funkciu umeleckého šéfa (1979 – 1990) a riaditeľa Činohry SND (1997 – 2005). Zároveň sa venoval pedagogickej činnosti, v rokoch 1996 až 2002 bol dekanom Činohrenej a bábkarskej fakulty VŠMU v Bratislave. Na divadelných doskách stvárnil viacero dôležitých postáv, medzi tie najznámejšie patrí veliteľ žandárov v muzikáli *Na skle maľované* či úloha Bezuchova v hre *Vojna a mier*. Účinkoval aj v divadelných inscenáciách *Kým kohút nezaspieva*, *Dom v stráni*, *Veselé panie z Windsoru*, *Cyrano z Bergeracu*, *Čertice* a mnohých ďalších. V hereckom repertoári Juraja Slezáčka sú aj filmy *Život na úteku* (1975), *Chod' a nelúč sa* (1979), *Fénix* (1981) či *Orbis pictus* (1997). Viac hereckých príležitostí však dostával v televízii, kde účinkoval napríklad v tituloch *Kocúrko* (1971), *Americká tragédia* (1976), *Večera* (1978), *Na skle maľované* (1980), *Don Carlos* (1986), *Stratený list* (1992), *Kráľovská hra* (1999). V posledných rokoch sa jeho meno spájalo najmä s denným seriálom *Panelák*, v ktorom stvárnil úlohu Emila Blichára.

► ZS

► www.csfilm.cz, www.filmpost.cz

TELEVÍZIA ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH FILMOV
Slovenské pondelky 2016

5. 9. ► 22.00 • **Utekajme, už ide!**

► D. Rapoš, 1986, 84 min.

12. 9. ► 22.00 • **Kým sa skončí táto noc**

► P. Solan, 1965, 85 min.

19. 9. ► 22.00 • **Dedina** ► Š. Uher, 1973, 92 min.

26. 9. ► 22.00 • **V hodine dvanásť**

► J. Medved, A. Lettrich, 1958, 81 min.

Zmena programu vyhradená!

Creative Europe Desk Slovensko informuje

Kancelária Creative Europe Desk Slovensko spoluorganizuje v dňoch 16. a 17. septembra v Kursalone v Piešťanoch ďalší ročník seminára a workshopu Dox in vitro (dokumentárne projekty v skúmavke) so zameraním na vývoj dokumentárnych projektov. Hlavným partnerom a odborným garantom projektu je European Documentary Network (EDN). Podujatie je určené mladým a začínajúcim producentom a tvorcom dokumentárnych filmov zo Slovenska a zo susedných štátov. Experti, ktorí prijali naše pozvanie, sú:

- Ove Rishøj Jensen – EDN Film & Media Consultant, Dánsko. Pre EDN pracuje od roku 2003, podieľa sa na selekcii dokumentárnych projektov pre workshopy a prezentácie (pitching sessions), manažuje účasť EDN na filmových trhoch (European Film Market, Sunny Side of the Doc a MIPDOC), spolupracuje s organizáciami a festivalmi zameranými na dokumentárny film, pre ktoré pripravuje na mieru šité masterclassy, semináre a workshopy;

- Beate Thalberg – zodpovedná dramaturgička a nákupkyňa, ORF/3sat, Rakúsko. V rakúskej verejnoprávnej televízii ORF má na starosti dramaturgiu troch dokumentárnych slotov (až 180 minút dokumentu týždenne). Od roku 1995 pôsobí aj ako scenáristka a režisérka. Na konte má oceňované dokumenty, uvádzané v kinách aj v televízii;

- Brian Hill – režisér a producent, Century Films, Veľká Británia. Je jedným z najpozoruhodnejších britských dokumentaristov, autorom inovatívnych filmov. Silnou stránkou jeho tvorby je sebavedomie fúzia televíznej a filmovej estetiky, ktorá stiera konvencie dokumentárnej reality kombináciami s inscenovanými štylizovanými situáciami. Nakrútil množstvo významných filmov, ako napríklad *Nobody Someday*, v kinách distribuovaný rockument o Robbiem Williamsovi, alebo *Slougherhouse: The Task of Blood*, z ktorého tuhne krv v žilách.

Na seminári 16. septembra budú experti prednášať na témy Ako zvoliť správnu distribučnú stratégiu (Ove Rishøj Jensen) a Spolupráca s ORF (Beate Thalberg), masterclass Briana Hilla bude venovaná možnostiam inscenovaného dokumentu. Počas workshopu 17. septembra poskytnú experti konzultácie pre vybrané projekty.

Na seminár Dox in vitro je vstup voľný, treba sa však zaregistrovať do 8. septembra na adrese media@cedsllovakia.eu.

► vs

Vyšiel Kino-Ikon 1/2016

Nové číslo časopisu pre vedu o filme a pohyblivom obraze sa zameriava na tvorbu poľského grafika, animátora, spisovateľa i režiséra Waleriana Borowczyka, ktorý zomrel pred desiatimi rokmi. Jeho diela, ktoré boli donedávna na Slovensku takmer neznáme, priblížila sekcia Kino-Ikon Plus v bratislavskej časti 23. Medzinárodného festivalu filmových klubov Febiofest (marec 2016). Texty, v ktorých sa autori pokúšajú z rôznych pozícií osvetliť Borowczykove filmy, sú v časopise zostavené na princípe montáže. Rubrika Profil je venovaná talianskemu tvorcovi Pierovi Paolovi Pasolinimu. Do Ázie sa čitatelia presunú prostredníctvom rozhovoru s filmovým kritikom Bastianom Meiressonom, ktorý sa špecializuje na tamojšie kinematografie. *Kino-Ikon* predstavuje aj novú rubriku Ad fontes. Jej zámerom je publikovanie prekladov kratších odborných textov, ktoré ovplyvnili alebo určovali myslenie o filme a umení ako celku. Prvým príspevkom v rubrike je stať francúzskeho filozofa Rolanda Barthesa *Od diela k textu* (1971). V rubrike Dvojdotyk sa stretli texty Jany Běbarovej a Viléma Hakla a takisto Kristíny Aschenbrennerovej a Marcela Šeda. Aktuálne číslo časopisu prináša okrem toho aj viacero filmových a literárnych reflexií (od Pavla Branka, Ewy Mazierskej, Romany Javorčekovej, Eduarda Grečnera, Bohuslava Vženteka, Petra Michaloviča, Michala Michaloviča a Viktórie Oroszovej) a jeho tradičnou súčasťou je *Frame* – kritický občasník poslucháčov audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU v Bratislave.

► zs

Tempora mutantur – časy sa menia... alebo?

► Milan Černák

Filmové týždenníky ako žáner spravodajského filmu sú dnes vzácnosťou. Na Slovensku sa o ne v svojich zbierkach stará Slovenský filmový ústav (SFÚ), ktorý ich v spolupráci so spravodajskou televíziou TA3 uvádza v jej programe. V mesačníku Film.sk ich čitateľom približuje Milan Černák, ktorý pôsobil ako dramaturg a režisér Spravodajského filmu.

Tak už je po dovolenkách – niektorí si ich užili v exotických destináciách, iní v najbližšej záhrade, ďalší ich prepotili pri rekonštrukcii bytu, už sme rozdýchali brexit aj vylomeniny našich parlamentných exotov, tak si v týždenníkoch môžeme zaspomínať na starosti našich predchodcov spred päťdesiatich rokov: problémy výrobcov mlieka (aké aktuálne!), zanedbanú bratislavskú železničnú stanicu (aké aktuálne!) či nesúlad medzi záujmom mládeže o štúdium a potrebami spoločnosti (... radšej ani nepripomínať).

Európska únia (kto iný?) je na vine, že náklady našich mliekarov sú neúmerne vysoké – komentár v č. 17: na hriňovských kopianiciach stojí výrobca liter mlieka desať korún a musí ho predávať za dve.

S priestorom pred hlavnou stanicou v Bratislave si dnes magistrát nevie rady – komentár v rovnakom vydaní: inzertné tabule na bratislavskej stanici informujú o všetkom možnom, len nie o Bratislave.

Nezamestnanosť stredoškôľakov rastie pre zle zvolené odbornosti – komentár v č. 19: záujmy študentov nie sú v súlade s potrebou rozmiestnenia, čo spôsobuje značné problémy.

Čo dodať? Aj výchova športovcov sa dnes kritizuje. Uznávaný odborník Pavol Glesk už v roku 1966 povedal (TvF č. 19): „*Systém prípravy športovcov je zle nastavený!*“

Nepoteší, len potvrdí tézu starých filozofov: všetko sa mení, ale nič sa nezmení...

V žurnáloch nájdeme ďalšie zaujímavosti: výstavu sôch Henryho Moora v Bratislave (č. 17), štátnu cenu (č. 18) si na Pražskom hrade okrem tvorcov oscarového filmu *Obchod na korze* prevzal aj profesor Oto Šik za ekonómii („oteplieva“ sa).

Najväčší úspech na majstrovstvách sveta vo futbale vo Wembley dosiahol trnavské Figaro (nie Spartak, to nie je omyl): vyviezlo 65 ton lízaniek s motívami MS (č. 19).

Američania nakrúcajú vo Vysokých Tatrách film *Lyžiarska horúčka* s hviezdami strieborného plátna i lyžovania (č. 20).

Týždenník č. 21, venovaný zahraničnej politike, zaznamenáva aj úspech slovenského plastického chirurga: Ladislav Šimún prišiel robotníkovi štyri odpílené prsty.

Vydanie č. 22 je venované výročiu začiatku druhej svetovej vojny, dvadsaťročia starým pamiatkam, no v dvadsaťštvorke je problém: leto predo dvermi a na trhu nebolo ženských plaviek. Dámy, máte šťastie – časy sa menia... ▲

FILMOVÉ TÝŽDENNÍKY NA TA3 – SEPTEMBER 2016

3. 9. – 16.30 hod. – Týždeň vo filme 17/1966 a 18/1966 (repríza 4. 9. o 13.30 hod.)

10. 9. – 16.30 hod. – Týždeň vo filme 19/1966 a 20/1966 (repríza 11. 9. o 13.30 hod.)

17. 9. – 16.30 hod. – Týždeň vo filme 21/1966 a 22/1966 (repríza 18. 9. o 13.30 hod.)

24. 9. – 16.30 hod. – Týždeň vo filme 23/1966 a 24/1966 (repríza 25. 9. o 13.30 hod.)

Zmena programu vyhradená!

► Na 45. ročníku festivalu Lubušské filmové leto, ktorý sa konal od 26. 6. do 3. 7. v Lagóve v Poľsku, získala dráma *Ja, Olga Hepnarová* (r. T. Weinreb, P. Kazda) cenu Zlaté hrozno v súťaži hraných filmov. Filmu *Čistič* (r. P. Bebjak) udelili Cenu Juliusza Burského a v súťaži dokumentárnych filmov získal cenu Zlaté hrozno Jaro Vojtek so snímkou *Tak d'aleko, tak blízko*.

► Dňa 3. 7. zomrel vo veku nedožitých 65 rokov dlhoročný dramaturg a redaktor Slovenskej televízie a filmový publicista Ladislav Bariak.

► Od 13. do 16. 7. sa vo Vitebsku v Bielorusku konali Dni slovenského filmu, ktoré boli paralelnou akciou k podujatiu Dni SR vo Vitebsku pri príležitosti slovenského predsedníctva v Rade EÚ. Na podujatí sa premietli filmy *Slnko v sieti* (r. Š. Uher), *Boxer a smrť* (r. P. Solan), *Vtáčkovia, siroty a blázni* (r. J. Jakubisko), *Ja milujem, ty miluješ* (r. D. Hanák) a *Chodník cez Dunaj* (r. M. Luther).

► V dňoch 2., 9., 16., 23. a 30. 8. sa v Nemeckom filmovom múzeu vo Frankfurte nad Mohanom uskutočnila prehliadka slovenských filmov, na ktorej boli uvedené tituly *Slnko v sieti* (r. Š. Uher), *Boxer a smrť* (r. P. Solan), *Vtáčkovia, siroty a blázni* (r. J. Jakubisko), *Organ* (r. Š. Uher) a *Drak sa vracia* (r. E. Grečner).

► Vo veku 85 rokov zomrel 2. 8. popredný televízny režisér Franek Chmiel. Absolvent réžie na DAMU v Prahe začínal v Těšínskom divadle a od roku 1961 pôsobil v televízii – najprv v Ostrave, neskôr v Bratislave. Nahrútil desiatky inscenácií a takmer dvadsať televíznych filmov. V jeho réžii vznikli napríklad tituly *Candida* (1969), *Útek zo zlatej krajiny* (1977, seriál), *Chlap prezývaný Brumteles* (1983), *Neodchádzaj nocou letnou* (1984), *Tiene v raji* (1986), *Vianoce Adama Boronču* (1988), *Zuzanka Hraškovie* (1991) či *Pší život* (1994).

► Film Jana Hřebejka *Učitelka* získal cenu divákov na letnom filmovom a hudobnom festivale Slavonice Fest, ktorý sa konal od 3. do 7. 8. v Česku.

► V auguste zverejnila Európska filmová akadémia (EFA) zoznam 50 hraných snímkov, ktoré postúpili do užšieho výberu kandidátov na Európske filmové ceny. Na zoznam sa dostal aj česko-poľsko-slovensko-francúzsky film *Ja, Olga Hepnarová* (r. P. Kazda, T. Weinreb) a okrem neho i český titul Petra Zelenku *Stratení v Mnichove*. Snímkou *Eva Nová* (r. M. Škop), ktorú navrhla Slovenská filmová a televízna akadémia ako národnú nomináciu na Európske filmové ceny, EFA do užšieho výberu nezaradila. Platí to aj o dokumentárnom filme Ladislava Kaboša *Farby piesku*, ktorý EFA nevybrala na zoznam 15 kandidátov na cenu za najlepší dokument.

► **zs, dan**

NAJPREDÁVANEJŠIE PUBLIKÁCIE A DVD NOSIČE V PREDAJNI SFÚ ► JÚL A AUGUST 2016

► PUBLIKÁCIE

1. **Martin Palúch: Autorský dokumentárny film na Slovensku po roku 1989** (Vlna, Drewo a srd, Ústav divadelnej a filmovej vedy SAV, Bratislava)
2. **Eduard Grečner: Film ako voľný verš** (SFÚ, Bratislava)
3. **Daniel Bird, Michael Brooke: Borov abecedár** (ASFK a SFÚ, Bratislava)

► AUDIOVIZUÁLNE NOSIČE

1. **DVD Tisícročná včela** (SFÚ, Bratislava)
2. **DVD Obrazy starého sveta** (SFÚ, Bratislava)
3. **blu-ray kolekcia Slovenský film 1** (SFÚ, Bratislava)

Predajňa SFÚ Klapka.sk (Grösslingová 43) ponúka v septembri tieto akcie:

- Ak si kúpite septembrové vydanie Film.sk, dostanete k nemu DVD s filmom *Drak sa vracia* (r. E. Grečner).
- Počas septembra bude v ponuke publikácia Eduarda Grečnera *Film ako voľný verš* za zvýhodnenú cenu 5,50 €.

► **Vzhľadom na to, že Kino Lumière bolo počas leta zavreté z dôvodu jeho renovácie, rebríček júlovej návštevnosti kina neuvádzame.**

ASOCIÁCIA SLOVENSÝCH FILMOVÝCH KLUBOV
UVÁDZA NAJVIACŠIU PUTOVNÚ PREHLIADKU
FILMOV NA SLOVENSKU

SUPERBIA
Luca Tóth–2016

PROJEKT 100 2016

SPOJENÉ ŠTÁTY LÁSKY
Tomasz Wasilewski–2016

DIGITÁLNA
REMASTROVANÁ
VERZIA

SEDEM STATOČNÝCH
John Sturges–1960

ZVÄČŠENINA
Michelangelo Antonioni
–1966

CESTA DO FANTÁZIE
Hajao Mijazaki–2001

MUSTANG
Deniz Gamze Ergüven–2015

5 OCTOBER
Martin Kollár–2016

OHĚN NA MORI
Gianfranco Rosi–2015

TOTO JE NÁŠ SVET
Matt Ross–2015

špeciál

KOMORNÁ
Park Chan-wook–2016

JE TO LEN KONIEC SVETA
Xavier Dolan–2016

SKŮŠKA DOSPELOSTI
Cristian Mungiu–2016

BRAČEK JELENČEK
Zuzana Žiaková–2016

OD **8. SEPTEMBRA**
V KINÁCH A FILMOVÝCH KLUBOCH / WWW.ASKF.SK

ORGANIZÁTOR:

SPOLUORGANIZÁTORI:

PODJIATIE FINANČNE
PODPORIL:

MEDIÁLNI
PARTNERI:

Pravda

týždeň

Telkac.sk

film.sk

RADIO_FM

Kinema

CTV LIFE SK

aktuality.sk

www.asfk.sk

www.klapka.sk

PREDAJ MESAČNIKA FILM. SK: KINOKUPECTVÁ A INÉ PREDAJNE / Bratislava ► Klapka.sk – predajňa SFÚ (Grosslingová 4,3) ► Artforum (Kozia 20)
► Ex Libris (Nám. Ľ. Štúra 4) ► Hummel Music (Klobučnícka 2) ► Martinus (Obchodná 2,6) ► Prospero – predajňa DÚ (Jankovcov nám. 12)
+ vätnica VSMU (Svoradova 2) ► **PEZINOK** ► Artforum **BANSKA BYSTRICA** ► Artforum **FILMOVÉ KLUBY** ► Kino Lumière Bratislava – kino SFÚ (Špitálska 4)
► FK – Kino Junior Levice ► FK – Kino Strojň Martin ► FK – Kino Fontána Piešťany ► FK – Naoko Trnava

**SLOVENSKÝ
FILMOVÝ ÚSTAV**
SLOVAK FILM
INSTITUTE

ISSN 1335-8286

FILM. SK JE EVIDOVANÝ MK SR POD EV. Č. EV 947/08

KALENDÁRIUM

► **PREMIÉRY**

DISTRIBÚCIA

ROZHOVOR

PUBLIKÁCIE

► **TÉMA**

FILMOVÉ NOVINKY

FESTIVALY

► **RECENZIA**

PROFIL

OHLASY

REBRÍČKY

A JUBILEÁ